

Брюксел, 11 декември 2025 г.
(OR. en)

16772/25

**Междуинституционално досие:
2025/0399 (COD)**

**ENER 677
TRANS 644
RELEX 1683
ECOFIN 1735
ENV 1384
CODEC 2126
IA 231**

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

От:	Генералния секретар на Европейската комисия, подписано от г-жа Martine DEPREZ, директор
Дата на получаване:	11 декември 2025 г.
До:	Г-жа Thérèse BLANCHET, генерален секретар на Съвета на Европейския съюз
№ док. Ком.:	COM(2025) 1006 final
Относно:	Предложение за РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА относно указания за трансевропейската енергийна инфраструктура, за изменение на регламенти (ЕС) 2019/942, (ЕС) 2019/943 и (ЕС) 2024/1789 и за отмяна на Регламент (ЕС) 2022/869

Приложено се изпраща на делегациите документ COM(2025) 1006 final.

Приложение: COM(2025) 1006 final

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 10.12.2025 г.
COM(2025) 1006 final

2025/0399 (COD)

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

относно указания за трансевропейската енергийна инфраструктура, за изменение на регламенти (ЕС) 2019/942, (ЕС) 2019/943 и (ЕС) 2024/1789 и за отмяна на Регламент (ЕС) 2022/869

{SEC(2025) 2000 final} - {SWD(2025) 2000 final} - {SWD(2025) 2001 final}

(текст от значение за ЕИП)

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

• Основания и цели на предложението

Целта на настоящото предложение е да се допринесе за навременното и ефикасно развитие и оперативната съвместимост на устойчива енергийна инфраструктура в целия ЕС. Инфраструктурата на енергийните мрежи изпълнява основна роля за укрепване на конкурентоспособността на ЕС, за гарантиране на сигурността на нашия Съюз и за енергийния преход и декарбонизацията. Същевременно пред развитието на енергийните мрежи има нови и значителни предизвикателства.

Електроенергийните мрежи ще трябва да обслужват нарастващото търсене, свързано с електрификацията на крайните потребители и разгръщането на системата за водород. Целта е електрификацията на крайното енергийно потребление в Съюза да се увеличи от около 23 % понастоящем до около 32 % през 2030 г., както е посочено в Пакта за чиста промишленост¹. Държавите членки следва да се стремят към равнище на взаимосвързаност на електроенергийните мрежи от 15 % до 2030 г.² В мрежите ще трябва да се интегрира капацитет от възобновяеми енергийни източници в размер на 2,2—2,4 TW, за да се постигнат целите на ЕС за 2040 г.³ Електроенергийните мрежи ще трябва да бъдат адаптирани, за да може ЕС да разполага с по-децентрализирана, цифровизирана и гъвкава електроенергийна система с милиони слънчеви панели на покривите и местни енергийни общности, споделящи ресурси. До 2040 г. за електропреносните и разпределителните мрежи ще са необходими инвестиции от 1,2 трилиона евро, а за мрежите за водород — от 240 милиарда евро⁴. Само възобновяемите енергийни източници в морето следва да се увеличат с до 360 GW до 2050 г.⁵, като е необходимо те да бъдат свързани с брега, включително чрез необходимото усилване и разширяване на електроенергийната мрежа на сушата. **Водородът ще играе важна роля за декарбонизацията на промишлените и транспортните процеси, където електрификацията не е постижимо решение.** Мрежите за водород ще свързват центрове за производство и за търсене в цяла Европа, където производството на водород на място не е осъществимо.

В доклада на Марио Драги⁶ се призовава за опростяване и рационализиране на процесите на издаване на разрешения и административните процедури, както и за координиран стратегически подход към развитието на трансгранична инфраструктура между ЕС и държавите членки. **Съветът** прикани Комисията да предложи подсилена рамка за планиране и внедряване на мрежата, която да е в съответствие с целите на

¹ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите: Пактът за чиста промишленост: Съвместна пътна карта за конкурентоспособност и декарбонизация, COM(2025) 85 final.

² Регламент (ЕС) 2018/1999 относно управлението на Енергийния съюз и на действията в областта на климата.

³ COM(2025) 524 final: Предложение за регламент за създаване на рамката за постигане на неутралност по отношение на климата.

⁴ Artelys, LBST, Trinomics, Finesso, A. и др., „[Инвестиционните нужди на европейската енергийна инфраструктура с цел създаване на условия за декарбонизирана икономика](#)“, 2025 г.; необходимите инвестиции само за разпределителните мрежи възлизат на 730 милиарда евро.

⁵ https://energy.ec.europa.eu/news/member-states-agree-new-ambition-expanding-offshore-renewable-energy-2024-12-18_en

⁶ https://commission.europa.eu/topics/eu-competitiveness/draghi-report_en#paragraph_47059

ЕС⁷. В своите заключения от 16 юни 2025 г.⁸ Съветът призова Комисията да предложи пакет за мрежите, състоящ се, наред с другото, от мерки за опростяване на правилата на ЕС за електроенергийните мрежи, интегриране на нуждите на равнището на ЕС и на регионално и национално равнище, гарантиране на изпълнението на проекти, разработване на ефективни механизми за подялба на разходите за трансгранични проекти от общ интерес и оценка на необходимостта от допълнителни законодателни предложения за ускоряване на издаването на разрешения за енергийна инфраструктура. В своите заключения **Европейският съвет** също така призова за дългосрочно планиране на инвестициите в целия Съюз с цел постигане на пълна интеграция и взаимосвързаност на пазара на електроенергия в ЕС, с което да се допринесе за енергийната сигурност на Съюза, както и за защитата и устойчивостта на инфраструктурата⁹. **Европейският парламент** подчерта значението на модернизиранието и разширяването на мрежите, както и на инвестициите в цифровизация, с акцент върху интегрираното междусекторно планиране на различни равнища¹⁰. Той набляга и върху трансграничната инфраструктура като условие за успешно задълбочаване на единния пазар и за повишаване на устойчивостта на Съюза¹¹.

Регламентът за трансевропейската енергийна мрежа (Регламент за TEN-E), приет през 2013 г., допринесе за основните цели на енергийната политика на Съюза, тъй като в него бяха установени правила за определянето и своевременното развитие на проекти от общ интерес (ПОИ), които ще гарантират оперативната съвместимост на трансевропейските енергийни мрежи, функционирането на вътрешния енергиен пазар и интегрирането на енергията от различни видове възобновяеми източници. Той допринесе и за рационализирането на процесите на издаване на разрешения за проекти от общ интерес (ПОИ), като предвижда регулаторно съдействие, съдържа правила и насоки за трансграничното разпределение на разходите и за стимулите за компенсиранието на риска и определя условията за получаване на финансиране от Механизма за свързване на Европа (МСЕ). Регламентът за TEN-E беше преразгледан през 2022 г., за да се приведе рамката в съответствие с целта за неутралност по отношение на климата до 2050 г. съгласно Европейския зелен пакт.

Въпреки че целите на Регламента за TEN-E до голяма степен продължават да бъдат валидни, е необходимо да се отстранят няколко недостатъка, за да се гарантира, че рамката е подходяща, за да се подкрепи една декарбонизирана, конкурентоспособна и устойчива енергийна система до 2050 г. в съответствие с целите на Пакта за чиста промишленост и Европейския закон за климата.

Първо, съществуващите и планираните инфраструктурни проекти не са достатъчно насочени към постигане на целите на ЕС в областта на енергетиката и климата. Има съществена разлика между нуждите ни от трансгранична електроенергийна инфраструктура и скоростта и степента на развитие на инфраструктурата както на ниво преносна мрежа, така и на равнище разпределителна

⁷ Заключения на Съвета по енергетика от 30 май 2024 г. „Постигане на напредък по отношение на устойчивата инфраструктура на електроенергийната мрежа“, 10459/24.

⁸ Съвет на Европейския съюз, 10279/25.

⁹ Заключения на Европейския съвет от март 2025 г. EUCO 1/25.

¹⁰ Резолюция на Европейския парламент от 19 юни 2025 г. относно електроенергийните мрежи (2025/2006(INI)).

¹¹ Резолюция на ЕП от 7 май 2025 г. относно [обновен дългосрочен бюджет на Съюза в един променящ се свят](#) (2024/2051(INI)),

мрежа¹². По отношение на електроенергията около половината от нуждите от трансграничен пренос на електроенергия до 2030 г. (41 от 88 GW) ще продължат да бъдат незадоволени, като този недостиг се очаква да нарасне през следващото десетилетие. До 2040 г. нуждите от трансграничен електроенергиен капацитет за пренос ще достигнат 108 GW¹³. Ако нуждите по отношение на инфраструктурата не могат да бъдат посрещнати, това може да възпрепятства декарбонизацията на системата, да подкопае сигурността на доставките и потенциално да доведе до допълнителна разпокъсаност на пазара и по-високи цени на енергията. От гледна точка на ефикасността на системата в действащата рамка не се разглежда използването на алтернативи на разширяването на мрежата, например решения без изграждане на мрежа или цифрови решения. Освен това подобреното планиране и интеграция на мрежата за водород ще бъдат от решаващо значение, за да се гарантират оптимизацията на системата и декарбонизацията на промишлеността.

Второ, изпълнението на проекти за трансгранична инфраструктура е твърде бавно, което води до увеличаване на общите разходи по проектите и възпрепятства развитието на мрежата. Завършването на проекти за електроенергийна инфраструктура отнема до 10 години при преносните мрежи. Закъсненията често се дължат на трудности при постигането на споразумение за **подялба на разходите**, когато проектите носят ползи извън приемащите ги държави членки. С нарастващата интеграция на трансграничната инфраструктура броят на подобни проекти, чиито ползи се проявяват извън

приемащите ги държави членки, се очаква да се увеличи. Освен това забавянията в **процеса на издаване на разрешения** продължават да представляват основно препятствие, което съответства на повече от половината от времето, необходимо за завършването на един проект за електропреносна инфраструктура.

И накрая, съществуват опасения относно сигурността на инфраструктурата. Неотдавнашни инциденти, свързани с физическата сигурност и с киберсигурността, подчертаха риска от враждебни действия, насочени към енергийната инфраструктура на Съюза, с икономически последици по отношение на разходите и отражение върху стабилността на нашата енергийна система. Наблюдава се и нарастващ интерес от страна на участници от трети държави към инвестиране в енергийната инфраструктура на ЕС, което може да доведе до увеличено излагане на Съюза на рискове, свързани с енергийната сигурност. Освен умишлените саботажни нововъзникващите рискове, включително природните бедствия и свързаните с климата въздействия, също влияят върху устойчивостта на енергийната инфраструктура на ЕС.

Настоящото предложение за преразглеждане на Регламента за TEN-E има за цел да се разрешат проблемите, посочени в доклада за оценка на въздействието и изпълнението, придружаващ предложението. По-конкретно с предложението ще бъдат въведени промени с цел:

- да се гарантира, че проектите, включени в плановете за развитие на мрежата и избрани като проекти от общ интерес/проекти от взаимен интерес

¹² ACER (2024 г.): Развитие на електроенергийната инфраструктура в подкрепа на конкурентоспособна и устойчива енергийна система (мониторингов доклад за 2024 г.).

¹³ ЕМОПС за електроенергия (2025 г.), Десетгодишен план за развитие на мрежата от 2024 г. Възможности за по-ефикасна европейска енергийна система до 2050 г. Доклад относно недостатъците по отношение на инфраструктурата.

(ПОИ/ПВИ), отговарят по подходящ и ефективен начин на определените нужди по отношение на инфраструктурата, като се вземат предвид решения без изграждане на мрежа;

- да се улесни използването на инструменти за подялба на разходите с оглед по-бързо осъществяване на проекти за трансгранична инфраструктура, което ще доведе до увеличено използване на инструменти за подялба на разходите и намаляване на времето за осъществяване на проектите;
- да се опростят и ускорят процесите на издаване на разрешения за проекти за трансгранична енергийна инфраструктура (ПОИ/ПВИ), благодарение на което ще бъде възможно спазването на съществуващите срокове;
- да се подобрят физическата сигурност, киберсигурността и устойчивостта на трансграничната енергийна инфраструктура.

Освен това в рамките на настоящата инициатива беше разгледан и определен набор от мерки за опростяване на Регламента за TEN-E, за подобряване на неговата ефективност и за намаляване на разходите на заинтересованите страни за постигане на съответствие с нормативните изисквания и за регулиране, когато е възможно (вж. по-долу).

- **Съгласуваност с действащите разпоредби в тази област на политиката**

Настоящото предложение е в отговор на поетия ангажимент от страна на Комисията в Плана за действие за енергия на достъпни цени¹⁴ да предложи Пакет за европейските електроенергийни мрежи, състоящ се от законодателни и незаконодателни мерки, наред с другото, за опростяване на Регламента за TEN-E, гарантиране на трансгранично интегрирано планиране и изпълнение на проекти, особено по отношение на междусистемните електропроводи; рационализиране на издаването на разрешения за електроенергийни мрежи, подобряване на планирането на разпределителната мрежа; ускоряване на разгръщането на пазара за водород; стимулиране на цифровизацията и иновациите. Предложението се основава на преразглеждането на Регламента за TEN-E през 2022 г., както и на Плана за действие на ЕС за електроенергийните мрежи от 2023 г.¹⁵, в който се набляга на прилагането на рамката на Регламента за TEN-E.

Механизмът за свързване на Европа (МСЕ) допълва Регламента за TEN-E, като създава условия за преодоляване на недостига на финансиране за проектите от общ интерес, които имат висока социално-икономическа и обществена стойност, но нямат търговска жизнеспособност. Условията за предоставяне на финансова помощ от МСЕ са свързани с обхвата на категориите инфраструктура, включени в преработения текст на Регламента за TEN-E, като се има предвид, че придобиването на статут на ПОИ или ПВИ е предварително условие за финансирането от МСЕ на проекти за трансгранична инфраструктура. Предложението е в съответствие с действащия МСЕ по многогодишната финансова рамка (МФР) за периода 2021—2027 г., както и с предложението за МСЕ по МФР за периода 2028—2034 г., в която се подчертава „жизненоважното значение на един реален Енергиен съюз и на добре интегрирани инфраструктурни мрежи на ЕС“ чрез значително увеличаване на предложения бюджет за МСЕ — Енергетика¹⁶.

¹⁴ COM(2025) 79 final.

¹⁵ COM(2023) 757 final.

¹⁶ COM(2025) 547 final: Предложение за Регламент за създаване на Механизъм за свързване на Европа за периода 2028—2034 г.

Предложението е в съответствие и с целите и задачите, определени в Директивата и Регламента за пазара на електроенергия, Регламента за управлението и Директивата за енергията от възобновяеми източници, по-специално като се дава възможност за интеграция на енергийните пазари на Съюза и широкомащабно внедряване и интегриране на възобновяеми енергийни източници и решения за гъвкавост.

- **Съгласуваност с други политики на Съюза**

Настоящото предложение е в допълнение към други инициативи, които имат за цел да се създаде по-интегриран европейски енергиен пазар. То е в съответствие и с предложената цел на ЕС в областта на климата до 2040 г. и задължението за постигане на неутралност по отношение на климата до 2050 г., залегнали в Европейския закон за климата. Настоящото предложение се приема заедно с директива за изменение, с която се цели да се ускори издаването на разрешения за проекти за енергийна инфраструктура, включително такива за електропреносни и разпределителни мрежи, за съхранение и зарядни станции, както и за енергия от възобновяеми източници, за да се улесни бързото им внедряване.

С преразглеждането на Регламента за TEN-E се цели да се подкрепят целите на законодателството за пазара на електроенергия, като се гарантира, че инфраструктурата води до повишаване на социално-икономическото благосъстояние, и допълнително да се укрепи ефикасното използване на съществуващата инфраструктура. Като част от преразглеждането на този регламент ще бъдат оценени възможни мерки за подобряване на целите за междусистемни електроенергийни връзки, залегнали в Регламента за управление, както и мерки за допълнителна подкрепа на различни равнища на националните инвестиции в енергийна инфраструктура, където е необходимо.

Свързаните със сигурността мерки в настоящото предложение се основават на изискванията на хоризонталното законодателство за сигурност, включително Директивата на ЕС относно устойчивостта на критичните субекти¹⁷, Директивата МИС 2¹⁸ и Мрежовия кодекс относно специфични за сектора правила за свързаните с киберсигурността аспекти на трансграничните потоци на електроенергия¹⁹. Мерките, включени в настоящото предложение, са в подкрепа на целите и изпълнението на това законодателство, както и на рамката за скрининг на преките чуждестранни инвестиции в Съюза, като същевременно са специално насочени към инфраструктурата, попадаща в обхвата на TEN-E. При преразглеждането на рамката на ЕС за енергийна сигурност през 2026 г. енергийната сигурност ще бъде разгледана хоризонтално, като по този начин ще се допълни специфичният за мрежата подход по настоящото предложение.

Актът за ускоряване на промишлеността ще включва мерки за ускоряване на издаването на разрешения за проекти за декарбонизация на енергоемки отрасли. Наличието на достатъчен капацитет на електроенергийната мрежа и навременното

¹⁷ Директива (ЕС) 2022/2557 на Европейския парламент и на Съвета от 14 декември 2022 г. за устойчивостта на критичните субекти и за отмяна на Директива 2008/114/ЕО на Съвета.

¹⁸ Директива (ЕС) 2022/2555 на Европейския парламент и на Съвета от 14 декември 2022 г. относно мерки за високо общо ниво на киберсигурност в Съюза, за изменение на Регламент (ЕС) № 910/2014 и Директива (ЕС) 2018/1972 и за отмяна на Директива (ЕС) 2016/1148 (Директива МИС 2).

¹⁹ Делегиран регламент (ЕС) 2024/1366 на Комисията от 11 март 2024 г. за допълнение на Регламент (ЕС) 2019/943 на Европейския парламент и на Съвета чрез установяване на мрежов кодекс относно специфични за сектора правила за свързаните с киберсигурността аспекти на трансграничните потоци на електроенергия.

свързване към мрежата са от решаващо значение за електрификацията на промишлеността, поради което и двете инициативи се разработват в тясно сътрудничество²⁰. Предложението е от значение и за Транссредиземноморската инициатива за енергия от възобновяеми източници и чисти технологии (T-MED) и Пакта за Средиземноморието.

С оглед на планирания пакет за улавяне, използване и съхранение на въглероден диоксид (CCUS) в настоящото предложение няма да се разглежда планирането на трансграничната инфраструктура за въглероден диоксид. Предвид силната връзка между планирането на мрежата на национално, регионално и местно равнище и сектора на отоплението и охлаждането съгласно неотдавнашното преразглеждане на Директивата за природния газ²¹ е необходима по-силна координация между секторите. Целта на Пакета за електроенергийните мрежи е да се надградят тези изисквания. Освен това предстоящият План за действие за електрификация и стратегическата пътна карта за цифровизация и ИИ за енергийния сектор, както и Стратегията на ЕС в сферата на отоплението и охлаждането ще имат важен принос за бъдещото планиране на електроенергийната мрежа. Пакетът стои в основата и на бъдещия Акт на ЕС за развитието на изчислителни облаци и ИИ, чиято цел е да се привлекат инвестиции в центрове за данни.

2. ПРАВНО ОСНОВАНИЕ, СУБСИДИАРНОСТ И ПРОПОРЦИОНАЛНОСТ

• Правно основание

Предложението е основано на член 172 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), в който се съдържа правното основание за приемането на насоки, обхващащи целите, приоритетите и най-общите насоки на мерките, предвидени в областта на трансевропейските мрежи, както е определено в член 171. Насоките служат за определяне на ПОИ, необходими за осигуряване на целесъобразността на TEN-E, и за определяне на условията, при които ЕС може да подкрепи финансово тези ПОИ.

• Субсидиарност (при неизключителна компетентност)

Предложените изменения отговарят на принципа на **субсидиарност**, тъй като действията на равнището на Съюза ще допринесат за допълнителната интеграция на енергийния пазар на Съюза чрез модернизиране и развитие на трансграничната енергийна мрежа на Европа по-ефективно, отколкото действията на национално равнище.

Необходимост от действие на ЕС

Инфраструктурата за пренос на енергия (включително инфраструктурата от взаимосвързани мрежи в морето и интелигентни мрежи) има европейска добавена стойност поради своите трансгранични въздействия и е от основно значение за постигането на енергийна система, която е неутрална по отношение на климата.

²⁰ Например нуждите на промишлеността по отношение на потреблението на енергия следва да бъдат подходящо отразени в националните планове за развитие на мрежата и, обратно, планирането на инфраструктурата трябва да бъде отчетено в промишлената политика, като се има предвид необходимостта от мрежова и тръбопроводна инфраструктура за H₂ и CO₂.

²¹ Директива (ЕС) 2024/1788 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 г. относно общите правила за вътрешните пазари на газ от възобновяеми източници, природен газ и водород, за изменение на Директива (ЕС) 2023/1791 и за отмяна на Директива 2009/73/ЕО (преработен текст).

Регламентът за TEN-E допринесе за постигането на резултати в областта на интегрирането на енергийния пазар в Съюза, конкуренцията и сигурността на доставките. За развитието на трансграничната енергийна инфраструктура е необходима рамка за регионално сътрудничество между държавите членки. За вътрешния енергиен пазар е необходима трансгранична инфраструктура, чието изграждане изисква сътрудничество между две или повече държави членки, всяка със собствена регулаторна рамка.

Националното регулиране и планиране не са достатъчни, тъй като отделните национални администрации нямат правомощия да се занимават с трансгранично планиране на инфраструктурата. Вътрешните мрежови елементи оказват значително влияние върху възможностите за развитие на трансграничната инфраструктура, което от своя страна засяга трансграничната търговия. Необходимо е по-тясно координиране на националното и европейското планиране поради характера на сложно затворената мрежа на ЕС, както и за да се изгради по-ефективна енергийна система.

Добавена стойност от ЕС

Регламентът за TEN-E осигури по-висока добавена стойност от тази, която би могла да се постигне само на национално или регионално равнище. В периода 2013—2025 г. повече от 100 проекта бяха завършени благодарение на статута на ПОИ. Ускорената електрификация, декарбонизация и цифровизация на промишлеността и внедряването на проекти за енергия от възобновяеми източници изискват усилване и разширяване на енергийната инфраструктура с безпрецедентни темпове, което не може да бъде постигнато само с мерки на национално равнище. Чрез по-ефективно трансгранично планиране ще се подобри интеграцията на източниците на чиста енергия и ще се отговори на нуждите на пазара на електроенергия, което би помогнало на ЕС да постигне целите си в областта на енергетиката и климата. Един по-интегриран пазар насърчава разработването и внедряването на иновативни технологии за пренос и разпределение на енергия и допринася за гъвкавостта на системата и за сигурността на доставките. Това може да доведе до една по-ефикасна мрежа и да подобри трансграничната търговия с оглед на една по-сигурна енергийна система с по-голяма ефективност на разходите.

• **Пропорционалност**

Инициативата е в съответствие с принципа на пропорционалност. Тя попада в рамките на действията в областта на трансевропейските енергийни мрежи по смисъла на член 170 от ДФЕС. Намесата чрез политики е пропорционална на мащаба и естеството на установените в оценката на въздействието проблеми и на необходимите действия за постигането на определените цели на инициативата. Предложеното преразглеждане на Регламента за TEN-E не надхвърля необходимото за постигането на общата цел да се гарантира своевременно и ефикасно развитие и оперативна съвместимост на устойчива енергийна инфраструктура, енергия от възобновяеми източници и гъвкавост, включително съхранение и зарядни станции, навсякъде в ЕС.

Предложените мерки допринасят за по-ефективно посрещане на нуждите на Съюза от енергийна инфраструктура, осигуряват по-бързо осъществяване на проектите и повишават устойчивостта на инфраструктурата на енергийната мрежа на ЕС, без да водят до значителни разходи за операторите на преносни системи и организаторите на проекти, държавите членки, националните регулаторни органи и Агенцията за сътрудничество между регулаторите на енергия (ACER).

Въз основа на резултатите от доклада за изпълнението Комисията оцени няколко варианта на политиката, обхващащи четири области на въздействие на действащата рамка за TEN-E, а именно планиране на инфраструктурата и изпълнение на проекти, подялба на разходите и ползите, издаване на разрешения и сигурност. Сравнението на вариантите (вж. раздели 6 и 7 от доклада за оценка на въздействието) показва, че вариант на политиката 2 е най-подходящ за постигане на конкретната цел на инициативата, без да води до непропорционална допълнителна тежест за съответните участници. Предложението се основава на вариант на политиката 2, който изглежда пропорционален на естеството на проблема, тъй като в него се набляга на рационализиране на действащите процеси и предлагане на съществено нови инструменти, които се считат за ефективни за постигане на целите на тази инициатива.

- **Избор на инструмент**

Въз основа на положителния като цяло опит с прилагането на действащия Регламент за TEN-E и положителната оценка на предишния регламент избраният инструмент е регламент — ефективен инструмент, който е приложим пряко и е задължителен в своята цялост, като по този начин се осигурява еднакво прилагане и правна сигурност.

3. РЕЗУЛТАТИ ОТ ПОСЛЕДВАЩИТЕ ОЦЕНКИ, КОНСУЛТАЦИИТЕ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ОЦЕНКИТЕ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

- **Последващи оценки/проверки за пригодност на действащото законодателство**

Предвид обхвата на предложеното преразглеждане и неотдавнашното изменение на Регламента за TEN-E през 2022 г., не беше възможно да се извърши последваща оценка. Вместо това беше изготвен доклад за изпълнението, който беше включен като част от доклада за оценка на въздействието. Докладът за изпълнението беше насочен към изпълнението на специфичните разпоредби, въведени и преразгледани като част от преразглеждането на Регламента за TEN-E през 2022 г. Той замества извършването на пълна оценка, която се очаква единствено като част от прегледа на Регламента за TEN-E, предвиден за 2027 г.²² Преди това, в периода от януари 2019 г. до септември 2020 г., беше проведена оценка в контекста на преразглеждането на Регламента за TEN-E през 2022 г.²³

В доклада за изпълнението бяха представени доказателства за необходимостта от по-нататъшни подобрения, а именно по отношение на разработването на сценарии, определянето на инфраструктурните нужди и последващия десетгодишен план за развитие на мрежата, избора и оценката на проекти от типа ПОИ/ПВИ, както и рамките за трансгранично разпределение на разходите и издаване на разрешения. В него беше установено, че при процесите на разработване на сценарии и установяване на недостатъци по отношение на инфраструктурата съществуват пречки, включително забавяния, които възпрепятстват тяхната ефективност за постигането на целите на Регламента за TEN-E. Комисията и ACER разполагат с малко възможности да

²² Вж. член 22 от Регламента за TEN-E.

²³ Европейска комисия: генерална дирекция „Енергетика“, ECORYS, Ramboll, REKK, Shepherd и Wedderburn, Akkermans, F., Le Den, X., Heidecke, L., Jansen, L., Juárez, V., Kácsor, E., Mezösi, A., Nigohosyan, D., Nguyen, N., Rodger, S., Selei, A., Takácsné Tóth, B., Møller Thomsen, S., Til, H. v. Yagafarova, A., *Подкрепа за оценката на Регламент (ЕС) № 347/2013 относно указания за трансевропейската енергийна инфраструктура — Окончателен доклад*, Служба за публикации, 2021 г., <https://data.europa.eu/doi/10.2833/154438>

ръководят процеса към определяне на ключовите проекти за Съюза. Освен това, макар че с измененията, свързани с издаването на разрешения, при преразглеждането на Регламента за TEN-E през 2022 г. като цяло беше постигната желаната цел за повишаване на яснотата и гъвкавостта на процедурите, може да се направят допълнителни подобрения в подкрепа на ускоряването на процедурите, което ще допринесе за общата ефективност на процеса. Що се отнася до трансграничното разпределение на разходите, с разпоредбите на Регламента за TEN-E беше улеснено разпределението на инвестиционните разходи за ПОИ/ПВИ, предимно в подкрепа на приложенията по МСЕ. Въпреки това има много малко случаи на участие на държави, които не са приемащи държави, в решенията за трансгранично разпределение на разходите, и нито един такъв случай в електроенергийния сектор. Следователно разпоредбите имат ограничена ефективност при привличането на допълнителни инвестиции от държави, които не са приемащи държави, но които иначе може да имат значителни ползи от проектите.

Целта на настоящото предложение е да се преодолеят проблемите, посочени в доклада за изпълнението, приложен към доклада за оценка на въздействието, чрез целенасочени изменения на Регламента за TEN-E.

- **Консултации със заинтересованите страни**

В съответствие с насоките за по-добро регулиране Комисията проведе онлайн широкообхватна обществена консултация в периода 13 май—5 август 2025 г. на уебсайта „Споделете мнението си“. Консултацията обхваща следните теми: i) общото функциониране на Регламента за TEN-E, ii) планирането на инфраструктурата на ЕС, iii) планирането на електроенергийните мрежи на национално равнище, iv) възможностите за присъединяване към електроенергийната мрежа, v) издаването на разрешения, vi) инвестициите в мрежова инфраструктура, vii) веригите на доставките, viii) цифровизацията и устойчивостта и ix) опростяването.

В рамките на консултацията бяха получени общо 197 отговора. Освен това бяха получени 2 имейла чрез функционална пощенска кутия за целите на консултацията. В рамките на обществената консултация бяха получени 197 отговора на всеки въпрос с избираем отговор, което означава, че всеки респондент е отговорил на всеки въпрос. При някои въпроси респондентите бяха помолени да оценят по петстепенна скала степента, в която са съгласни или несъгласни с твърденията. Скалата беше следната: i) Категорично не съм съгласен(на), ii) По-скоро не съм съгласен(на), iii) Мнението ми е неутрално, iv) По-скоро съм съгласен(на), v) Напълно съм съгласен(на). Беше даден и вариант за отговор „Не мога да преценя“.

Наблюдаваше се разделение на мненията на заинтересованите страни по отношение на това дали с десетгодишния план за развитие на мрежата и националните планове за развитие на преносната мрежа се гарантира интегрирано и съгласувано планиране на равнището на ЕС и на национално равнище. Имаше различни мнения и относно степента, в която с десетгодишния план за развитие на мрежата се определят всички трансгранични инфраструктурни нужди. Въпреки това мнозинството (54 %) посочи, че настоящата рамка за управление на десетгодишния план за развитие на мрежата, включително ролята на заинтересованите страни, следва да бъде преразгледана, за да се повиши нейната ефективност. Освен това в съответствие със законодателното предложение около половината (44 %) смятат, че десетгодишният план за развитие на мрежата не е достатъчен, за да се преодолеят установените недостатъци по отношение на инфраструктурата, а мнозинството (60 %) се съгласи, че националните проекти следва по-ясно да подкрепят приоритетите на равнището на ЕС. Също така

мнозинството от респондентите (61 %) са съгласни, че е необходима по-силна съгласуваност между националните планове за развитие на преносната мрежа. В допълнение мнозинството от респондентите (59 %) са положително настроени към рационализиране на процеса на кандидатстване за ПОИ/ПВИ чрез изменение на изискванията проекти със статут на ПОИ/ПВИ да кандидатстват повторно по време на всеки процес (ако са изпълнени определени условия) в съответствие с настоящото предложение.

На въпроса дали в десетгодишния план за развитие на мрежата при планирането на инфраструктурата следва да се приложи подход отгоре надолу, насочен към съгласуване на развитието на мрежата с целите на ЕС и държавите членки в областта на климата и енергетиката, 41 % от респондентите (много от които системни оператори) отговориха, че не са съгласни, а 36 % — че са съгласни. По подобен начин 41 % от респондентите (много от които системни оператори) изразиха несъгласие с прилагането на европейски подход — по-скоро от горе надолу — при десетгодишния план за развитие на мрежата с цел по-добро обвързване на установените нужди и приоритетните проекти от общ европейски интерес, докато 36 % са съгласни с такъв подход. Въпреки че с настоящото законодателно предложение се засилва ръководството на равнището на ЕС в процеса на планиране на инфраструктурата, като Комисията поема разработването на сценарии на централно равнище и е оправомощена да отправя покани за предложения за преодоляване на недостатъците по отношение на инфраструктурата, в предложението се запазва силното участие на държавите членки и валидирането на стъпките в процеса, като същевременно се постига баланс с отчитането и на резултатите от обществените консултации. Що се отнася до честотата на процесите, повечето заинтересовани страни (85 %) считат настоящия двугодишен цикъл за подходящ. Със законодателното предложение настоящият двугодишен цикъл на десетгодишния план за развитие на мрежата се удължава на четири години, но се запазва гъвкавост, в случай че са необходими актуализации.

Мнозинството от респондентите са положително настроени към включването на вътрешно усилване и разширяване на електроенергийната мрежа (72 %) и решения без изграждане на мрежа (54 %) при определянето на инфраструктурните нужди, което е в съответствие със законодателното предложение. Освен това мнозинството (62 %) от заинтересованите страни се съгласи, че са необходими повече действия на равнището на ЕС, за да се подобрят видимостта и количествените ползи от цифровите и иновативните технологии и технологиите за подобряване на мрежата. Още по-голямо мнозинство, 76 %, твърди, че са необходими допълнителни мерки за повишаване на ефикасността на съществуващата мрежа.

Що се отнася до **подялбата на разходите**, 38 %²⁴ от респондентите заявиха, че настоящата рамка не е целесъобразна, а 36 %²⁵ подкрепят по-нататъшното развитие на рамката за трансгранично разпределение на разходите, за да се улесни подялбата на инвестиционните разходи не само между приемащите държави членки пропорционално на очакваните ползи, което показва подкрепа за законодателното преразглеждане. Освен това 37 %²⁶ от респондентите смятат, че в рамката за трансгранично

²⁴ 20 % от респондентите изразиха неутрално мнение, а 35 % не изразиха никакво мнение (вж. приложение 2 към оценката на въздействието).

²⁵ 18 % от респондентите изразиха неутрално мнение, а 31 % не могат да преценят (вж. приложение 2 към оценката на въздействието).

²⁶ 25 % от респондентите изразиха неутрално мнение, а 32 % не могат да преценят (вж. приложение 2 към оценката на въздействието).

разпределение на разходите едно инвестиционно искане може да обхваща и няколко проекта („обединяване“), за да се улесни подялбата на разходите между повече бенефициери от държавите членки в съответствие с настоящото предложение.

Издаването на разрешения беше класирано от повечето респонденти като основна пречка за развитието на мрежовата инфраструктура с необходимите за енергийния преход темпове, което показва подкрепа за укрепването на рамката за TEN-E в това отношение. Освен това около една трета от респондентите съобщават, че разпоредбите за издаване на разрешения в Регламента за TEN-E не са ясни или лесни за прилагане, докато 16 % продължават да имат неутрално мнение, а 34 % не могат да преценят. По-голямата част от заинтересованите страни подкрепят опростяването и рационализирането на екологичните оценки, цифровизирането на процедурите за издаване на разрешения и съкращаването на законовите срокове за издаване на разрешения за мрежи в съответствие със законодателното предложение.

Що се отнася до **мерките, свързани със сигурността**, над една трета от заинтересованите страни са съгласни, че в правната рамка на ЕС не се разглеждат в достатъчна степен нововъзникващите рискове за сигурността (38 %) ²⁷ и че са необходими допълнителни критерии за сигурност за ПОИ и ПВИ, за да се подобри защитата срещу физически и кибернетични рискове (36 %), ²⁸ в съответствие със законодателното предложение. Освен това едва 14 % посочват, че в рамката се разглежда изключването на ненадеждни участници от участие в проекти за критична инфраструктура, докато 19 % имат неутрално мнение, а почти половината, 45 % (дружества 41 %, стопански асоциации 48 %, неправителствени организации 86 %, публични органи 40 %), не могат да преценят.

Обратната връзка, получена от заинтересованите страни в рамките на консултацията, беше взета предвид при разработването на предложението. Следователно мерките в рамките на настоящото законодателно предложение са добре съгласувани с гледните точки на заинтересованите страни.

За подробен анализ на резултатите от обществената консултация вж. приложение 2 към доклада за оценка на въздействието, придружаващ настоящата инициатива.

- **Събиране и използване на експертни становища**

Предложението и оценката на въздействието, на която то се основава, са изготвени въз основа на данни от доклада за изпълнението на Регламента за TEN-E, на становищата на заинтересованите страни, представени в рамките на обстойните консултации, проведени за тази цел, както и на преглед на публикациите, анализ на портфейла ПОИ и моделиране.

За целите на анализа бяха взети предвид също и официалните заключения, приети от Копенхагенския форум през 2023, 2024 и 2025 г. Копенхагенският форум ежегодно събира представители на институциите на ЕС, операторите на преносни системи, организаторите на проекти, регулаторните органи, енергийните дружества, неправителствените организации и гражданското общество и финансовата общност, за да обсъдят предизвикателствата пред развитието на енергийната инфраструктура на Европа.

²⁷ 18 % от респондентите изразиха неутрално мнение, а 32 % не могат да преценят (вж. приложение 2 към оценката на въздействието).

²⁸ 14 % от респондентите изразиха неутрално мнение, а 27 % не могат да преценят (вж. приложение 2 към оценката на въздействието).

Разгледани бяха също годишните консолидирани мониторингови доклади на ACER относно напредъка на ПОИ в областта на електроенергията и газа, на проекти за добавен капацитет и на виртуални точки на междусистемни връзки, относно мониторинга на пазара на електроенергия и газ и разпределението на капацитета и управлението на претоварването, както и друга актуална информация относно решения за трансгранично разпределение на разходите и стимули за компенсирани на риска, специфични за отделните проекти.

Предложението и оценката на въздействието, на която то се основава, са изготвени въз основа на данни от доклада за изпълнението на Регламента за TEN-E, на становища на заинтересованите страни и обстойни консултации, проведени за тази цел, както и на преглед на публикациите, анализ на портфейла ПОИ и моделиране. Допълнителна информация беше събрана чрез няколко допълнителни проучвания в подкрепа на разработването на варианти на политиката и оценка на инвестиционните нужди за инфраструктура, планиране на инфраструктурата и разходи, свързани със забавянията.

- **Оценка на въздействието**

В съответствие с насоките за по-добро регулиране Комисията извърши оценка на въздействието на няколко варианта на политиката. Тази дейност беше подпомогната от структурирани консултации в рамките на Комисията чрез междуведомствена работна група. Оценката на въздействието беше представена на Комитета за регулаторен контрол (КРК) и обсъдена с него. На 26 септември 2025 г. КРК даде положително становище с резерви, които бяха разгледани по-специално чрез: i) допълнително изясняване на факторите зад проблемите и техните първопричини, както и на техните връзки с предложените мерки, ii) по-подробно разработване на оценката на съображенията за субсидиарност, iii) преразглеждане на общите и специфичните цели, уточняване на това как ще изглежда успехът, привеждане на оперативните цели в по-добро съответствие със системата S.M.A.R.T. и по-подробно разработване на договореностите за мониторинг, iv) по-ясно представяне и обосновка на сравнението на различните варианти по отношение на разходите и ползите, v) допълнително описание на съдържанието на мерките за издаване на разрешения и тяхното въздействие, vi) подчертаване на възможните компромиси с други цели на ЕС (вж. приложение 1 към доклада за оценка на въздействието).

В оценката на въздействието бяха посочени три основни проблема и съответните фактори, които стоят зад тях. По време на работата по оценката на въздействието бяха разгледани редица мерки в четири области на намеса — i) планиране на инфраструктурата и изпълнение на проекти, ii) подялба на разходите и ползите, iii) издаване на разрешения и iv) сигурност — за да се преодолеят установените проблеми и да се постигнат общите и специфичните цели на инициативата. Мерките във всяка област на намеса бяха групирани в три варианта на политиката, следвайки логиката на различна степен на намеса и координация на равнището на ЕС, като се отчита също вътрешната съвместимост и съгласуваност на мерките (вж. раздел 5.2.2 от доклада за оценка на въздействието).

Вариант на политиката 1 включва **засилен подход от долу нагоре**, с който се въвеждат само ограничен брой промени в настоящата законодателна и политическа рамка на ЕС в сравнение с обичайното положение и който включва минимална допълнителна намеса на равнището на ЕС. Що се отнася до *планирането на инфраструктурата и изпълнението на проекти*, при този вариант се укрепва съществуващата рамка чрез по-добро определение на някои изисквания и опростяване на процесите (включително избор на ПОИ/ПВИ и одобрения от страна на Комисията и

ACER), за да се осигури по-ефективен и стабилен процес на планиране. Освен това при него се съгласува обхватът на категориите проекти от типа ПОИ/ПВИ, включително чрез засилване на изискванията, свързани с електролизьорите, и премахване на категорията „интелигентна газопреносна мрежа“. Що се отнася до *подялбата на разходите и ползите*, се повишава прозрачността, укрепват се принципите на ЕС и се подобряват възможностите за използване на приходите при преговаряне за финансиране на трансгранична електроенергийна инфраструктура като стимул за подялба на разходите. По отношение на *издаването на разрешения* с този вариант се оказва подкрепа за прилагането на съществуващото законодателство, включително чрез издаване на насоки относно прилагането на определени аспекти на рамката за екологична оценка. В областта на *сигурността* пък се въвеждат съображения за устойчивост на физически и кибернетични рискове при мониторинга на ПОИ и ПВИ.

Вариант на политиката 2 предполага **преминаване от подход от долу нагоре към подход от горе надолу** с по-силно ръководство на равнището на ЕС и засилена координация с настоящите участници на равнище държави членки. С него се въвеждат по-съществени промени в настоящата законодателна и политическа рамка на ЕС в сравнение с вариант на политиката 1, с допълнителна координация на равнището на ЕС и преразпределение на определени отговорности между съответните заинтересовани страни. Що се отнася до *планирането на инфраструктурата и изпълнението на проекти*, при този вариант значително се засилва ролята на Комисията, като ѝ се възлага разработването на основен сценарий за определяне на инфраструктурните нужди, и се въвежда механизъм за преодоляване на недостига, за да се гарантира, че всички инфраструктурни нужди са покрити от проектните предложения. Освен това се разширява обхватът на категорията ПОИ в областта на електроенергията, за да бъдат включени по-конкретно решения без изграждане на мрежа и повече да се признава ролята на вътрешните линии. Що се отнася до *подялбата на разходите и ползите*, се въвежда рамка, която позволява доброволното обединяване на трансгранични проекти, за да се даде възможност и да се насърчат дискусиите между съответните държави членки и трети държави. По отношение на *издаването на разрешения* този вариант води до целенасочени законодателни промени за ускоряване на процесите на издаване на разрешения за трансгранична инфраструктура, обхваната от Регламента за TEN-E. В областта на *сигурността* се въвеждат допълнителни изисквания за прозрачност по отношение на действителните собственици на кандидатите за ПОИ/ПВИ и се включва оборудване, свързано със сигурността и устойчивостта, за модернизирането на съществуващата трансгранична електроенергийна инфраструктура в рамките на обхвата на TEN-E.

Вариант на политиката 3 предполага **подход изцяло от горе надолу** в областта на трансграничната инфраструктура. Той включва съществени структурни и институционални промени в статуквото и по-висока степен на централизиране и рационализиране на равнището на ЕС, включително чрез възлагане на органи на ЕС на *планирането на инфраструктурата* и координацията на *издаването на разрешения* за трансгранични инфраструктурни проекти. Що се отнася до *подялбата на разходите и ползите*, при този вариант се надграждат мерките от вариант на политиката 2, но се въвежда и задължително регионално планиране и подялба на разходите за трансгранични инфраструктурни проекти в морето. В областта на *сигурността* вариантите на политиката 2 и 3 са идентични.

Вариантите на политиката бяха сравнени по тяхната **ефективност, ефикасност, съгласуваност и пропорционалност**. Варианти на политиката 2 и 3 се считат за по-ефективни, ефикасни и съгласувани с цялостната политическа рамка на ЕС, отколкото

вариант на политиката 1. Вариант на политика 1 има малко по-добри показатели единствено по отношение на субсидиарността и пропорционалността. Следователно вариант на политиката 1 не се счита за възможен предпочитан вариант на политиката. Въпреки че варианти на политиката 2 и 3 имат по-добри показатели от вариант на политиката 1 по отношение на ефективността им при постигането на специфичните цели, вариант на политиката 2 като цяло изглежда по-ефективен на този етап, за да се гарантира, че проектите, включени в мрежовите планове и избрани като ПОИ/ПВИ, отговарят на подходящо определените инфраструктурни нужди, както и за да се съкратят и опростят процедурите за издаване на разрешения. Що се отнася до ефикасността, вариант на политиката 3 се счита за по-малко ефикасен поради необходимите допълнителни ресурси и високите първоначални разходи за създаване на два нови органа на равнището на ЕС (или укрепване на съществуващите органи), които да отговарят за планирането на инфраструктурата и координираните процедури за издаване на разрешения. По отношение на субсидиарността и пропорционалността мерките, предложени във вариант на политиката 3 (т.е. органи на ЕС, отговарящи за планирането и издаването на разрешения за инфраструктура, както и за задължителното планиране на морската електропреносна мрежа) с висока степен на намеса на равнището на ЕС, изглеждат непропорционални на този етап, като се има предвид, че не водят до по-високо ниво на ефективност и се очаква да доведат до значително по-високи допълнителни разходи.

След сравнение на вариантите на политиката **вариант на политиката 2 беше определен като предпочитан вариант**, най-подходящ за постигане на общите и специфичните цели на инициативата по пропорционален начин. Очаква се вариант на политиката 2 да **има положително икономическо, социално и екологично въздействие**. Основните целеви групи, които се очаква да бъдат засегнати от тази инициатива, са европейските граждани и потребители, организаторите на проекти (включително ОПС), европейските асоциации на операторите на преносни системи (ЕМОПС за електроенергия, ЕМОПС за газ и ЕМОМВ), националните компетентни органи и техните местни и регионални представители, националните регулаторни органи, регулаторите на Европейския съюз, операторите на разпределителни системи (ОРС) и браншовите организации на ОРС, както и производителите на енергия/енергийната промишленост.

Що се отнася до икономическите въздействия, очаква се значително намаляване на разходите за енергийната система в съответствие с оптималния сценарий на мрежата, като се гарантира, че определените проекти съответстват по-добре на установените нужди и ги покриват напълно. За 2040 г. инвестиции в размер на 6 милиарда евро годишно в оптималната мрежа ще доведат до намаляване на системните разходи с 14 милиарда евро годишно, което означава нетни икономии в размер на 8 милиарда евро годишно. Освен това се очаква този вариант на политиката да окаже значително въздействие върху цените на електроенергията на едро чрез подобряване на взаимосвързаността, което ще доведе до сближаване на цените и като цяло до по-стабилни и по-ниски цени в целия ЕС. Една подобрена рамка за подялба на разходите следва да улесни материализирането и по-бързото изпълнение на трансгранични проекти, което ще доведе до значителни социално-икономически ползи за благосъстоянието. Очаква се също така по-кратките срокове за издаване на разрешения и следователно по-бързото изпълнение на проектите да генерират икономически ползи по отношение на избегнати разходи за забавянния за организаторите на проекти. Накрая, чрез подобрена сигурност на енергийната инфраструктура предпочитаният вариант може да донесе ползи под формата на избегнати загуби на икономическо благосъстояние и разходи за ремонти.

Очаква се намаляването на разходите на енергийните системи да има положителни последици за *конкурентоспособността* чрез избягване на разходи и смекчаване на увеличението на мрежовите тарифи за потребителите, включително промишлеността. Предпочитаният вариант на политиката има положително въздействие и върху *цифровизацията* чрез по-силен акцент върху използването на решения без изграждане на мрежа при планирането на мрежата и цифровизацията на процедурите за издаване на разрешения. Като цяло предпочитаният вариант се очаква да доведе до *намаляване на административните разходи и разходите за корекции* за дружествата (включително производителите на енергия, организаторите на проекти, ОПС и ЕМОПС) чрез рационализиране на планирането на инфраструктурата, процесите на кандидатстване и оценка на ПОИ/ПВИ, както и процедурите за издаване на разрешения. Въпреки че годишните икономии на разходи за дружествата не могат да бъдат напълно оценени, тъй като не са налични съответните данни, може да се заключи, че предпочитаният вариант на политиката ще доведе до многократни икономии на разходи. За държавите членки и националните органи вариант на политиката 2 в краткосрочен план ще доведе до допълнителни административни разходи, свързани с прилагането на преработената законодателна рамка.

Очаква се инициативата да има положително *социално въздействие*, въпреки че е трудно да бъдат оценени количественото въздействие и ефектите от разпределението. С едно оптимизирано планиране на мрежата, основано на точни оценки за бъдещото развитие на търсенето и предлагането, следва да се избегнат бъдещи блокирани активи, като се сведат до минимум разходите за мрежата за потребителите и се даде възможност за по-нататъшна електрификация, позволяваща разпределение на инвестиционните разходи за мрежата между повече kWh.

Що се отнася до *ползите за околната среда*, очаква се предпочитаният вариант на политиката да доведе до намаляване на емисиите на CO₂ (около 27 милиона тона годишно) чрез привеждане в съответствие с оптималния сценарий на мрежата и ограничаване на намаляването на енергията от възобновяеми източници. Освен това с допълнителния трансграничен капацитет от 108 GW, необходим до 2040 г. в съответствие с десетгодишния план за развитие на мрежата от 2024 г., може да се заменят 65 TWh електроенергия, произведена от газ, с производство от възобновяеми източници, като се даде възможност за по-добра интеграция на производство без емисии на CO₂, което ще доведе до значително намаляване на европейските емисии на CO₂, оценено на 27 милиона тона избегнати емисии на CO₂ през 2040 г.²⁹. Що се отнася до издаването на разрешения, въздействието върху околната среда силно зависи от използваната технология и местоположението на активите, както и от състоянието на околната фауна и флора. Потенциалните въздействия обаче са взети предвид при разработването на предложените мерки чрез въвеждане на защитни мерки.

- **Пригодност и опростяване на законодателството**

Очаква се преработеният Регламент за ТЕН-Е да има положително въздействие по отношение на опростяването и подобрената ефикасност. Очаква се инициативата да доведе до намаляване на административната тежест върху ЕМОПС, ОПС и организаторите на проекти, особено по отношение на планирането на инфраструктурата, в резултат на поемането от страна на Комисията на разработването на основен сценарий и чрез опростяване, например намаляването на честотата до

²⁹ Доклад относно недостатъците по отношение на инфраструктурата в рамките на десетгодишния план за развитие на мрежата от 2024 г. на ЕМОПС за електроенергия.

веднъж на четири години и измененията в процеса на кандидатстване и оценка за зрели ПОИ. Рационализираните, опростени и цифровизирани процедури за издаване на разрешения за ПОИ и ПВИ ще доведат до намаляване и на административната тежест за дружествата. Годишните икономии на разходи за дружествата не могат да бъдат напълно оценени, тъй като не са налични съответните данни, но може да се заключи, че предложението ще доведе до многократни икономии на разходи.

Не са установени преки въздействия по отношение на постигането на съответствие или административните разходи за МСП или микропредприятията. МСП могат да имат ползи от положителното въздействие върху конкурентоспособността в резултат на пониските разходи за енергийната система, както и повишената конкурентоспособност в онези области на технологията, които са включени или засилени в предложението (напр. технологии за високо напрежение).

Инициативата е в съответствие с Digital Check, пригодена е към интернет и е подходяща както за физическа, така и за цифрова среда. Предложението включва мерки за насърчаване на цифровизацията (вж. законодателната обосновка за финансовото и цифровото отражение).

- **Основни права**

Не се очаква инициативата да окаже въздействие върху основните права.

4. ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ БЮДЖЕТА

Отражението върху бюджета, свързано с настоящото предложение, се отнася за ресурсите на генерална дирекция „Енергетика“ на Европейската комисия и Съвместния изследователски център, както и на Агенцията за сътрудничество между регулаторите на енергия (ACER). Комисията ще поеме съществени допълнителни отговорности за разработването на основен сценарий като част от процеса на определяне на инфраструктурните нужди в десетгодишния план за развитие на мрежата. Тези отговорности ще изискват допълнителни ресурси (вж. законодателната обосновка за финансовото и цифровото отражение).

На ACER ще бъдат възложени допълнителни отговорности по отношение на надзора върху десетгодишния план за развитие на мрежата, както и рамката за трансгранично разпределение на разходите. Тези допълнителни отговорности също ще изискват допълнителни ресурси (вж. законодателната обосновка за финансовото и цифровото отражение).

5. ДРУГИ ЕЛЕМЕНТИ

- **Планове за изпълнение и механизъм за мониторинг, оценка и докладване**

Въз основа на съществуващите процеси за наблюдение на данните от редовните доклади на организаторите на проекти и на националните регулатори са разработени няколко показатели за измерване на постигането на всяка от конкретните цели, определени в преработения текст на Регламента за TEN-E. Реалните въздействия на законодателството ще бъдат наблюдавани и оценявани посредством набор от показатели, разработени с оглед на специфичните цели на политиката, които следва да бъдат постигнати със законодателството.

Ще бъде извършван мониторинг на всички данни въз основа на редовни доклади от организаторите на проекти и националните регулатори, както и въз основа на действащите изисквания за мониторинг на ACER, включително мониторинг на

съгласуваността между десетгодишния план за развитие на мрежата на Съюза и националните планове за развитие на мрежата на всеки две години, годишен мониторинг на напредъка на ПОИ и ПВИ и на процесите на издаване на разрешения, годишен мониторингов доклад на управлението на претоварването и разпределението на капацитета, мониторинг на прилагането на технологии без изграждане на мрежа и технологии за подобряване на мрежата въз основа на данни, налични от Съвместната служба за разпределяне, и годишен мониторинг на постигането на целта за взаимосвързаност, извършван като част от европейския семестър.

В срок до 30 юни 2033 г. Комисията извършва преглед на настоящия регламент въз основа на резултатите от докладването и оценката, предвидени в член 24 от настоящия регламент, както и мониторинга, докладването и оценката, извършвани съгласно членове 22 и 23 от Регламент (ЕС) 2021/1153.

- **Подробно разяснение на конкретните разпоредби на предложението**

В глава I от Регламента се очертават общите разпоредби, по-специално неговите предмет, цели и обхват, както и приложимите определения. С нея, както и с приложение II, се въвеждат нови категории инфраструктура в сравнение с Регламент (ЕС) 2022/869 с цел да се гарантира по-висока безопасност, сигурност и ефикасност на съществуващите мрежи, по-специално за да се даде възможност със съществуващите елементи на мрежите за високо напрежение да се експлоатират безопасно системите чрез инвестиции в оборудване и инсталации за мониторингов контрол и цифровизация, и за да се увеличат защитата и устойчивостта на критични мрежови елементи чрез инвестиции в оборудване, което е специално проектирано за тази цел и е физически свързано с тези елементи. Категориите и определенията на проектите също са коригирани, за да бъдат съобразени със законодателния пакет на ЕС за декарбонизирания газ и водорода, приет през 2024 г., с който се определят общи правила за прехода към възобновяеми и нисковъглеродни газове; с този пакет се дава приоритет на производството и използването на водород в чист вид и транспортирането му в специалната водородна система. Въвежда се и определение за решения „без изграждане на мрежа“ в електроенергетиката; тези решения трябва да бъдат внимателно обмислени, тъй като може да бъдат по-евтини от разширяването на мрежата, с оглед на това да се гарантира оптимално от гледна точка на разходите планиране на мрежата.

В глава II са очертани разпоредбите относно процеса на изготвяне на списъците на Съюза на проекти от общ интерес и проекти от взаимен интерес в рамките на регионалните групи, критериите за оценка на проектите от страна на групите и мониторинга на изпълнението на проектите.

В член 3, допълнен от приложение III, се предвиждат правила за създаването на регионални групи, както и за процеса на изготвяне на списъка на Съюза на проекти от общ интерес и проекти от взаимен интерес. В сравнение с Регламент (ЕС) 2022/869 в член 3 и приложение III се предвижда опростен подход за проекти в напреднала фаза, които вече са в списъка на Съюза, с оглед запазване на статута им на проекти от общ интерес или проекти от взаимен интерес.

В сравнение с Регламент (ЕС) 2022/869 в член 4, с който се определят критериите за оценка на проекти от страна на групите, допълнен от приложение IV, допълнително се пояснява, че проектите от взаимен интерес се простират до първата точка на свързване в третата държава и се гарантира, че тези проекти са съпътствани от съответно развитие на вътрешната инфраструктура в третите държави. За договарящите страни от Енергийната общност ползите от отделните проекти се разглеждат както за ЕС, така и

за договарящите страни от Енергийната общност, а не само за ЕС, както е правено досега.

В член 5 разпоредбите относно изпълнението и наблюдението на проекти от списъка на Съюза са подсилени с изисквания, свързани с оценките на риска по отношение на физическата сигурност и киберсигурността въз основа на Директива (ЕС) 2022/2557 за устойчивостта на критичните субекти и Директива (ЕС) 2022/2555 относно мерки за високо общо ниво на киберсигурност в Съюза. Що се отнася до европейските координатори, които могат да бъдат назначени, когато даден проект срещне значителни затруднения за реализацията си, в член 6 се предвижда, че срокът на назначението може да бъде подновен.

В глава III се разглеждат издаването на разрешения и публичното приемане на проекти от общ интерес. В сравнение с Регламент (ЕС) 2022/869 тази глава е преразгледана с три основни цели: 1) актуализиране на рамката за издаване на разрешения, за да се гарантира, че проектите от общ интерес и проектите от взаимен интерес получават възможно най-доброто третиране в съответствие с тяхното стратегическо значение и специален статут, особено когато се имат предвид мерките за издаване на разрешения, въведени в пакета за пазара на водород и декарбонизиран газ и преработената Директива за енергията от възобновяеми източници; 2) актуализиране на режима за издаване на разрешения, за да се подпомогне ускореното издаване на разрешения за електроенергийни мрежи, в съответствие с нуждите, признати в доклада на Марио Драги, и измененията, въведени с Директива (ЕС) 2019/944; 3) повишаване на яснотата на режима за издаване на разрешения и подобряване на неговата ефикасност.

Член 7 относно приоритетния статут на проектите в списъка на Съюза е актуализиран, за да включва изисквания, според които електроенергийните проекти от общ и взаимен интерес се ползват с автоматична презумпция за по-висш обществен интерес и, когато са включени в национален план за развитие, подложен на стратегическа екологична оценка и на подходяща оценка съгласно Директива 92/43/ЕИО, в случай че има вероятно значително въздействие върху защитени зони по „Натура 2000“, могат, при строги условия, да бъдат освободени от оценки съгласно определено законодателство в областта на околната среда.

С член 8 относно организацията на процеса на издаване на разрешения се изясняват отговорностите на националните компетентни органи, създадени съгласно Регламента, в съответствие с различните схеми за издаване на разрешения, особено по отношение на сътрудничеството с други органи и посредничеството при контакти с организаторите на проекти. Освен това с него се увеличават изискванията за трансгранично сътрудничество за проекти, включващи множество юрисдикции.

В член 9 относно прозрачността и участието на обществеността се предвижда по-голяма яснота и опростяване на процедурата, по-специално чрез обединяване на задълженията за докладване по този член в един доклад.

С член 10 относно времетраенето и изпълнението на процеса на издаване на разрешение се въвежда по-специално задължение за цифровизиране на процедурите за издаване на разрешения; пояснява се коя дата се счита за начална дата на процедурата по издаване на разрешение; пояснява се незадължителният характер на фазата преди подаването за заявление; подробно се описват стъпките, от които се състои (определяне на обхвата, скрининг, планиране, проверка на документацията за заявлението); пояснява се необходимостта от отчитане на съществуващите проучвания и лицензи, за да се ограничи дублирането при определянето на необходимата документация за процеса на издаване на разрешения; и се въвежда приемане с мълчаливо съгласие на

решенията, взети от съответните национални органи, с изключение на решенията, свързани с околната среда.

В глава IV се очертават разпоредбите относно междусекторното планиране на инфраструктурата, които са засилени в сравнение с Регламент (ЕС) 2022/689, с цел по-добро управление на планирането, по-специално по отношение на определянето на бъдещи сценарии, установяването на дългосрочните нужди и препятствия във връзка с енергийната инфраструктура и посрещането на тези нужди чрез най-подходящите решения.

С член 11 Комисията се оправомощава да приема делегирани актове за установяване на основен сценарий за секторите на електроенергията, водорода и газа, който да се използва за десетгодишния план за развитие на мрежата на Съюза, процеса на определяне на инфраструктурните нужди, анализа на разходите и ползите за цялата енергийна система и трансграничното разпределение на разходите за проекти за енергийна инфраструктура. За да гарантира актуалността на данните, използвани за разработването на сценария, Комисията има право да поиска тези данни от държавите членки, ЕМОПС за електроенергия, ЕМОПС за газ и ЕМОМВ, според случая. Сценарият следва да бъде разработен в междусекторно сътрудничество. Досега сценариите за десетгодишния план за развитие на мрежата са разработвани от ЕМОПС за електроенергия, ЕМОПС за газ и ЕМОМВ.

С член 12 на ЕМОПС за електроенергия и на ЕМОМВ се възлага да изготвят доклад за определяне на инфраструктурните нужди съответно в областта на електроенергията и водорода. В доклада следва да бъдат определени недостатъците по отношение на инфраструктурата, които засягат целите на Съюза, свързани с електроенергията и водорода, по-специално въз основа на обвързваща методика, която ще бъде изготвена от ACER, и основния сценарий съгласно член 11. В този член се предвижда, че докладите за определяне на инфраструктурните нужди трябва да бъдат одобрени от органа за вземане на решения на Групата за TEN-E, която е междурегионалната конфигурация за срещи на всички групи, създадени съгласно Регламента. По-специално в доклада за определяне на инфраструктурните нужди в областта на електроенергията при оценката и посрещането на нуждите трябва да се вземат предвид решения без изграждане на мрежа.

С член 13 Комисията се оправомощава да започне процес за съпоставяне на нуждите в електроенергийната система, за да определи възможни решения за удовлетворяване на необхванатите нужди, в случай че докладът за определяне на инфраструктурните нужди в областта на електроенергията заключи, че проектите, представени за включване в десетгодишния план за развитие на мрежата на Съюза, не отговарят напълно на инфраструктурните нужди, определени съгласно член 12. Процесът на съпоставяне на нуждите следва да се основава на съществуващото регионално сътрудничество, да се ръководи от Комисията и да е свързан с процеса на десетгодишния план за развитие на мрежата.

С член 14 ЕМОПС за електроенергия и ЕМОМВ се задължават да използват последователни единни секторни методики за хармонизиран анализ на разходите и ползите, обхващащ енергийната система като цяло на равнище Съюз, при оценяването на проектите (във всички категории енергийна инфраструктура с изключение на интелигентните електроенергийни мрежи и CO₂) за включването им в съответните им десетгодишни планове за развитие на мрежата на Съюза. Методиките следва да бъдат представени за одобрение от страна на Комисията. От ЕМОПС за електроенергия и ЕМОМВ се изисква да изчисляват и публикуват, като част от десетгодишния план за

развитие на мрежата в целия Съюз, резултатите от анализите на разходите и ползите за всички проекти, като показват как ползите са разпределени между държавите. В този член се уточнява допълнително, че за проекти за интелигентни електроенергийни мрежи и проекти за CO₂ Комисията трябва да разработи методики за хармонизиран анализ на разходите и ползите, обхващащ енергийната система като цяло на равнище Съюз, както е в момента.

Разпоредбите в глава V са насочени към необходимостта от развитие на мрежата, за да се отговори на очакваното значително увеличение на производството на електроенергия от възобновяеми източници, разположени в морето. С тази глава се подкрепя координираното дългосрочно планиране и развитие на инфраструктура в морето и на сушата. Новост представлява фактът, че съгласно член 15 от държавите членки се изисква — като част от техните необвързващи споразумения и в рамките на конкретните им приоритетни коридори за мрежи, разположени в морето — да разгледат възможността за определяне на конкретни трансгранични цели, например за хибридни или трансгранични радиални проекти, с цел постигане на целите за производство на енергия от възобновяеми източници в морето по най-ефикасния начин.

С глава VI се укрепват разпоредбите за регулаторна рамка, с която се дава възможност за инвестиции с трансгранично въздействие.

Първо, в член 17 се посочват принципите, които националните регулаторни органи трябва да прилагат при разпределението на разходите зад граница, в това число принципа, че за да се гарантира инвестиционната сигурност, трансграничното разпределение на разходите трябва да се основава на предварително споразумение за разпределение на разходите, което включва възможност за последващи корекции, при условие че тези корекции са изрично определени в решението за разпределение на разходите и са ясно формулирани, включително по отношение на сроковете и категориите разходи, които се покриват. Когато е целесъобразно, разпределението на разходите между държавите членки се основава на разпределението на нетните ползи. Освен това се посочва, че ако 10 % или повече от очакваните ползи от един проект се реализират в дадена държава членка, тази държава членка и нейният национален регулаторен орган участват в процеса на трансгранично разпределение на разходите. ACER се задължава да актуализира своята препоръка относно определянето на добри практики за третирането на инвестиционни искания за проекти в съответствие с гореспоменатите принципи и да създаде централен регистър на всички решения за трансгранично разпределение на разходите, взети от националните регулаторни органи, и да го публикува на своя уебсайт, както и да предостави необвързващ образец за споразумение за трансгранично разпределение на разходите с цел да улесни работата на националните регулаторни агенции.

Второ, въвежда се нов член (член 18) в подкрепа на процес, при който организаторите на проекти могат да обединят два или повече проекта от общ интерес и от взаимен интерес, за да улеснят обсъжданията относно подялбата на разходите между съответните държави членки и с трети държави, според случая, и решенията за трансгранично разпределение на разходите между съответните компетентни органи на държавите членки или между компетентните органи на държавите членки и трети държави, според случая. В член 18 допълнително се поясняват правилата за съвместен анализ на разходите и ползите и трансграничното разпределение на разходите, приложими за такива пакети проекти, с цел улесняване на евентуално кандидатстване по МСЕ.

Трето, въвежда се нов член (член 19), с който от операторите на преносни системи (ОПС) се изисква да заделят 25 % от неизразходваните такси за претоварване за гарантиране на действителната наличност на разпределения капацитет и за компенсации на операторите на морски електроцентрали за производство на електроенергия от възобновяеми източници, за инвестиции в мрежи в проекти от списъка на Съюза, свързани с намаляване на претоварването на междусистемните електропроводи. В член 19 се определят условията за използване на средствата и се оправомощава Комисията да приема делегирани актове за допълнително уточняване на условията, при които ОПС могат да използват тези средства, както и условията за тяхното освобождаване. ACER е длъжна да актуализира действащата си методика за използване на приходите при претоварване съгласно член 19, параграф 4 от Регламента за електроенергията, за да осигури съгласуваност с тези нови разпоредби.

Накрая, с член 20 се определят условията, при които държавите членки и националните регулаторни органи могат да предоставят подходящи стимули за проекти, които носят по-големи рискове при разработването, изграждането, експлоатацията или поддръжката в сравнение с нормално поеманите рискове при сравним инфраструктурен проект.

В глава VII се определят условията за допустимост на проектите в списъка на Съюза за получаване на финансова помощ по Механизма за свързване на Европа, включително за новите категории инфраструктура. По-специално, в сравнение с Регламент (ЕС) 2022/689 в член 21 се определят по-подробно критериите, приложими за проекти за енергийна инфраструктура, различна от категориите, попадащи в компетентността на националните регулаторни органи. Тъй като при тези проекти няма трансгранично разпределение на разходите, съответният национален орган трябва да им направи оценка и в разпоредбата се определят условията за тази оценка. В член 22 се предвижда, че специфичните критерии, посочени в член 4, параграф 3, и параметрите, посочени в член 4, параграф 5 от Регламента, трябва да се прилагат за целите на установяването на критерии за предоставяне на финансова помощ от Съюза по Регламента за Механизма за свързване на Европа, и се определят допълнителни изисквания по отношение на заварените газови проекти за Кипър и Малта съгласно член 27 от Регламента.

Глава VIII включва заключителни разпоредби относно делегираните актове, докладването и оценката, включително по отношение на цифровизацията на процеса на издаване на разрешения, подобряването на устойчивостта в областта на физическата сигурност и киберсигурността на трансграничната енергийна инфраструктура и внедряването на решения без изграждане на мрежа, прегледа на Регламента, както и информацията и публичността във връзка с проектите. Освен това се запазват съществуващите дерогации за междусистемните газопроводи на Малта и Кипър до момента, в който Кипър или Малта съответно не бъде свързан(а) с трансевропейската газова мрежа, или до 31 декември 2029 г., в зависимост от това коя е по-ранната дата. В тази глава се посочват също измененията на други достижения на правото на Съюза в областта на енергетиката, произтичащи от въведените с Регламента изменения, и се определят преходни правила и разпоредби за отмяна на действащия Регламент за TEN-E. По-специално, преразгледаният регламент не засяга предоставянето, продължаването или изменението на финансовата помощ, отпусната по-рано по линия на Механизма за свързване на Европа, а съществуващият списък на Съюза на проекти от общ интерес и проекти от взаимен интерес остава в сила и поражда действие до създаването и влизането в сила на нов списък на Съюза на проекти от общ интерес и проекти от взаимен интерес съгласно настоящия Регламент.

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

относно указания за трансевропейската енергийна инфраструктура, за изменение на регламенти (ЕС) 2019/942, (ЕС) 2019/943 и (ЕС) 2024/1789 и за отмяна на Регламент (ЕС) 2022/869

(текст от значение за ЕИП)

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 172 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взе предвид становището на Европейския икономически и социален комитет ¹,

като взеха предвид становището на Комитета на регионите²,

в съответствие с обикновената законодателна процедура,

като има предвид, че:

- (1) Със съобщението на Комисията от 26 февруари 2025 г. относно „Пакт за чиста промишленост“³ се определя съвместна пътна карта за конкурентоспособност и декарбонизация. Осигуряването на достъпна енергия е основно условие за конкурентоспособността на промишлеността на Съюза, особено за енергоемките сектори. Следователно достъпът до енергия на достъпни цени представлява крайъгълен камък на Пакта за чиста промишленост, както и на Плана за действие за енергия на достъпни цени⁴. Същевременно политиките за декарбонизация са мощен двигател на растежа, когато са добре интегрирани с политиките в областта на промишлеността, конкуренцията, икономиката и търговията, както е посочено в съобщението на Комисията от 29 януари 2025 г.

¹ ОВ С, , стр. .

² ОВ С, , стр. .

³ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите от 26 февруари 2025 г., „Пактът за чиста промишленост: Съвместна пътна карта за конкурентоспособност и декарбонизация“ (COM(2025) 85 final).

⁴ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите от 26 февруари 2025 г.: „План за действие за енергия на достъпни цени Отключване на истинската стойност на нашия енергиен съюз за осигуряване на финансово достъпна, ефективно произвеждана и чиста енергия за всички европейци“ (COM(2025) 79 final).

„Компас за конкурентоспособността на ЕС“⁵. С Регламент (ЕС) 2021/1119 на Европейския парламент и на Съвета⁶ Съюзът определи амбициозна рамка за постигане на декарбонизирана икономика до 2050 г.

- (2) Като част от амбицията на Регламент (ЕС) 2021/1119 обвързващата цел на равнището на Съюза за дела на енергията от възобновяеми източници през 2030 г. е увеличена на 42,5 % от енергийния микс на Съюза до 2030 г., с хоризонт от 45 %⁷, а амбицията на обвързващата цел на равнището на Съюза за енергийна ефективност също е повишена, с намаляване на крайното потребление на енергия в Съюза с 11,7 % до 2030 г. спрямо прогнозите за 2020 г.⁸. Тъй като има добър напредък по междинната цел за намаляване на нетните емисии на парникови газове с поне 55 % до 2030 г. спрямо равнищата от 1990 г., на 2 юли 2025 г. Комисията предложи изменение на Регламент (ЕС) 2021/1119⁹, с което се определя цел на Съюза в областта на климата за намаление на нетните емисии на парникови газове с 90 % до 2040 г. спрямо равнищата от 1990 г.
- (3) Необходима е инфраструктура, която да способства за осъществяването на енергийния преход в Съюза в съответствие с тези цели, включващи бърза електрификация, увеличаване на производството на електроенергия от възобновяеми източници и без употребата на изкопаеми горива, увеличаване на употребата на възобновяеми и нисковъглеродни газове, интеграция на енергетиката и по-широко внедряване на иновативни решения. Настоящите инвестиции в трансгранична енергийна инфраструктура явно са недостатъчни за трансформиране и изграждане на енергийната инфраструктура, необходима за подпомагане на тези цели, и има съществена разлика между нуждите ни от трансгранична електроенергийна инфраструктура и скоростта и степента на развитие на инфраструктурата както на ниво преносна мрежа, така и на ниво разпределителна мрежа¹⁰. По отношение на електроенергията около половината от нуждите от трансграничен пренос на електроенергия до 2030 г. (41 от 88 GW) ще продължат да бъдат незадоволени, като този недостиг се очаква да нарасне през следващото десетилетие. До 2040 г. нуждите от трансграничен електроенергиен капацитет за пренос ще достигнат 108 GW¹¹. Следователно е необходимо увеличение на инвестициите в енергийна инфраструктура, а в

⁵ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Европейския съвет, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите от 29 януари 2025 г., „Компас за конкурентоспособността на ЕС“ (COM(2025) 30 final).

⁶ Регламент (ЕС) 2021/1119 на Европейския парламент и на Съвета от 30 юни 2021 г. за създаване на рамката за постигане на неутралност по отношение на климата и за изменение на регламенти (ЕО) № 401/2009 и (ЕС) 2018/1999 („Европейски закон за климата“) (ОВ L 243, 9.7.2021 г., стр. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1119/oj>).

⁷ Директива (ЕС) 2023/2413 от 18 октомври 2023 г. за изменение на Директива (ЕС) 2018/2001, Регламент (ЕС) 2018/1999 и Директива 98/70/ЕО по отношение на насърчаването на енергията от възобновяеми източници и за отмяна на Директива (ЕС) 2015/652 на Съвета (ОВ L, 2023/2413, 31.10.2023 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj>).

⁸ Директива (ЕС) 2023/1791 на Европейския парламент и на Съвета от 13 септември 2023 г. за енергийната ефективност и за изменение на Регламент (ЕС) 2023/955 (ОВ L 231, 20.9.2023 г., стр. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/1791/oj>).

⁹ COM(2025) 524 final от 2 юли 2025 г.

¹⁰ ACER (2024 г.): Развитие на електроенергийната инфраструктура в подкрепа на конкурентоспособна и устойчива енергийна система (мониторингов доклад от 2024 г.).

¹¹ ЕМОПС за електроенергия (2025 г.), Десетгодишен план за развитие на мрежата от 2024 г. Възможности за по-ефикасна европейска енергийна система до 2050 г. Доклад относно недостатъците по отношение на инфраструктурата.

доклада на Марио Драги¹² се посочва по-специално необходимостта от бързо увеличаване на разгръщането на трансгранична енергийна инфраструктура за декарбонизация на европейската промишленост. В Пакта за чиста промишленост¹³ и в придружаващия го План за действие за енергия на достъпни цени¹⁴ Комисията подчерта решаващата роля на завършването на Енергийния съюз, като се инвестира в енергийна инфраструктура и в трансгранични мрежи за защита на конкурентоспособността на промишлеността на Съюза и благополучието на хората, както и за ценовата достъпност и сигурност на енергийните доставки.

- (4) С Регламент (ЕС) 2022/869 на Европейския парламент и на Съвета¹⁵ бяха установени указания за навременно разработване и оперативна съвместимост на приоритетни коридори и области на трансевропейската енергийна инфраструктура, които да допринесат за гарантиране на смекчаването на изменението на климата, и по-специално за постигане на целите на Съюза за 2030 г. в областта на енергетиката и изменението на климата и на целта за неутралност по отношение на климата най-късно до 2050 г., и за гарантиране на осигуряването на междусистемни връзки, енергийна сигурност, пазарна и системна интеграция и конкуренция, която е в полза на всички държави членки, както и на достъпни цени на енергията. По-специално с Регламент (ЕС) 2022/869 се предвижда определянето на проекти от общ интерес и проекти от взаимен интерес, улеснява се тяхното изпълнение и се определят условията за допустимост на тези проекти за получаване на финансова помощ от Съюза. Предвид трансграничната им същност обаче, проектите от общ интерес и проектите от взаимен интерес не само създават значителни положителни външни икономически ефекти и насърчават солидарността, но също така носят специфични предизвикателства за организаторите на проекти, тъй като по природа подлежат на множество юрисдикции, срещат координационни предизвикателства и често асиметрично разпределение на разходите и ползите. Следователно за тях продължава да е необходима рамка на равнището на Съюза.
- (5) Въпреки че целите на Регламент (ЕС) № 2022/869 като цяло продължават да са валидни, действащата уредба в областта на трансевропейските енергийни мрежи следва да бъде коригирана, за да отразява изцяло очакваните промени в енергийната система, които ще настъпят под влиянието на новия политически контекст, и по-специално целта за неутралност по отношение на климата до 2050 г. и предложената междинна цел за 2040 г. По-специално е необходимо по-

¹² М. Драги (2025 г.): „Бъдещето на европейската конкурентоспособност“.

¹³ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите от 26 февруари 2025 г., „Пактът за чиста промишленост: Съвместна пътна карта за конкурентоспособност и декарбонизация“ (COM(2025) 85 final).

¹⁴ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите от 26 февруари 2025 г. „План за действие за енергия на достъпни цени Отключване на истинската стойност на нашия енергиен съюз за осигуряване на финансово достъпна, ефективно произвеждана и чиста енергия за всички европейци“ (COM(2025) 79 final).

¹⁵ Регламент (ЕС) 2022/869 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2022 г. относно указания за трансевропейската енергийна инфраструктура, за изменение на регламенти (ЕО) № 715/2009, (ЕС) 2019/942 и (ЕС) 2019/943 и на директиви 2009/73/ЕО и (ЕС) 2019/944 и за отмяна на Регламент (ЕС) № 347/2013 (ОВ L 152, 3.6.2022 г., стр. 45, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/869/oj>).

интегрирано планиране на мрежата, за да се подпомогне един все по-взаимозависим и децентрализиран вътрешен енергиен пазар, по-бързи процеси на издаване на разрешения и да се гарантира, че сигурността и устойчивостта на трансграничната енергийна инфраструктура ще бъдат адекватно отразени в преразгледаната рамка на трансевропейските енергийни мрежи. Освен с новия политически контекст и цели последното десетилетие се характеризира с бързо технологично развитие. Това развитие следва да бъде отразено в категориите енергийна инфраструктура, обхванати от настоящия регламент, в критериите за подбор на проекти от общ интерес и проекти от взаимен интерес и в приоритетните коридори и области. Същевременно разпоредбите на настоящия регламент следва да не засягат правото на дадена държава членка да определя условията за използване на енергийните си ресурси, да избира между различни енергийни източници и да определя общата структура на енергийното си снабдяване в съответствие с член 194 от ДФЕС.

- (6) Изпълнението на определените 13 приоритетни коридора и тематични области на трансевропейската енергийна инфраструктура е от основно значение за постигането на целите на Съюза в областта на енергетиката и климата, включително по-нататъшната интеграция на пазара, енергийната сигурност, целта за неутралност по отношение на климата до 2050 г., както и достъпните цени на енергията. Тези приоритети обхващат инвестиции в пренос и съхранение на електроенергия, мрежи за енергия от възобновяеми източници в морето, интелигентни електроенергийни мрежи, оборудване и инсталации, проектирани да гарантират защитата и устойчивостта на съществуващите критични мрежови елементи, пренос и съхранение на водород и терминали за водород, електролизьори и транспорт и съхранение на въглероден диоксид, както и оборудване и инсталации за мониторинг, контрол и цифровизация, които са от основно значение за съществуващите мрежи за високо напрежение с трансгранично значение.
- (7) Енергийната инфраструктура на Съюза следва да бъде модернизирана с цел да се подобри нейната устойчивост при природни или предизвикани от човека бедствия, отрицателни последици от изменението на климата, умишлени враждебни действия и заплахи за нейната сигурност, по-специално по отношение на европейските критични инфраструктури съгласно Директива (ЕС) 2022/2557 на Европейския парламент и на Съвета¹⁶.
- (8) В настоящия геополитически контекст е важно да се осигури непрекъснат поток на електроенергия през границите, за да се гарантира сигурността на доставките. Това зависи не само от устойчивостта на междусистемните електропроводи между държавите членки, но и от устойчивостта на критичните мрежови елементи. Следователно с настоящия регламент следва да се въведе нова категория инфраструктура под формата на инвестиции в оборудване и инсталации, пряко свързани с критичните мрежови елементи и проектирани да подобрят устойчивостта и защитата на тези елементи. Тази нова категория инфраструктура следва да обхваща критични мрежови елементи, както е

¹⁶ Директива (ЕС) 2022/2557 на Европейския парламент и на Съвета от 14 декември 2022 г. за устойчивостта на критичните субекти и за отмяна на Директива 2008/114/ЕО на Съвета (ОВ L 333, 27.12.2022 г., стр. 164, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2557/oj>).

посочено в Регламент (ЕС) 2019/943 на Европейския парламент и на Съвета¹⁷, които подкрепят мрежовата сигурност и сигурността на доставките в съответствие със сценариите за кризи и плановете за готовност за справяне с рискове на държавите членки съгласно Регламент (ЕС) 2019/941 на Европейския парламент и на Съвета¹⁸.

- (9) Въпреки че чуждестранните инвестиции могат да донесат ползи, например увеличени възможности за финансиране на капиталоемки проекти, те могат също така да доведат до увеличаване на излагането на Съюза на рискове, свързани с енергийната сигурност, като смущения или намалена надеждност на трансграничните потоци, особено когато тези чуждестранни инвестиции произхождат от трети държави с геополитически интереси, различни от тези на Съюза. Следователно прозрачността по отношение на действителните собственици на трансграничната енергийна инфраструктура и проектите с трансгранично въздействие, включително информация за крайния инвеститор и участието в капитала, както е посочено в Регламент (ЕС) 2019/452 на Европейския парламент и на Съвета¹⁹, е от решаващо значение, за да се предотврати зависимостта на Съюза от ненадеждни трети държави и следва да се взема предвид при избора на проекти от общ интерес и проекти от взаимен интерес.
- (10) С цел да се осигури разходно ефективно и ускорено развитие на мрежата и достъп до мрежи в Съюза, решенията без изграждане на мрежа следва да изпълняват важна роля за посрещането на системните нужди, наред с физическото усилване и разширяване на електроенергийната мрежа, тъй като те могат да бъдат внедрени по-бързо и при по-ниски разходи. Внедряването на такива технологии следва да се обмисли, преди да се инвестира в разширяването на мрежовата инфраструктура. За тази цел една нова категория инфраструктура следва да обхваща инвестициите в технологии без изграждане на мрежа и цифрови решения, включително софтуерни решения, когато те се внедряват в допълнение към съществуващи критични мрежови елементи, които са от значение за трансграничната търговия, и когато носят количествени ползи за пазарната интеграция по отношение на увеличаване на трансграничния капацитет.
- (11) С Регламент (ЕС) 2024/1789 на Европейския парламент и на Съвета²⁰ и Директива (ЕС) 2024/1788 на Европейския парламент и на Съвета²¹ беше приет

¹⁷ Регламент (ЕС) 2019/943 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 г. относно вътрешния пазар на електроенергия (ОВ L 158, 14.6.2019 г., стр. 54, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/943/oj>).

¹⁸ Регламент (ЕС) 2019/941 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 г. за готовност за справяне с рискове в електроенергийния сектор и за отмяна на Директива 2005/89/ЕО (ОВ L 158, 14.6.2019 г., стр. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/941/oj>).

¹⁹ Регламент (ЕС) 2019/452 на Европейския парламент и на Съвета от 19 март 2019 г. за създаване на рамка за скрининг на преки чуждестранни инвестиции в Съюза (ОВ L 79I, 21.3.2019 г., стр. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/452/oj>).

²⁰ Регламент (ЕС) 2024/1789 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 г. относно вътрешните пазари на газ от възобновяеми източници, природен газ и водород, за изменение на регламенти (ЕС) № 1227/2011, (ЕС) 2017/1938, (ЕС) 2019/942 и (ЕС) 2022/869 и на Решение (ЕС) 2017/684 и за отмяна на Регламент (ЕО) № 715/2009 (ОВ L, 2024/1789, 15.7.2024 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1789/oj>).

²¹ Директива (ЕС) 2024/1788 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 г. относно общи правила за вътрешните пазари за газ от възобновяеми източници, природен газ и водород,

законодателен пакет за декарбонизирания газ и водорода с цел определяне на общи правила на равнището на Съюза за прехода към газове от възобновяеми източници и нисковъглеродни газове. Категориите инфраструктура, посочени в настоящия регламент, следва да бъдат напълно съобразени с целите на този пакет и с тях следва да се гарантира, че проектите за енергийна инфраструктура имат значително трансгранично въздействие. Когато това е технически възможно и най-ефикасно, при разработването на такива проекти следва да се вземе предвид възможността за преустройство на съществуващата инфраструктура и оборудване.

- (12) Следва да бъдат създадени регионални групи („групите“) за предлагане и преразглеждане на проекти от общ интерес и проекти от взаимен интерес, което да доведе до съставянето на регионални списъци на проектите от общ интерес и проектите от взаимен интерес. С цел да се постигне широк консенсус, тези групи следва да включват държавите членки, националните регулаторни органи, организаторите на проекти и съответните заинтересовани страни и да осигуряват тясно сътрудничество между тях. В контекста на това сътрудничество националните регулаторни органи следва, когато това е необходимо, да предоставят консултации на групите, наред с другото, относно осъществимостта на националните регулаторни аспекти на предложените проекти и относно осъществимостта на предложения график за регулаторно одобрение.
- (13) За да се повиши ефикасността на процесите на планиране на мрежата и развитието на проекти, сътрудничеството между групите следва да се засили. Необходимо е Комисията да изпълнява важна роля за улесняване на това сътрудничество с цел предприемане на мерки във връзка с евентуалното въздействие на проекти, разработени в един регион, върху други региони.
- (14) В допълнение към групите с подкрепата на Комисията бяха създадени няколко форума за регионално сътрудничество. Регионалното сътрудничество в рамките на форумите и групите, както и между тях, е основен инструмент за осигуряване на по-дълбока интеграция на европейската енергийна система. Четирите групи на високо равнище обхващат различни европейски региони, включително с участието на трети държави: Планът за действие относно взаимосвързаността на балтийския енергиен пазар (BEMIP), енергийното сътрудничество в Северните морета (NSEC), групата на високо равнище за междусистемните връзки в Югозападна Европа (SWE) и групата на високо равнище за енергийна свързаност в Централна и Югоизточна Европа (CESEC). Благодарение на регионалното сътрудничество в тези форуми успешно е оказана подкрепа за мониторинга и ускоряването на изпълнението на основни проекти за енергийна инфраструктура с регионално измерение и на действия за интеграция на пазара. Следователно тези форуми за регионално сътрудничество следва да се използват все по-често в подкрепа на постигането на целите на настоящия регламент.
- (15) На всеки две години следва да се изготвя нов списък на Съюза на проектите от общ интерес и проектите от взаимен интерес („списък на Съюза“). Проектите от общ интерес и проектите от взаимен интерес, които са завършени или които вече не отговарят на съответните критерии и изисквания по настоящия регламент, следва да не фигурират в следващия списък на Съюза.

за изменение на Директива (ЕС) 2023/1791 и за отмяна на Директива 2009/73/ЕО (ОВ L, 2024/1788, 15.7.2024 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1788/oj>).

- (16) При изготвянето на регионалните списъци и на списъка на Съюза съществуващите проекти от общ интерес и съществуващите проекти от взаимен интерес, които са предвидени за включване в следващия списък на Съюза, следва да подлежат на същия процес на подбор, както и предложените проекти, освен ако не са получили одобрение от компетентния национален регулаторен орган или окончателно инвестиционно решение, предоставящо достатъчна гаранция за изграждането на проектите, или ако изграждането им е в ход и показват достатъчен напредък в годишния си доклад, като в този случай следва да останат в списъка на Съюза.
- (17) Когато при изготвянето на регионалните списъци и на списъка на Съюза съществуващите проекти от общ интерес и съществуващите проекти от взаимен интерес, които са предвидени за включване в следващия списък на Съюза, следва да подлежат на същия процес на подбор, както и предложените проекти, административната тежест следва да бъде намалена доколкото е възможно, например като се използва информация за проекта, представена по-рано в оценката, ако тя все още е актуална.
- (18) Проектите от общ интерес и проектите от взаимен интерес следва да отговарят на единни, прозрачни и обективни общи и специфични критерии с оглед на техния принос към целите на енергийната политика. За да отговарят на условията за включване в списъците на Съюза, предложените електроенергийни проекти, с изключение на проектите за интелигентни електроенергийни мрежи и проектите, специално проектирани да гарантират защитата и устойчивостта на съществуващите критични мрежови елементи, следва да са включени в последния наличен десетгодишен план за развитие на мрежата в целия Съюз. По същия начин предложените проекти за водород и за електролизьори следва да са включени в последния наличен десетгодишен план за развитие на мрежата в целия Съюз.
- (19) Устойчивостта, изразяваща се в интеграцията на възобновяеми енергийни източници и в намаляването на емисиите на парникови газове, според случая, е основен критерий, за да се гарантира, че политиката за трансевропейските енергийни мрежи е съгласувана с целите на Съюза в областта на енергетиката и климата и с целите за неутралност по отношение на климата до 2050 г., като се отчитат особеностите на всяка държава членка във връзка с постигането на целта за неутралност по отношение на климата. За тази цел устойчивостта е един от критериите за оценка, които трябва да се прилагат за всички категории проекти.
- (20) Има нарастваща необходимост от по-силна пазарна интеграция и взаимосвързаност на мрежите на Съюза с тези на Европейското икономическо пространство (ЕИП) и Енергийната общност. Следователно ползите и разходите от проекти от взаимен интерес между държава членка и държава от ЕИП или договаряща страна от Енергийната общност следва да се разглеждат кумулативно за Съюза и за съответната държава от ЕИП или съответната договаряща страна от Енергийната общност.
- (21) Съюзът следва да способства за осъществяването на инфраструктурни проекти за пряко свързване на мрежите на Съюза с тези на трети държави, които са взаимноизгодни и необходими за енергийния преход и за постигането на целите в областта на климата и които наред с това отговарят на специфичните критерии за съответните категории инфраструктура съгласно настоящия регламент. За да се засили фокусът върху трансграничните проекти и да се запази взаимното

допълване с външната политика на Съюза, проектите от взаимен интерес следва да свързват пряко държава членка с първата точка на свързване към електроенергийната мрежа или с първата точка на свързване към мрежата за водород или въглероден диоксид в третата държава.

- (22) Що се отнася до проектите от взаимен интерес в областта на електроенергийните мрежи, следва да бъдат допустими само проекти за междусистемни връзки, свързващи енергийни системи, при условие че преносната им способност може да бъде изцяло използвана за пазарен обмен. Отговорност на съответните оператори на преносни системи (ОПС) е да оценят предварително въздействието на всички проекти върху сигурността и стабилността на мрежата, за да потвърдят, че проектът може да бъде напълно интегриран в електроенергийните мрежи на съответните държави.
- (23) Необходимо е да се гарантира, че проектите от взаимен интерес, на които е предоставено приоритетно третиране, действително допринасят за постигането на напредък в областта на вътрешния пазар на Съюза, сигурността на доставките и целите за неутралност по отношение на климата. Следователно проектите от взаимен интерес следва да бъдат допустими за включване в списъка на Съюза само ако рамката на политиката на участваща трета държава поддържа висока степен на конвергенция и е подкрепяна от механизми за гарантиране на прилагането, и тези проекти демонстрират принос към общите цели на политиката на Съюза и на съответните трети държави в областта на енергетиката и климата по отношение на сигурността на доставките и декарбонизацията.
- (24) Висока степен на конвергенция на рамката на политиката следва да се приема по презумпция за договарящите страни на ЕИП или Енергийната общност или може да бъде доказана за други трети държави чрез двустранни споразумения, които включват съответните разпоредби относно целите на политиката в областта на климата и енергетиката по отношение на декарбонизацията и могат да бъдат допълнително оценени от подходящата група с подкрепата на Комисията. В допълнение третата държава, с която Съюзът си сътрудничи за развитието на проекти от взаимен интерес, следва да способства за прилагането на подобен график за ускорено изпълнение и на други мерки на политиката, като предвидените в настоящия регламент.
- (25) Участващата трета държава следва да гарантира, че частта от проекта от взаимен интерес, разположена на нейна територия, и всички допълнителни инвестиции, необходими за реализирането на общите ползи от проекта от взаимен интерес, като например усилване и разширяване на вътрешната електроенергийна мрежа, също се третират като приоритет и се осъществяват своевременно, за да се гарантира пълноценното използване на проекта.
- (26) За да се гарантира, че проектите за съхранение на въглероден диоксид, в които участват трети държави, допринасят за трансграничния транспорт и съхранение на въглероден диоксид по начин, съответстващ на изискванията на Съюза в областта на климата и околната среда, такива проекти следва да бъдат допустими само ако са необходими за функционирането на трансграничния транспорт и съхранение на въглероден диоксид и когато третата държава поддържа и ефективно прилага подходяща правна рамка. Тази правна рамка на третата държава следва да гарантира прилагането на стандарти и защитни мерки, с които се предотвратява изтичането на въглероден диоксид и се гарантират безопасността и ефективността на постоянното съхранение на въглероден

диоксид с оглед защита на климата, човешкото здраве и екосистемите. С тези стандарти и гаранции следва да се осигурява защита поне на същото ниво, както предвиденото в законодателството на Съюза. Следва да се приеме, че договарящите страни на ЕИП или Енергийната общност отговарят на тези стандарти и гаранции.

- (27) Проектите от общ интерес и проектите от взаимен интерес следва да бъдат изпълнявани възможно най-бързо и да бъдат подложени на подробно наблюдение от страна на националните компетентни органи, Агенцията и групите, като същевременно надлежно се спазват изискванията за участие на заинтересованите страни и законодателството в областта на околната среда, а административната тежест за организаторите на проектите остава минимална. Особено внимание следва да се обърне на оценката на рисковете по отношение на адаптацията към изменението на климата и по отношение на физическата сигурност и киберсигурността, като се надграждат, ако е целесъобразно, изискванията на Директива (ЕС) 2022/2557 по отношение на устойчивостта на критичните субекти и изискванията на Директива 2022/2555 на Европейския парламент и на Съвета²² по отношение на мерките за високо ниво на киберсигурност в Съюза, а организаторите на проекти следва да докладват на националните компетентни органи за предприетите мерки в резултат на оценените рискове. Освен това организаторите на проекти следва да докладват за съответствието със законодателството в областта на околната среда и да докажат, че проектите не нанасят значителни вреди на околната среда по смисъла на член 17 от Регламент (ЕС) 2020/852 на Европейския парламент и на Съвета²³. По отношение на съществуващите проекти от общ интерес, които са достигнали достатъчна степен на зрялост, тези съображения следва да бъдат взети предвид от групите при подбора на проекти за следващия списък на Съюза.
- (28) Комисията следва да има възможност да назначи европейски координатори за онези проекти, които са изправени пред значителни затруднения или закъснения, за да улесни изпълнението на проекти, които срещат трудности.
- (29) Процесът на издаване на разрешения следва да не води до непропорционални на размера и сложността на проекта административни тежести и да не създава пречки за развитието на трансевропейските мрежи и достъпа до пазара.
- (30) Проектите от общ интерес и проектите от взаимен интерес следва да получават приоритетен статут на национално равнище с цел да се гарантира бързо административно производство и провеждането в спешен порядък на всички съдебни производства и процедури за решаване на спорове, които се отнасят до тях.
- (31) Държавите членки, които понастоящем не отдават на енергийните инфраструктурни проекти възможно най-висок национален приоритет в процеса

²² Директива (ЕС) 2022/2555 на Европейския парламент и на Съвета от 14 декември 2022 г. относно мерки за високо общо ниво на киберсигурност в Съюза, за изменение на Регламент (ЕС) № 910/2014 и Директива (ЕС) 2018/1972 и за отмяна на Директива (ЕС) 2016/1148 (Директива МИС 2) (ОВ L 333, 27.12.2022 г., стр. 80, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2555/oj>).

²³ Регламент (ЕС) 2020/852 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юни 2020 г. за създаване на рамка за улесняване на устойчивите инвестиции и за изменение на Регламент (ЕС) 2019/2088 (ОВ L 198, 22.6.2020 г., стр. 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2020/852/oj>).

на издаване на разрешения, се насърчават да разгледат възможността за въвеждане на такава практика, по-специално когато това би довело до ускоряване на процеса на издаване на разрешения.

- (32) Държавите членки, в които понастоящем не са въведени ускорени или спешни съдебни процедури, приложими за проектите за енергийна инфраструктура, следва да бъдат насърчени да разгледат възможността за въвеждане на такива процедури, по-специално като преценят дали това би довело до по-бързо изпълнение на тези проекти.
- (33) Проектите, свързани с водородни активи, съоръжения за електролиза и активи за въглероден диоксид, допринасят за постигането на целите в областта на енергетиката и климата, включително по отношение на необходимостта от ускоряване на внедряването на енергия от възобновяеми източници и нейното интегриране в енергийния микс. Затова всички проекти от общ интерес и проекти от взаимен интерес, свързани с водород, съоръжения за електролиза и активи за въглероден диоксид, следва да се считат за проекти от обществен интерес от гледна точка на енергийната политика и държавите членки следва да могат да ги считат за проекти от по-висш обществен интерес, с изключение на културното наследство и когато има ясни доказателства, че тези проекти оказват значително неблагоприятно въздействие върху околната среда, което не може да бъде смекчено или компенсирано.
- (34) Поради ролята си в интегрирането на активи в областта на енергията от възобновяеми източници, решения за гъвкавост, съхранение на енергия и електрификация като цяло проектите за електроенергийна инфраструктура се считат за съществени за постигането на неутралност по отношение на климата. Ето защо, докато не бъде постигната целта на Съюза за неутралност по отношение на климата, следва да се предполага, че такива проекти са от по-висш обществен интерес и са в полза на общественото здраве и безопасност, когато се балансират конкуриращи се правни интереси, с изключение на културното наследство и когато има ясни доказателства, че тези проекти оказват значително неблагоприятно въздействие върху околната среда, което не може да бъде смекчено или компенсирано, както е предвидено в Директива (ЕС) 2019/944 на Европейския парламент и на Съвета²⁴.
- (35) Поради важността им за постигането на неутралност по отношение на климата и стратегическото им значение като проекти в списъка на Съюза, за проекти от общ интерес и проекти от взаимен интерес в областта на електроенергията,²⁵ които изрично са включени в национален план за развитие, подложен на стратегическа екологична оценка в съответствие с Директива 2001/42/ЕО на Европейския парламент и на Съвета²⁶, и ако е вероятно да окажат значително

²⁴ Директива (ЕС) 2019/944 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 г. относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия и за изменение на Директива 2012/27/ЕС (ОВ L 158, 14.6.2019 г., стр. 125, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj>).

²⁵ Директива 2011/92/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 г. относно оценката на въздействието на някои публични и частни проекти върху околната среда (ОВ L 26, 28.1.2012 г., стр. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/92/oj>).

²⁶ Директива 2001/42/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 27 юни 2001 г. относно оценката на последиците на някои планове и програми върху околната среда (ОВ L 197, 21.7.2001 г., стр. 30, <http://data.europa.eu/eli/dir/2001/42/oj>).

въздействие върху защитени зони по „Натура 2000“ — на съответната оценка съгласно член 6, параграф 3 от Директива 92/43/ЕИО, държавите членки следва да могат да разрешат тези проекти да бъдат освободени от оценки на въздействието върху околната среда съгласно Директива 2011/92/ЕС, от оценки на въздействието им върху опазването на видовете съгласно член 12, параграф 1 от Директива 92/43/ЕИО и член 5 от Директива 2009/147/ЕО, както и от оценки на въздействието върху защитени зони по „Натура 2000“. Такива изключения следва да бъдат възможни, докато не бъде постигната неутралност по отношение на климата.

- (36) С оглед да се смекчи евентуалното въздействие на подобни изключения, след скрининга компетентните органи на държавите членки следва да гарантират, че се прилагат подходящи и пропорционални мерки за смекчаване на въздействието, като се има предвид възможността да се използват най-добрите налични технологии. Когато не е възможно да се приложат такива мерки за смекчаване на въздействието, компетентните органи следва да гарантират, че организаторите на проектите приемат подходящи компенсаторни мерки за преодоляване на тези въздействия, които, ако не са налице други пропорционални компенсаторни мерки, могат да включват парична компенсация за програми за опазване на видовете. Освен това, когато даден проект е вероятно да окаже значително отрицателно въздействие върху околната среда на друга държава членка, националните компетентни органи следва да гарантират, че съответните държави членки са си сътрудничили, за да определят мерки, с които да се избегне това значително отрицателно въздействие, или, когато е необходимо, да се смекчи или компенсира.
- (37) За да се ускори разгръщането на трансевропейската енергийна мрежа, следва да бъдат ясни условията за прилагане на специфични дерогации, както е посочено в законодателството на Съюза в областта на околната среда. По-специално, когато се прави оценка дали съществуват задоволителни алтернативни решения за енергийни проекти, обхватът на тази оценка следва да бъде ограничен до алтернативни решения, гарантиращи постигането на същата цел в рамките на същия или подобен срок, без да водят до значително по-високи разходи. При сравняване на срока и разходите за задоволителни алтернативни решения съответните органи следва да могат да вземат предвид необходимостта от ускорено и разходно ефективно разгръщане на проекти от общ интерес и проекти от взаимен интерес в съответствие с приоритетите, посочени в техните интегрирани национални планове в областта на енергетиката и климата и съответните им актуализации, представени на Комисията съгласно Регламент (ЕС) 2018/1999.
- (38) По подобен начин при прилагането на съответната дерогация, предвидена в Директива 92/43/ЕИО, е целесъобразно съответните органи да могат — в обосновани случаи и когато може да се докаже по разумен начин, че преди мерките да бъдат въведени, планът или проектът няма да засегне необратимо цялостната съгласуваност на мрежата „Натура 2000“, че екологичната цялост на зоната е запазена и че е гарантирано високо ниво на защита на зоните по „Натура 2000“ — да позволят такива компенсаторни мерки да се изпълняват успоредно с изпълнението на проекта.
- (39) С цел да се намали сложността, да се повишат ефикасността и прозрачността и да се допринесе за засилване на сътрудничеството между държавите членки, държавите членки следва да гарантират, че има само един компетентен орган,

отговарящ за улесняването и координирането на всички процеси за издаване на разрешения с оглед издаването на цялостно решение, който си сътрудничи с други заинтересовани органи и националните компетентни органи на други държави членки, действа като единствено звено за контакт за организаторите на проекти, посредничи при контактите им с други органи и наблюдава развитието и забавянията на проекти в списъка на Съюза.

- (40) За да се повиши ефикасността на процедурите, националните компетентни органи следва да отговарят също за гарантирането, че при хибридните проекти за пренос и производство срокът за издаване на разрешения е съобразен с всички активи на проекта по начин, ускоряващ процеса на издаване на разрешения за активите за производство и пренос.
- (41) С цел да се опрости и ускори процесът на издаване на разрешения за проекти в списъка на Съюза, разположени в две или повече държави членки, съответните държави членки следва съвместно да определят единно звено за контакт сред националните компетентни органи. Наличието на единен орган, който да улеснява процеса и да издава окончателното цялостно решение, следва да облекчи административната тежест за организаторите на проекти и да намали сложността, да повиши ефикасността и да ускори процеса на издаване на разрешения, особено когато държавите членки предвиждат съвместни процедури със съгласувани срокове и оценки. За да се осигури ефективно трансгранично сътрудничество, Комисията следва да се съсредоточи върху определените приоритетни проекти за междусистемни връзки, като засили координацията и мониторинга на тяхното изпълнение и издаването на разрешения. За тази цел Комисията следва да подкрепи държавите членки при определянето на съвместни процедури за ефективен и ефикасен процес на издаване на разрешения.
- (42) Когато е целесъобразно, в цялостното решение държавите членки следва да могат да включат решения, взети в контекста на преговори с отделни собственици на земи относно получаването на достъп до имот, собствеността на този имот или правото да се владее този имот в контекста на териториалното устройство, както и разпоредби, свързани с териториалното устройство, с които се определя общото земеползване на определен регион, в това число за други видове застрояване като магистрали, железопътни линии, сгради и защитени природни зони, което не се извършва конкретно за целите на планирания проект и за издаването на разрешения за експлоатация. В контекста на процеса на издаване на разрешения даден проект от общ интерес следва да може да включва свързаната с него инфраструктура, доколкото това е от съществено значение за изграждането или функционирането на проекта.
- (43) Настоящият регламент и по-специално разпоредбите относно издаването на разрешения, участието на обществеността и реализацията на проекти от общ интерес, следва да се прилагат, без това да влиза в противоречие с правото на Съюза и международното право, включително с разпоредбите за опазване на околната среда и човешкото здраве и нормативните актове, приети в рамките на

общата политика в областта на рибарството и интегрираната морска политика, по-специално Директива 2014/89/ЕС на Европейския парламент и на Съвета²⁷.

- (44) От съществено значение е на заинтересованите страни, включително гражданското общество, да се предоставя информация и да се провеждат консултации с тях, за да се гарантира успехът на проектите и да се ограничат възраженията срещу тях. Въпреки че вече съществуват установени стандарти за участие на обществеността в процеса на вземане на решения във връзка с околната среда, които се прилагат с пълна сила за проектите от общ интерес, следва да се изискват допълнителни мерки, за да се осигури възможно най-високо ниво на прозрачност и на участие на обществеността по всички значими въпроси, свързани с процеса на издаването на разрешения за проекти от общ интерес. Ако консултацията преди процеса на издаване на разрешения вече е предмет на национални правила, отговарящи на стандарти, които са еднакви със или по-строги от установените в настоящия регламент, тази консултация следва да бъде незадължителна и следва да не се допуска дублиране на нормативните изисквания.
- (45) Правилното и координирано прилагане на директиви 2001/42/ЕО и 2011/92/ЕС и ако е целесъобразно — на Конвенцията на Икономическата комисия за Европа на Организацията на обединените нации за достъпа до информация, участието на обществеността в процеса на вземането на решения и достъпа до правосъдие по въпроси на околната среда²⁸, подписана в Орхус на 25 юни 1998 г. („Конвенцията от Орхус“) и на Конвенцията за оценка на въздействието върху околната среда в трансграничен контекст²⁹, подписана в Еспо на 25 февруари 1991 г. („Конвенцията от Еспо“) — следва да осигури хармонизация на основните принципи за оценка на въздействията върху околната среда и климата, включително в трансграничен контекст. Комисията публикува указания, които да подпомагат държавите членки при рационализирането на процедурите за оценка на въздействието върху околната среда по отношение на енергийната инфраструктура и за осигуряване на съгласуваност в прилагането на изискванията от правото на Съюза процедури за екологична оценка по отношение на проектите от общ интерес.
- (46) Важно е да се рационализира и подобри процесът на издаване на разрешения при зачитане във възможно най-висока степен на националните правомощия и процедури за изграждане на нова енергийна инфраструктура, като се спазва надлежно принципът на субсидиарност. Като се има предвид спешната необходимост от разработване на енергийни инфраструктури, опростяването на процеса на издаване на разрешения следва да включва ясен срок за вземане на решение от съответните органи по въпроса дали да се изгражда проектът. Този срок следва да стимулира ефективно формулиране и провеждане на процедурите. С настоящия регламент следва бъдат определени максималните срокове. Въпреки това държавите членки могат да се стремят да постигнат по-кратки срокове, когато това е възможно, особено по отношение на проекти,

²⁷ Директива 2014/89/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 г. за установяване на рамка за морско пространствено планиране (ОВ L 257, 28.8.2014 г., стр. 135, <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/89/oj>).

²⁸ ОВ L 124, 17.5.2005 г., стр. 4.

²⁹ ОВ С 104, 24.4.1992 г., стр. 7.

например за интелигентни мрежи, за които невинаги се изисква толкова сложен процес на издаване на разрешения, колкото за преносна инфраструктура.

- (47) Липсата на ресурси на органите, издаващи разрешения, несъществуващата цифровизация на процесите на издаване на разрешения и наличността на данни представляват пречки, водещи до забавяне на процесите на издаване на разрешения. Очаква се цифровизацията и подходящото използване на функциите на изкуствения интелект да ускорят процедурите и да повишат ефикасността на процесите, като дадат възможност за по-бързо обработване на заявленията и увеличат прозрачността чрез подобрен достъп до информацията относно стъпките и изискванията на процедурата. Цифровизацията на процесите за издаване на разрешения обаче изостава, като данните често са разпръснати между различни компетентни органи, без наличието на единни цифрови процеси или платформи и без да е осигурена оперативна съвместимост. Това води до липса на яснота относно статуса на заявленията и затруднява установяването на пречки. Затова държавите членки следва да създадат цифрова платформа на национално равнище за всички етапи от процесите на издаване на разрешения за проекти за енергия от възобновяеми източници, съхранение на енергия и електроенергийни мрежи, така че цифровизацията на процедурите да бъде единна, оперативна съвместима и прозрачна, като по този начин се увеличат максимално ползите от нея по отношение на ускоряването на процеса на издаване на разрешения. Тези платформи следва да дават възможност на организаторите на проекти да подават заявления, да проверяват техния статус и да ги отнасят към компетентните органи, а на органите — да ги обработват, като имат достъп до всички съответни данни и информация, без да са необходими междинни стъпки, изискващи документи на хартия. Освен това една такава платформа следва да позволява извличането на статистически данни за общия напредък на процедурите за издаване на разрешения в държавите членки. Тези цифрови платформи следва да разчитат на сигурни и оперативна съвместими средства, предоставяни чрез европейските портфейли за цифрова идентичност в съответствие с изискванията на Регламент (ЕС) № 910/2014 — за физически лица и, в бъдеще, чрез европейските портфейли на дружества в съответствие с [Регламент (ЕС) № XXX/20YY] — за юридически лица, за да се даде възможност за електронна идентификация и удостоверяване, подписване или запечатване на документи, подаване на документи и изпращане или получаване на уведомления между компетентните органи и икономическите оператори.
- (48) Компетентните органи следва да носят отговорност за гарантирането на спазването на сроковете, установени в настоящия регламент. Освен това в съответствие с неотложността за разгръщане на енергийната инфраструктура и стратегическото значение на проектите от общ интерес и проектите от взаимен интерес за постигането на целите на Съюза в областта на енергетиката и климата и доколкото съгласно националното законодателство съществува концепцията за приемане с мълчаливо съгласие, държавите членки следва да гарантират, че липсата на отговор от страна на националните компетентни органи в рамките на срока, определен в настоящия регламент, или липсата на отговор от страна на съответния орган в рамките на срока, определен от националния компетентен орган, води до приемане с мълчаливо съгласие или положителен отговор на конкретното становище, лиценз или разрешение, с изключение на решенията, свързани с околната среда, и че това заключение се оповестява публично.

- (49) В процеса на издаване на разрешения следва да се предвиждат две процедури, а именно незадължителна процедура преди подаването на заявление, при която работата по пълната документация за заявлението се предава и приема от националния компетентен орган, и задължителна законоустановена процедура за издаване на разрешения от приемането на документацията до момента, в който органите вземат цялостно решение. В рамките на фазата преди подаването на заявление националните компетентни органи следва да изпълнят редица задачи. Те следва да извършат скрининг на проекта и да уведомят организатора на проекта какви лицензи, проучвания и оценки са необходими за завършване на процеса на издаване на разрешения, включително екологичните оценки и мерките за смекчаване или компенсиране, които следва да бъдат приложени. Освен това следва да определят обхвата и степента на детайлност на документацията, посочена в заключенията от скрининга, като гарантират, че от организатора на проекта няма да се изисква последваща документация, освен в случаите, когато е настъпила съществена промяна в проекта или в околната среда, която прави неприложими условията и допусканията, използвани за определяне на обхвата. Органите следва да изготвят подробен график за процеса на издаване на разрешения. След получаване на проекта на документацията за заявлението, включително всички подготвителни документи, те следва да решат дали документацията се счита за пълна или се изисква допълнителна информация в съответствие с установеното по време на процедурата преди подаването на заявление.
- (50) Когато се счита за ефикасно, националните компетентни органи могат да съставят изискванията за издаване на разрешения в процеса на издаване на разрешения и обществените консултации за даден проект така, че те да бъдат изпълнявани на етапи, при условие че процесът на издаване на разрешение е опростен и ускорен.
- (51) Настоящият регламент следва да се прилага единствено за издаването на разрешения за проекти от общ интерес и проекти от взаимен интерес, за участието на обществеността в такива проекти и за тяхното регулиране. При все това държавите членки следва да могат да приемат национална уредба за прилагане на същите или на подобни правила спрямо други проекти, които нямат статут на проекти от общ интерес или проекти от взаимен интерес в рамките на обхвата на настоящия регламент.
- (52) Десетгодишният план за развитие на мрежата в целия Съюз предоставя солидна основа за определянето на проекти от общ интерес и проекти от взаимен интерес. Въпреки че Европейската мрежа на операторите на преносни системи за електроенергия („ЕМОПС за електроенергия“), Европейската мрежа на операторите на преносни системи за газ („ЕМОПС за газ“), Европейската мрежа на операторите на мрежи за водород (ЕМОМВ) и ОПС продължават да изпълняват важна роля в процеса, за да се увеличи политическата тежест, уместността и стабилността на процеса, е необходимо засилено рационализиране и управление, по-специално по отношение на определянето на сценариите за бъдещето, установяването на дългосрочните недостатъци и участъците с недостатъчна преносна/пропускателна способност на инфраструктурата и преодоляването на тези недостатъци с най-подходящи решения. Поради това Агенцията и Комисията следва да имат по-голяма роля в процеса на изготвяне на десетгодишните планове за развитие на мрежата в целия Съюз съгласно регламенти (ЕС) № 2019/943 и (ЕС) 2024/1789.

- (53) Като се има предвид, че избраният сценарий и основните допускания в него изпълняват важна роля в процеса на планиране на развитието на мрежата в целия Съюз, Комисията следва да има основна роля при неговото определяне. Това следва да спомогне за рационализиране на входящите данни и да гарантира по-добро съответствие с целите на политиката на Съюза. Освен това е уместно десетгодишните планове за развитие на мрежата в целия Съюз да се основават на един основен сценарий, с възможни анализи на чувствителността в допълнение към сценария в случай на промяна на външните условия, тъй като основната цел на сценария е да се осигури обща основа за оценка на недостатъците по отношение на инфраструктурата и ползите от кандидатите за проекти от общ интерес и проекти от взаимен интерес. Нарастващото значение на основния сценарий изисква активно участие от страна на ЕМОПС за електроенергия, ЕМОМВ и ЕМОПС за газ, на държавите членки и на Агенцията, за да се гарантира предоставянето на съответните данни и информация и съгласуването на сценария с развитието на национално равнище. Представителната група на заинтересованите страни следва да продължи да предоставя координиран принос и съвети от страна на заинтересованите страни относно разработването на сценарии.
- (54) Процесът на определяне на инфраструктурните нужди следва да има по-силна роля при насочването на планираните инфраструктурни инвестиции. В сравнение с настоящата практика процесът следва да бъде по-обхванат и да разглежда по-задълбочено междусекторните връзки и решенията без изграждане на мрежа, за да се определи ясно кои решения имат най-голям принос за енергийната система с оглед постигането на целите в областта на енергетиката и климата. Агенцията следва да участва по-активно в определянето на рамката за процеса и неговата проверка, за да се увеличи приемането на последващите решения, необходими за преодоляване на недостатъците. Тя следва да разработи методики за процеса на определяне на инфраструктурните нужди, който ще се провежда от ЕМОПС за електроенергия и ЕМОМВ, с цел да се гарантира, че резултатите са достатъчно надеждни и са в съответствие с принципите, определени в настоящия регламент. Окончателното одобрение на доклада за определяне на нуждите от страна на органа за вземане на решения на групата за TEN-E следва да бъде силен сигнал за организаторите на проекти относно областите, където има необходимост от потенциални проекти.
- (55) С увеличаването на обхвата и степента на детайлност на процеса на определяне на инфраструктурните нужди следва да се даде възможност за по-добро съответствие на планираните проекти с нуждите от разширяване на преносната способност. Освен това следва да се даде възможност за последващ процес, водещ до установяването на нови решения, които могат да отговорят на необхванатите нужди. ОПС следва да бъдат основният орган, който да предлага възможни проекти за преодоляване на недостатъците, но следва да се вземат предвид и алтернативни решения, идващи от други заинтересовани страни. Затова процесът на съпоставяне на нуждите следва да бъде резултат от регионално сътрудничество и в дискусиите следва да бъдат включени съответните заинтересовани страни. Централната роля на Комисията в процеса следва да доведе до засилване на регионалното сътрудничество и участието на държавите членки, националните регулаторни органи, организаторите на проекти и други заинтересовани страни в усилията за разработване на най-подходящите проекти, независимо дали става въпрос за решения без изграждане на мрежа или за инфраструктурни решения, които да отговорят на евентуални

неудовлетворени нужди. Като последна мярка Комисията следва да има правото да отправи покана за представяне на предложения, за да преодолее недостатъчния напредък в справянето с трайните недостатъци. Следва да се гарантира, че допустимите проекти са включени възможно най-скоро в следващите национални планове за развитие, десетгодишния план за развитие на мрежата в целия Съюз и списъка на Съюза.

- (56) Необходим е анализ на разходите и ползите, обхващащ енергийната система като цяло, за да се гарантира, че планирането на инфраструктурата отразява променящите се нужди на една интегрирана и декарбонизирана система чрез последователна оценка на всички съответни разходи и ползи, за да се определят най-ефикасните решения за постигане на целите на Съюза в областта на енергетиката и климата. Решенията без изграждане на мрежа, например оценката на преносната способност и на трансформаторите в реално време, усъвършенстваните системи за контрол на потока на мощност или платформите за цифрови близнаци, следва да имат по-голяма роля при посрещането на нуждите на мрежата както от оперативна гледна точка, така и от гледна точка на разширяването, и поради това също следва да бъдат обхванати от анализа на разходите и ползите за цялата енергийна система.
- (57) В десетгодишния план за развитие на мрежата в целия Съюз следва да се предостави цялостен преглед на планираните инфраструктурни проекти с трансгранично въздействие в Съюза. Решенията без изграждане на мрежа и решенията за гъвкавост следва да бъдат неразделна част от плана, така че да се предоставя пълна картина на бъдещите инвестиции, необходими за оптималната работа на електроенергийните мрежи и мрежите за водород. Специално внимание следва да се обърне и на проекти, подобряващи сигурността и устойчивостта на мрежата.
- (58) При изпълнението на задачите си, предхождащи приемането на десетгодишните планове за развитие на мрежата в целия Съюз, ЕМОПС за електроенергия, ЕМОМВ, Агенцията и Комисията следва да проведат обстоен процес на консултации с участието на всички съответни заинтересовани страни. Тези заинтересовани страни следва да включват Европейския орган за сътрудничество между операторите на електроразпределителни системи в Европейския съюз, асоциациите, участващи в пазарите на електроенергия, газ и водород, отоплението и охлаждането, улавянето и съхранението на въглероден диоксид и улавянето и оползотворяването на въглероден диоксид, независимите доставчици на услуги по агрегиране, операторите, предоставящи услуги за реакция на потреблението, организациите, участващи в решения за енергийна ефективност, промишлени отрасли, включително транспорт, цифровизация и данни, както и сдруженията на потребителите на енергия, Европейския научен консултативен съвет по изменението на климата и представителите на гражданското общество, според случая. Представителната група на заинтересованите страни се е доказала като ефективен форум за сътрудничество между тях и следва да се окаже подкрепа за нейния по-нататъшен принос към десетгодишния план за развитие на мрежата в целия Съюз. Консултацията следва да бъде открита и прозрачна и да бъде организирана своевременно, за да се даде възможност за обратна връзка от заинтересованите страни при подготовката на ключови етапи от десетгодишните планове за развитие на мрежата в целия Съюз, например установяването на пропуски в инфраструктурата и методиката за анализ на разходите и ползите за оценка на

проектите. ЕМОПС за електроенергия и ЕМОМВ следва надлежно да вземат предвид информацията, получена от заинтересованите страни по време на консултациите, и да обяснят по какъв начин са взели предвид тази информация при представянето на окончателните предложения.

- (59) Планирането на енергийната инфраструктура следва правилно да отразява свързването и взаимните връзки между енергоносителите. Разработването на сценариите, процесът на определяне на инфраструктурните нужди и методиките за анализ на разходите и ползите следва да се основават на интегриран, дългосрочен и оптимизиран подход за „единна енергийна система“ и моделиране, при което се използват общи допускания и последователни методики. Засилената междусекторна координация при планирането на инфраструктурата следва да допринесе за по-оптимално приоритизиране и внедряване на нови инфраструктурни решения.
- (60) От голямо значение е да се гарантира, че само инфраструктурни проекти, за които не съществуват разумни алтернативни решения, могат да получат статут на проект от общ интерес или проект от взаимен интерес, което означава също, че принципът за поставяне на енергийната ефективност на първо място следва да се има предвид при планирането на енергийната инфраструктура и в работата на регионалните групи при изготвянето на регионалните списъци с предложени проекти. В съответствие с принципа за поставяне на енергийната ефективност на първо място следва да бъдат разгледани всички подходящи алтернативи на новата инфраструктура за гарантиране на бъдещите инфраструктурни нужди. Специално внимание следва да се обърне на решенията без изграждане на мрежа или цифровите решения, както и на използването на реакция на потреблението или гъвкавост по отношение на неизкопаемите горива, което може да доведе до подобряване на цялостната ефективност на мрежите. Затова тези решения следва да се разглеждат приоритетно от страна на системните оператори при оценката на проекти за разширяване на системата. Следва да се стимулира повишена ефективност на разходите при използването на мрежите, по-специално чрез използването на ценови сигнали, свързани с местоположението и времето на ползване, в мрежовите такси и схемите за подпомагане.
- (61) За да постигне целта на Съюза за неутралност по отношение на климата до 2050 г., Съюзът трябва да увеличи значително производството на електроенергия от възобновяеми източници. Инвестициите в инсталации за енергия от възобновяеми източници в морето следва да се увеличат с цел достигане на най-малко 350 GW производство на енергия от възобновяеми източници в морето в съответствие с кумулативните необвързващи регионални цели на държавите членки за енергия от възобновяеми източници в морето, актуализирани през декември 2024 г. и подкрепени в съобщението на Комисията от 24 октомври 2023 г., озаглавено „Постигане на амбициите на ЕС в областта на енергията от възобновяеми източници в морето“³⁰. С първите планове за развитие на електроенергийни мрежи в морето, публикувани от ЕМОПС за електроенергия през януари 2024 г., беше направена важна крачка напред, като беше поставена основа за регионалните амбиции на държавите членки за инсталации в морето чрез планирането на електроенергийни мрежи в морето.

³⁰ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите от 24 октомври 2023 г. „Постигане на амбициите на ЕС в областта на енергията от възобновяеми източници в морето“ (COM(2023) 668 final).

Това следва да допринесе за определянето на трансгранични проекти за енергия от възобновяеми източници в морето, включително хибридни и трансгранични радиални проекти, за да се осигури оптимизирано и разходно ефективно развитие на електроенергийни мрежи в морето на равнище морски басейни. Стратегическата дългосрочна логика, включена в плановете за развитие на електроенергийни мрежи в морето, следва да бъде разширена, за да включва електроенергийните мрежи на сушата, както и мрежите за водород.

- (62) Оценката на ползите и разходите на приоритетните коридори за мрежи, разположени в морето, за енергия от възобновяеми източници следва да подкрепя държавите членки да извършват предварителен анализ във връзка с подялбата на разходите на равнището на приоритетния коридор за мрежи, разположени в морето, за да обосноват последващото поемане на съвместни политически ангажименти за трансгранични проекти за мрежи, разположени в морето. Насоките на Комисията относно рамките за кооперирани инвестиции за проекти, разположени в морето, от 27 юни 2024 г. следва да послужат за основа при оценката на ползите и разходите във връзка с приоритетните коридори за мрежи, разположени в морето, за енергия от възобновяеми източници и могат да бъдат актуализирани от Комисията с участието на държавите членки, съответните ОПС, Агенцията и националните регулаторни органи, когато това се счете за уместно.
- (63) Разходите за разработването, изграждането, експлоатацията и поддържането на проектите от общ интерес следва по принцип да се поемат от ползвателите на инфраструктурата. Разпределението на разходите следва да гарантира, че крайните ползватели не са несъразмерно обременени, особено ако това би могло да доведе до енергийна бедност. Проектите от общ интерес следва да са допустими за трансгранично разпределение на разходите, ако оценката на търсенето на пазара или на очакваното въздействие върху тарифите е показала, че не може да се очаква разходите да бъдат покрити от тарифите, плащани от ползвателите на инфраструктурата.
- (64) В условията на все по-взаимносвързан енергиен пазар наличието на ясни и прозрачни правила за трансгранично разпределение на разходите е необходимо за ускоряването на инвестициите в трансгранична инфраструктура и в проекти с трансгранично въздействие. С нарастващата интеграция на трансграничната енергийна инфраструктура все повече проекти осигуряват ползи отвъд териториите, където са изградени. Поради това справедливата и прозрачна подялба на разходите е от съществено значение, за да се избегне непропорционална тежест за местните потребители. Обсъждането на подходящото разпределение на разходите следва да се основава на анализа на разходите и ползите на даден инфраструктурен проект, извършен въз основа на хармонизирана методика за анализ, обхващащ енергийната система като цяло, като се използват основния сценарий и всички анализи на чувствителността, установени за целите на десетгодишните планове за развитие на мрежата в целия Съюз, изготвени съгласно регламенти (ЕС) № 2019/943 и (ЕС) 2024/1789, с което се дава възможност за надежден анализ на приноса на проекта от общ интерес или взаимен интерес за постигане на целите на енергийните политики на Съюза за декарбонизация, пазарна интеграция, конкуренция, устойчивост и сигурност на доставките. Държавите членки, на чиято територия се намират поне 10 % от ползите от даден проект, и съответните национални регулаторни органи следва да участват в обсъжданията относно разпределението на разходите, за да се

гарантира, че проектът може да бъде осъществен и ползите от него могат да бъдат постигнати. Освен това в споразуменията за трансгранично разпределение на разходите следва да се разглеждат последващи договорености с цел да се гарантира справедливото и пропорционално участие на държави, които не са приемащи държави, при условие че тези корекции са ясно определени и структурирани по начин, гарантиращ инвестиционната сигурност.

- (65) От първостепенно значение е да се осигури стабилна финансова рамка за развитието на проекти от общ интерес, като едновременно с това се сведе до минимум необходимостта от финансово подпомагане, и същевременно да се насърчават с подходящи стимули и финансови механизми заинтересованите инвеститори. Когато вземат решение относно трансграничното разпределение на разходите, националните регулаторни органи следва да разпределят ефикасно направените инвестиционни разходи, както е целесъобразно с оглед на своите национални подходи и методики за подобна инфраструктура, на трансгранична основа и да ги включат в националните тарифи. Впоследствие, когато е уместно, националните регулаторни органи следва да определят дали тяхното влияние върху националните тарифи би могло да доведе до непропорционална тежест за потребителите в съответните им държави членки. Националните регулаторни органи следва да избягват рисковете, свързани с двойната подкрепа на проекти, като вземат предвид действителните или прогнозните такси и приходи. Тези такси и приходи следва да се вземат предвид единствено доколкото са свързани с проектите и са предназначени да покриват съответните разходи.
- (66) За да се улеснят обсъжданията относно подялбата на разходите между съответните държави членки и трети държави, следва да се предвиди възможност за обединяване на проекти от общ интерес и проекти от взаимен интерес. По този начин групи от държави членки могат да третират даден пакет от проекти като взаимноизгоден, с което може да се насърчат решения в полза на всички страни, да се намалят рисковете и транзакционните разходи при преговорите и да се увеличи вероятността за изпълнение. С допълнителна подкрепа на равнището на Съюза — например чрез Механизма за свързване на Европа или на регионално равнище, като се използват приходи при претоварване — още повече може да се улеснят подобни споразумения и да се насърчи навременното изграждане на приоритетна инфраструктура.
- (67) В член 19, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2019/943 се определят три приоритетни цели за използването на приходите, получени от разпределението на междузонов капацитет, а именно: а) гарантиране на действителната наличност на разпределения капацитет, включително обезщетение за гарантиране на капацитета; б) поддържане или увеличаване на междузоновите капацитети чрез оптимизиране на съществуващите междусистемни електропроводи или чрез покриване на разходи, произтичащи от инвестиции в мрежи, свързани с намаляване на претоварването на междусистемните електропроводи; и в) обезщетяване на операторите на разположени в морето съоръжения за производство на електроенергия от възобновяеми източници. ОПС следва да гарантират, че и трите приоритетни цели са изпълнени, включително целта в буква б). За да се улесни финансирането на проекти от общ интерес и проекти от взаимен интерес, които водят до намаляване на претоварването на междусистемните електропроводи, и за да се осигури предвидимост и прозрачност в обсъжданията относно решенията за трансгранично

разпределение на разходите съгласно член 16 от настоящия регламент, е целесъобразно да се изисква от ОПС да заделят ограничен дял от приходите при претоварване за такива инвестиции. Това изискване не засяга отговорността на ОПС да вземат решения относно приоритетите за финансиране под надзора на регулаторните органи и в съответствие с методиката, одобрена съгласно член 19, параграф 4 от Регламент (ЕС) 2019/943. То не следва да се прилага, когато може да се докаже, че няма нужда от изграждане на допълнителна трансгранична преносна способност на границите на съответната държава членка.

- (68) Когато в дадена държава членка няма ОПС, позоваванията на ОПС в настоящия регламент следва да се прилагат *mutatis mutandis* за операторите на разпределителни системи (ОРС).
- (69) Съгласно нормативната уредба на вътрешния енергиен пазар се изисква тарифите за достъп до мрежите да осигуряват подходящи стимули за инвестиции. Има вероятност обаче някои видове проекти от общ интерес да пораздат странични въздействия, които невинаги могат да бъдат включени в обикновената тарифна система и възстановени чрез тази система. При прилагането на нормативната уредба на вътрешния енергиен пазар националните регулаторни органи следва да осигуряват стабилна и предвидима регулаторна и финансова рамка със стимули за проектите от общ интерес, включително дългосрочни стимули, които са съизмерими със специфичното равнище на риска при даден проект. Тази рамка следва да се отнася по-специално за трансгранични проекти, за иновативни технологии за пренос на електроенергия, позволяващи широкомащабното интегриране на енергия от възобновяеми източници, на разпределени енергийни ресурси или на техники за реакция на потреблението във взаимосвързани мрежи, както и за проекти за енергийни технологии и цифровизация, които или има вероятност да са свързани с по-големи рискове в сравнение с подобни проекти, разположени само в една държава членка, или които се очаква да донесат по-големи ползи за Съюза. Освен това проектите с големи оперативни разходи също следва да имат достъп до подходящи стимули за инвестиции. По-специално мрежите за енергия от възобновяеми източници в морето, изпълняващи две функции — на междусистемни електропроводи и на свързване на проекти за енергия от възобновяеми източници в морето — е вероятно да понесат по-високи рискове в сравнение със съпоставими проекти на сушата поради присъщата им връзка с производствени мощности, която поражда регулаторни рискове, финансови рискове, например необходимост от инвестиции за поемане на предвидено допълнително натоварване в бъдещи периоди, пазарни рискове и рискове, отнасящи се до използването нови иновативни технологии.
- (70) В Регламент (ЕС) 2022/869 беше показана ползата от привличането на частно финансиране чрез предоставянето на значителна финансова помощ от страна на Съюза, която дава възможност за реализация на проекти от значение за Съюза. Предвид икономическата и финансовата ситуация и бюджетните ограничения предоставянето на целева подкрепа съгласно многогодишната финансова рамка следва да продължи с цел ограничаване на риска във връзка с проектите и привличане на частни инвестиции, за да се увеличи максимално въздействието на публичното финансиране и ползите от него за гражданите на Съюза и да бъдат привлечени нови инвеститори в приоритетните коридори и области на енергийната инфраструктура, определени в приложение I към настоящия

регламент, като същевременно бюджетният принос на Съюза се запази в минимален размер.

- (71) Проектите от общ интерес следва да са допустими за финансова помощ от Съюза за проучвания и при определени условия — за строително-монтажни работи съгласно Регламент (ЕС) 2021/1153 на Европейския парламент и на Съвета³¹ под формата на безвъзмездна помощ или иновативни финансови инструменти, с цел да се създадат предпоставки за предоставянето на специална подкрепа на онези проекти от общ интерес, които не са жизнеспособни при съществуващата регулаторна рамка и пазарни условия. Важно е да се избягва всякакво нарушаване на конкуренцията, особено между проекти, които допринасят за изграждането на един и същи приоритетен коридор на Съюза. Тази финансова помощ следва да осигурява необходимите полезни взаимодействия с други фондове на Съюза, предоставящи средства за финансиране на интелигентни електроразпределителни мрежи, и с механизма на Съюза за финансиране на енергията от възобновяеми източници, установен с Регламент за изпълнение (ЕС) 2020/1294 на Комисията³².
- (72) Към инвестициите в проекти от общ интерес следва да се прилага триетапен подход. Първо, пазарът следва да се ползва с приоритет при инвестирането. Второ, ако инвестициите не се извършат от пазара, следва да се проучат регулаторните решения, следва да се адаптира съответната нормативна уредба, когато е необходимо, и да се осигури правилното прилагане на съответната нормативна уредба. На трето място, ако първите два етапа не са достатъчни за осигуряването на необходимите инвестиции в проекти от общ интерес, следва да има възможност да се предостави финансова помощ от страна на Съюза, ако проектът от общ интерес отговаря на приложимите критерии за допустимост.
- (73) Проектите от общ интерес и проектите от взаимен интерес не следва да бъдат допустими за получаване на финансова помощ от Съюза, когато организаторите на проекти, операторите или инвеститорите се намират в едно от положенията за отстраняване, посочени в член 138 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 на Европейския парламент и на Съвета³³, например в случаи на осъдителна присъда за измама, корупция или поведение, свързано с престъпна организация. Следва да бъде възможно даден проект от общ интерес да бъде отстранен от списъка на Съюза, ако включването му в списъка се е основава на невярна информация, която е била определяща за това включване, или проектът не е съответствие с изискванията на правото на Съюза. За проект от общ интерес, намиращ се в държавите членки, които се ползват от дерогация съгласно настоящия регламент, съответните държави членки следва да гарантират, че когато подкрепят заявления за финансиране съгласно Регламент (ЕС) 2022/869 за такива проекти, проектите не облагодетелстват пряко или непряко лица или

³¹ Регламент (ЕС) 2021/1153 на Европейския парламент и на Съвета от 7 юли 2021 г. за създаване на Механизъм за свързване на Европа и за отмяна на регламенти (ЕС) № 1316/2013 и (ЕС) № 283/2014 (ОВ L 249, 14.7.2021 г., стр. 38, <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1153/oj>).

³² Регламент за изпълнение (ЕС) 2020/1294 на Комисията от 15 септември 2020 г. относно механизма за финансиране на възобновяемата енергия в Съюза (ОВ L 303, 17.9.2020 г., стр. 1, http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2020/1294/oj).

³³ Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 на Европейския парламент и на Съвета от 23 септември 2024 г. за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза (ОВ L, 2024/2509, 26.9.2024 г., <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>).

субекти, които се намират в някои от положенията за отстраняване, посочени в член 138 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509.

- (74) Безвъзмездна помощ за строително-монтажни работи, свързани с проекти от взаимен интерес, следва да се предлага при същите условия, както за проекти от общ интерес, когато те допринасят за общите цели на политиката на Съюза в областта на енергетиката и климата и целите за декарбонизация на третата държава са в съответствие с Парижкото споразумение.
- (75) Съюзът следва да улеснява енергийните проекти в необлагодетелствани, по-слабо свързани, периферни, най-отдалечени или изолирани региони, за да се даде възможност за достъп до трансевропейските енергийни мрежи, за да се ускори процесът на декарбонизация и да се намали зависимостта от изкопаеми горива.
- (76) В съответствие със заключенията на Европейския съвет от 4 февруари 2011 г., според които нито една държава членка не трябва да остане изолирана от европейските газо- и електропреносни мрежи след 2015 г., нито енергийната ѝ сигурност да бъде изложена на риск поради липсата на подходящи връзки, настоящият регламент има за цел да осигури достъп до трансевропейските енергийни мрежи, като сложи край на енергийната изолация на Кипър и Малта, които все още не са свързани с трансевропейската газова мрежа. Тази цел следва да бъде постигната, като се предостави възможност проектите в процес на разработване или планиране, на които е предоставен статут на проект от общ интерес съгласно Регламент (ЕС) № 2022/869, да запазят своя статут, докато Кипър и Малта не бъдат свързани с трансевропейската газова мрежа или до 31 декември 2029 г., в зависимост от това коя е по-ранната дата. Освен че допринасят за развитието на пазара на енергия от възобновяеми източници, гъвкавостта и устойчивостта на енергийната система и сигурността на доставките, тези проекти ще осигурят достъп до бъдещите пазари на енергия, включително водород, и ще допринесат за постигането на общите цели на политиката на Съюза в областта на енергетиката и климата.
- (77) С цел да се осигури съгласуваност на предложените в настоящия регламент промени с рамката на Съюза относно пазарите на електроенергия, газ и водород, се предлагат съответни изменения на членове 3 и 11 от Регламент (ЕС) 2019/942 на Европейския парламент и на Съвета³⁴, член 48 от Регламент (ЕС) 2019/943 и членове 60 и 61 от Регламент (ЕС) 2024/1789. Тези изменения се отнасят до използването на основния сценарий в десетгодишния план за развитие на мрежата в целия Съюз, разглеждането на решения без изграждане на мрежа и други алтернативи на разширяването на системата, както и изясняването на времевия обхват на плановете. Поради това посочените регламенти следва да бъдат съответно изменени.
- (78) За да се гарантира своевременното разработване на основни енергийни инфраструктурни проекти за Съюза, третият списък на Съюза на проекти от общ интерес и проекти от взаимен интерес следва да остане в сила до влизането в сила на първия списък на Съюза на проекти от общ интерес и проекти от

³⁴ Регламент (ЕС) 2019/942 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 г. за създаване на Агенция на Европейския съюз за сътрудничество между регулаторите на енергия (ОВ L 158, 14.6.2019 г., стр. 22, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/942/oj>.)

взаимен интерес, изготвен съгласно настоящия регламент. Освен това, за да се даде възможност за разработването, наблюдението и финансирането на проектите от общ интерес, включени в третия списък на Съюза съгласно Регламент (ЕС) 2022/869, някои разпоредби на Регламент (ЕС) 2022/869 следва да останат в сила и да пораждат действие до влизането в сила на първия списък на Съюза на проекти от общ интерес и проекти от взаимен интерес, изготвен съгласно настоящия регламент.

- (79) С цел да се гарантира, че списъкът на Съюза е ограничен до проекти, които допринасят в най-голяма степен за осъществяването на приоритетните коридори и области на стратегическата енергийна инфраструктура, посочени в приложение I към настоящия регламент, на Комисията следва да бъде делегирано правомощието да приема актове в съответствие с член 290 от ДФЕС за изменение на приложенията към настоящия регламент с цел изготвяне и преразглеждане на списъка на Съюза, като същевременно се зачита правото на държавите членки да одобряват проекти в списъка на Съюза, свързани с техните територии.
- (80) На Комисията следва да бъде делегирано правомощието да приема актове в съответствие с член 290 от ДФЕС, за да разработи основния сценарий, който стои в основата на планирането на мрежата на равнището на Съюза.
- (81) На Комисията следва да бъде делегирано правомощието да приема актове в съответствие с член 290 от ДФЕС, за да определи условията, при които ОПС могат да използват приходи при претоварване, и условията, при които целта по член 19, параграф 2, буква б) от Регламент (ЕС) 2019/943 се счита за адекватно изпълнена.
- (82) От особена важност е по време на подготвителната си работа Комисията да проведе подходящи консултации, включително на експертно равнище, и тези консултации да бъдат проведени в съответствие с принципите, заложи в Междунституционалното споразумение от 13 април 2016 г. за по-добро законотворчество³⁵. По-специално, с цел осигуряване на равно участие при подготовката на делегираните актове, Европейският парламент и Съветът получават всички документи едновременно с експертите от държавите членки, като техните експерти получават систематично достъп до заседанията на експертните групи на Комисията, занимаващи се с подготовката на делегираните актове.
- (83) Обсъжданията в групите са особено важни за приемането от Комисията на делегираните актове за установяване на списъка на Съюза. Следователно е целесъобразно, доколкото това е възможно, Европейският парламент и Съветът да получават информация за резултатите и да могат да изпращат експерти на заседанията на групите в съответствие с Междунституционалното споразумение от 13 април 2016 г. за по-добро законотворчество. С оглед на необходимостта да се гарантира постигането на целите на настоящия регламент и като се взема под внимание броят на проектите, включени в списъците на Съюза досега, общият брой на проектите в списъка на Съюза следва да се запази

³⁵ Междунституционално споразумение между Европейския парламент, Съвета на Европейския съюз и Европейската комисия за по-добро законотворчество (ОВ L 123, 12.5.2016 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinst/2016/512/oj).

управляем и следователно той не би трябвало да бъде значително по-голям от 220.

- (84) Поради това регламенти (ЕС) 2019/942, (ЕС) 2019/943 и (ЕС) 2024/1789 следва да бъдат съответно изменени, а Регламент (ЕС) 2022/869 следва да бъде отменен.
- (85) Доколкото целите на настоящия регламент, а именно развитието и оперативната съвместимост на трансевропейските енергийни мрежи и свързването с такива мрежи, които допринасят за гарантиране на смекчаването на изменението на климата, и по-специално за постигането на целите на Съюза в областта на енергетиката и климата и на целта му за неутралност по отношение на климата най-късно до 2050 г., и за осигуряване на междусистемни връзки, енергийна сигурност, пазарна и системна интеграция, конкуренция, която е в полза на всички държави членки и достъпни цени на енергията, не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен от държавите членки, а поради обхвата и последиците от предложеното действие могат да бъдат по-добре постигнати на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от Договора за Европейския съюз. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигане на тези цели,

ПРИЕХА НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

ГЛАВА I

Общи разпоредби

Член 1

Предмет и обхват

1. С настоящия регламент се установяват указания за навременно разработване и оперативна съвместимост на приоритетните коридори и области на трансевропейската енергийна инфраструктура (приоритетни коридори и области на енергийната инфраструктура), посочени в приложение I, които допринасят за гарантиране на смекчаването на изменението на климата, и по-специално за постигане на целите на Съюза в областта на енергетиката и климата и на целта му за неутралност по отношение на климата най-късно до 2050 г., и за гарантиране на осигуряването на междусистемни връзки, енергийна сигурност, пазарна и системна интеграция и конкуренция, която е в полза на всички държави членки, както и на достъпни цени на енергията.
2. По-специално настоящият регламент:
 - а) урежда определянето на проектите от общ интерес и проектите от взаимен интерес в списъка на Съюза;
 - б) улеснява навременната реализация на проектите в списъка на Съюза чрез рационализиране, по-тясно координиране и ускоряване на процесите на издаване на разрешения и чрез повишаване на прозрачността и на участието на обществеността;

- в) съдържа правила за трансгранично разпределение на разходите и за стимули във връзка с риска при проекти в списъка на Съюза;
- г) определя условията, на които проектите в списъка на Съюза трябва да отговарят, за да получават финансова помощ от Съюза.

Член 2

Определения

За целите на настоящия регламент в допълнение към определенията в регламенти (ЕС) 2018/1999, (ЕС) 2019/942, (ЕС) 2019/943 и (ЕС) 2024/1789, както и в Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета³⁶ и директиви (ЕС) 2019/944 и (ЕС) 2024/1788, се прилагат следните определения:

- 1) „енергийна инфраструктура“ означава всякакво материално оборудване или съоръжения, попадащи в категориите енергийна инфраструктура, посочени в приложение II, които са разположени в Съюза или свързват Съюза с трети държави;
- 2) „недостатъчна преносна/пропускателна способност на енергийната инфраструктура“ означава ограничаване на физическите потоци в рамките на енергийна система поради недостатъчна преносна способност, което включва, наред с другото, липса на инфраструктура;
- 3) „цялостно решение“ означава обвързващ документ, достъпен за организаторите на проекти в писмена или електронна форма, съставен от или съдържащ решението или множеството от решения, взети от компетентен орган или компетентни органи на държава членка, с изключение на съдилищата или трибуналите, в което се определя дали организаторът на даден проект е оправомощен да изгради енергийната инфраструктура, за да осъществи проект от общ интерес или проект от взаимен интерес, въз основа на обстоятелството, че има възможността да започне или да възложи и започне необходимите строително-монтажни работи („състояние на готовност за строителство“), без да се засяга което и да е решение, взето в контекста на административна процедура за обжалване;
- 4) „проект“ означава един или няколко електропровода, газопровода, съоръжения, оборудване или инсталации, попадащи в категориите енергийна инфраструктура, посочени в приложение II;
- 5) „проект от общ интерес“ означава проект, който е необходим за реализацията на приоритетните коридори и области на енергийната инфраструктура, посочени от приложение I, който е включен в списъка на Съюза;
- 6) „проект от взаимен интерес“ означава проект, насърчаван от Съюза в сътрудничество с трета държава, който е подкрепен от правителствата на пряко засегнатите държави, допринася за постигането на целта на Съюза

³⁶ Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници (ОВ L 328, 21.12.2018 г., стр. 82, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2018/2001/oj>).

за неутралност по отношение на климата до 2050 г., включен е в списъка на Съюза и попада в една от категориите инфраструктура за електроенергия, посочени в точка 1), буква а), г) или з) от приложение II, и свързва електроенергийната система на Съюза с електроенергийната мрежа на трета държава, или който попада в една от категориите инфраструктура за водород, посочени в точка 2) от приложение II, или който попада в една от категориите инфраструктура за CO₂, посочени в точка 4), буква а) или в) от посоченото приложение;

- 7) „конкуриращи се проекти“ означава проекти, които изцяло или частично са насочени към преодоляването на една и съща установена инфраструктурна нужда;
- 8) „организатор на проект“ означава:
 - а) оператор на преносна система (ОПС), оператор на разпределителна система (ОРС), оператор на мрежа за водород (ОМВ) или друг вид оператор или инвеститор, разработващ проект в списъка на Съюза;
 - б) при наличието на повече от един такъв ОПС, ОРС, ОМВ, друг оператор или инвеститор, или на всякакво възможно тяхно групиране — образуването с юридическа правосубектност съгласно приложимото национално право, което е определено с договорно споразумение между тях и има правомощията да поема юридически задължения и да носи финансова отговорност от името на страните по договорното споразумение;
- 9) „интелигентна електроенергийна мрежа“ означава електроенергийна мрежа, включително на островите, които не разполагат с междусистемни връзки или не са свързани в достатъчна степен с трансевропейските енергийни мрежи, която предоставя възможност за ефикасна от гледна точка на разходите интеграция и активен контрол на поведението и действията на всички ползватели, свързани с нея, включително производителите, потребителите и произвеждащите потребители, за да се гарантира икономически ефективна и устойчива електроенергийна система с ниски загуби и високо равнище на интегриране на възобновяеми източници, на сигурност на доставките и на безопасност, и в която операторът на мрежата може да осъществява цифрово наблюдение на действията на свързаните към нея ползватели, и информационни и комуникационни технологии (ИКТ) за комуникация със съответните оператори на мрежи, производители, съоръжения за акумулиране на енергия и потребители или произвеждащи потребители, за да се осигури устойчивост, икономическа ефективност и сигурност на преноса и разпределението на електроенергия;
- 10) „национален регулаторен орган“ означава национален регулаторен орган, определен в съответствие с член 76, параграф 1 от Директива (ЕС) 2024/1788 или регулаторен орган на национално равнище, определен в съответствие с член 57 от Директива (ЕС) 2019/944;
- 11) „компетентен национален регулаторен орган“ означава националният регулаторен орган в държавите членки, в които се осъществяват проектите, както и в държавите членки, върху които проектът оказва значително положително въздействие;

- 12) „съответен орган“ означава орган, който съгласно националното право е компетентен да издава различни разрешения и лицензи, свързани с планирането, проектирането и строителството на недвижими активи, необходими за завършването на проект от общ интерес или проект от взаимен интерес, включително самата енергийна инфраструктура, както и орган, компетентен да издава разрешения и лицензи, свързани с необходимите за завършването на проекта работи;
- 13) „строително-монтажни работи“ означава закупуването, доставката и внедряването на компонентите, системите и услугите, включително софтуера, извършването на свързани с проекта развойни дейности, дейности по промяна на предназначението и строителни и монтажни дейности, приемането на съоръженията и стартирането на даден проект;
- 14) „проучвания“ означава дейностите, които се изискват, за да се подготви изпълнението на проект, като например проучвания за подготовка, осъществимост, оценка, изпитване и утвърждаване, включително софтуер, както и всякакви други мерки за техническа помощ, включително предварителни действия за определяне и разработване на даден проект и решенията относно неговото финансиране, например проучване на определените обекти и подготовка на финансовия пакет;
- 15) „въвеждане в експлоатация“ означава процес на въвеждане в експлоатация на проект след неговото изграждане;
- 16) „специални съоръжения за водород“ означава инфраструктура за водород, проектирана за използването или транспортирането изключително на чист водород без необходимост от допълнителни работи за приспособяване, включително тръбопроводни мрежи или хранилища, които представляват новоизградени съоръжения, преоборудвани съоръжения за природен газ или и двете;
- 17) „промяна на предназначението“ означава техническа модернизация или модификация на съществуващата инфраструктура за природен газ с цел да се гарантира, че тя е специално пригодена за използването изключително на водород;
- 18) „адаптиране към изменението на климата“ означава процес, който гарантира, че устойчивостта на енергийната инфраструктура спрямо възможни неблагоприятни въздействия на изменението на климата е осигурена посредством оценка на уязвимостта и риска, свързани с климата, включително посредством целесъобразни мерки за адаптиране;
- 19) „решения без изграждане на мрежа“ означава инвестиции в електроенергийната инфраструктура, които могат да увеличат съществуващия капацитет на мрежата или да подобрят ефективността на работата на мрежата чрез внедряване на технологии за подобряване на мрежовата производителност, включително цифрови решения.

ГЛАВА II

Проекти от общ интерес и проекти от взаимен интерес

Член 3

Списък на Съюза на проектите от общ интерес и на проектите от взаимен интерес

1. Създават се регионални групи (наричани по-нататък „групи“) по реда на процедурата, посочена в раздел I от приложение III. Членството във всяка група се основава на всеки приоритетен коридор и област и съответното им географско покритие, както е посочено в приложение I. Групите могат да се обединяват или да се срещат в различни конфигурации според необходимостта. Конфигурацията на междурегионалната среща на всички групи е групата TEN-E. Правото на вземане на решения в групите се ограничава до държавите членки и Комисията (наричани заедно „органът за вземане на решения“) и се основава на консенсус.
2. Групата TEN-E приема правилник за дейността, като взема предвид разпоредбите, изложени в приложение III. Този правилник за дейността се прилага за всички групи.
3. Органът за вземане на решения на всяка група приема регионален списък с проекти, изготвен в съответствие с: процеса, посочен в раздел 2 от приложение III; приноса на всеки проект към реализацията на приоритетните коридори и области на енергийната инфраструктура, посочени в приложение I; и изпълнението от тяхна страна на критериите, определени в член 4.

Когато органът за вземане на решения на дадена група изготвя своя регионален списък:

- а) всяко отделно предложение за проект се нуждае от одобрение от държавите членки, за чиято територия се отнася проектът; когато дадена държава членка не даде одобрението си, тя представя обосноващите си причини пред органа за вземане на решения;
 - б) той взема предвид становището на Комисията с цел да се постигне управляем общ брой проекти в списъка на Съюза.
4. На Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 23 с цел допълване на настоящия регламент чрез създаване на списък на Съюза, при спазване на разпоредбите на член 172, втора алинея от Договора.

Списъкът на Съюза се изготвя на всеки две години въз основа на регионалните списъци, приети от органите за вземане на решения на групите съгласно раздел I, точка 1 от приложение III, като се следва процедурата, посочена в параграф 3 от настоящия член.

Комисията приема делегирания акт за определяне на първия списък на Съюза съгласно настоящия регламент до 30 ноември 2029 г.

Ако делегиран акт, приет от Комисията съгласно настоящия параграф, не може да влезе в сила поради възражение от страна на Европейския парламент или на

Съвета съгласно член 23, параграф 6, Комисията незабавно свиква групите, за да се изготвят нови регионални списъци, като се вземат предвид основанията за възражението. Комисията приема във възможно най-кратък срок нов делегиран акт за изготвяне на списъка на Съюза.

5. При изготвянето на списъка на Съюза чрез съчетаване на регионалните списъци, посочени в параграф 3, Комисията, като отчита надлежно разискванията в групите:
 - а) гарантира, че са включени само проектите, които отговарят на критериите, посочени в член 4;
 - б) гарантира междурегионална съгласуваност;
 - в) взема предвид становищата на държавите членки, както е посочено в раздел 2, точка 10 от приложение III;
 - г) се стреми да гарантира управляем общ брой на проектите в списъка на Съюза.
6. Проектите от общ интерес и проектите от взаимен интерес, които попадат в категориите енергийна инфраструктура, определени в точка 1, букви а), б), в), г), е) и з) от приложение II според случая, се превръщат в неразделна част от съответните регионални инвестиционни планове, приети в съответствие с член 34 от Регламент (ЕС) 2019/943, както и от съответните национални десетгодишни планове за развитие на мрежата, приети в съответствие с член 51 от Директива (ЕС) 2019/944. Проектите от общ интерес и проектите от взаимен интерес, които попадат в категориите енергийна инфраструктура, определени в точка 2 от приложение II, се превръщат в неразделна част от десетгодишния план за развитие на мрежата за водород съгласно член 55 от Директива (ЕС) 2024/1788 и други национални инфраструктурни планове, според случая. На тези проекти от общ интерес и проекти от взаимен интерес се дава най-високият възможен приоритет във всеки от тези национални планове. Настоящият параграф не се прилага за конкуриращи се проекти или за проекти, които не са достигнали достатъчна степен на зрялост, за да се предостави изготвен конкретно за проекта анализ на разходите и ползите, както е посочено в раздел 2, точка 1, буква г) от приложение III.
7. Проектите от общ интерес и проектите от взаимен интерес, които попадат в категориите енергийна инфраструктура, посочени в точка 1, букви а), б), в), г), е) и з) и точка 2 от приложение II според случая, и които са конкуриращи се проекти или проекти, които не са достигнали достатъчна степен на зрялост, за да се предостави изготвен конкретно за проекта анализ на разходите и ползите, както е посочено в раздел 2, точка 1, буква г) от приложение III, могат да бъдат включени в съответните регионални инвестиционни планове, националните десетгодишни планове за развитие на мрежата и други национални инфраструктурни планове, според случая, като проекти, които са в процес на разглеждане.

Член 4

Критерии за оценка на проектите от групите

1. Всеки проект от общ интерес трябва да отговаря на следните общи критерии:

- а) проектът е необходим за поне един от приоритетните коридори и области на енергийната инфраструктура, посочени в приложение I;
 - б) потенциалните общи ползи от проекта, оценени съгласно приложимите специфични критерии в параграф 3, надвишават разходите за него, включително в дългосрочен план;
 - в) проектът отговаря на някой от следните критерии:
 - i) засяга най-малко две държави членки, като пряко или непряко (чрез междусистемна връзка с трета държава) пресича границата на две или повече държави членки;
 - ii) разположен е на територията на една държава членка (на сушата или в морето, включително на острови) и има значително трансгранично въздействие съгласно посоченото в точка 1 от приложение IV.
2. Всеки проект от взаимен интерес трябва да отговаря на всички общи критерии, както следва:
- а) проектът допринася значително за постигането на целите, посочени в член 1, параграф 1, и на целите на третата държава, по-специално като не възпрепятства способността на третата държава да изведе постепенно от експлоатация производствените мощности за вътрешно потребление, използващи изкопаеми горива, както и за устойчивостта;
 - б) потенциалните общи ползи от проекта, оценени в съответствие с приложимите специфични критерии в параграф 3, за Съюза или кумулативно за Съюза и договарящата страна от Енергийната общност или държавата от ЕИП, пряко участваща в проекта, надвишават разходите за Съюза или кумулативно за Съюза и договарящата страна от Енергийната общност или държавата от ЕИП според случая, включително в по-дългосрочен план;
 - в) проектът свързва пряко територията на най-малко една държава членка с територията на трета държава чрез пряко свързване на съответната държава членка с първата точка на свързване в електроенергийната мрежа на третата държава или първата точка на свързване за водород или CO₂ в третата държава и има значително трансгранично въздействие, както е посочено в точка 2 от приложение IV;
 - г) за частта от проекта, разположена на територията на държава членка, проектът е в съответствие с директиви (ЕС) 2019/944 и (ЕС) 2024/1788, когато попада в категориите инфраструктура, определени в точки 1 и 2 от приложение II към настоящия регламент;
 - д) налице е висока степен на сближаване на политическата рамка на третата държава, участваща в процеса, и е доказано наличието на механизми за правоприлагане в подкрепа на целите на политиката на Съюза, за да се гарантират по-специално:
 - i) доброто функциониране на вътрешния енергиен пазар в Съюза;
 - ii) сигурността на мрежите и сигурността на доставките в Съюза, основани, наред с другото, на разнообразни източници, сътрудничество и солидарност;

- iii) енергийна система, включително производство, пренос и разпределение, насочена към постигане на целта за неутралност по отношение на климата в съответствие с Парижкото споразумение и целите на Съюза в областта на енергетиката и климата и неговата цел за неутралност по отношение на климата до 2050 г., и по-специално избягване на изместването на въглеродни емисии;
- e) участващата трета държава подкрепя приоритетния статут на проекта, както е посочено в член 7, и други инвестиции в третата държава, необходими за реализиране на ползите от проекта, както е посочено в буква б) от настоящия параграф, и се ангажира изрично да спазва подобен график за ускорено изпълнение и други мерки на политиката и мерки за регулаторна подкрепа, каквито са приложими за проекти от общ интерес в Съюза.

По отношение на проектите за съхранение на въглероден диоксид, попадащи в категорията енергийна инфраструктура, определена в точка 4, буква в) от приложение II, проектът е необходим, за да се даде възможност за трансгранично транспортиране и съхранение на въглероден диоксид, а третата държава, в която се намира проектът, разполага с подходяща нормативна уредба, основана на доказани ефективни механизми за правоприлагане, за да се гарантира, че за проекта се прилагат стандарти и предпазни мерки, предотвратяващи всякакво изтичане на въглероден диоксид. Безопасността и ефективността на постоянното съхранение на въглероден диоксид се гарантират по отношение на климата, човешкото здраве и екосистемите и достигат поне на равнището, предвидено в правото на Съюза.

3. Следните специфични критерии се прилагат по отношение на проекти от общ интерес и проекти от взаимен интерес според случая, които попадат в конкретни категории енергийна инфраструктура:
- a) за проектите за пренос, разпределение и акумулиране на електроенергия, попадащи в категориите енергийна инфраструктура, определени в точка 1, букви а), б), в), г), е) и з) от приложение II: проектът има значителен принос за устойчивостта чрез интегрирането на енергия от възобновяеми източници в мрежата, пренос или разпределение на енергията, произведена от възобновяеми източници, до основни центрове на потребление и съоръжения за акумулиране, и за намаляване на ограничаването на производството на енергия, и допринася за изпълнението на поне един от следните специфични критерии:
 - i) пазарна интеграция, постигана, наред с другото, чрез премахване на енергийната изолация на поне една държава членка и намаляване на участъците с недостатъчна преносна/пропускателна способност в енергийната инфраструктура, конкуренция, оперативна съвместимост и гъвкавост на системата;
 - ii) сигурност на доставките, постигана, наред с другото, чрез оперативна съвместимост, гъвкавост на системата, киберсигурност, подходящи връзки и сигурност и надеждност в работата на системата;
 - б) за проектите за интелигентни електроенергийни мрежи, попадащи в категорията енергийна инфраструктура, определена в точка 1, буква ж) от

приложение II: проектът има значителен принос за устойчивостта чрез интегриране на енергия от възобновяеми източници в мрежата, и допринася за изпълнението на поне два от следните специфични критерии:

- i) сигурност на доставките, постигана, наред с другото, чрез ефективност и оперативна съвместимост на преноса и разпределението на електроенергия в ежедневната работа на мрежата, избягване на претоварвания и интегриране и приобщаване на ползвателите на мрежата;
 - ii) пазарна интеграция, постигана, наред с другото, чрез ефективна работа на системата и използване на междусистемни електропроводи;
 - iii) сигурност на системата, гъвкавост и качество на доставките, постигана, наред с другото, чрез възприемането на повече иновации в областта на балансирането, пазарите за гъвкавост, киберсигурността, наблюдението, управлението на системата и отстраняването на грешки;
 - iv) интелигентна секторна интеграция — или в енергийната система чрез свързване на различни енергоносители и сектори, или в по-широк мащаб, като се насърчават полезните взаимодействия и съгласуването между секторите на енергетиката, транспорта и телекомуникациите;
- в) за проекти, попадащи в категорията инфраструктура, определена в точка 1, буква д) от приложение II: проектът допринася за следните специфични критерии:
- i) сигурност на доставките, включително чрез защита на активите от рискове и принос към мерките, определени в членове 7 и 11 от Регламент (ЕС) 2019/941 относно готовността за справяне с рискове в електроенергийния сектор;
 - ii) мрежова сигурност, включително чрез мерки, улесняващи по-висока степен на физическа сигурност и киберсигурност, мониторинг и контрол на системите;
- г) за проектите за транспортиране и съхранение на въглероден диоксид, попадащи в категориите енергийна инфраструктура, определени в точка 4 от приложение II: проектът допринася значително за устойчивостта чрез намаляване на емисиите на въглероден диоксид в свързаните промишлени съоръжения, както и за изпълнението на всеки от следните специфични критерии:
- i) избягване на емисиите на въглероден диоксид, като в същото време се поддържа сигурността на доставките;
 - ii) повишаване на устойчивостта и сигурността на преноса и съхранението на въглероден диоксид;
 - iii) ефективното използване на ресурсите, чрез осигуряване на възможност да бъдат свързани няколко източника на въглероден диоксид и обекти за съхранение чрез обща инфраструктура и свеждане до минимум на екологичното натоварване и рискове;

- д) за проектите за водород, попадащи в категориите енергийна инфраструктура, определени в точка 2 от приложение II: проектът трябва да има значителен принос за устойчивостта, постигана, наред с другото, чрез намаляване на емисиите на парникови газове, увеличаване на внедряването на въглерод от възобновяеми източници или нисковъглероден водород, с акцент върху водорода от възобновяеми източници, по-специално в приложения за крайно потребление, например сектори с трудно намаляване на емисиите, в които решения с по-висока енергийна ефективност не са изпълними, и подпомагане на различни производства на електроенергия от възобновяеми източници чрез осигуряване на гъвкавост, решения за съхранение или и двете, и проектът допринася значително за изпълнението на поне един от следните специфични критерии:
- i) пазарна интеграция, включително чрез свързване на съществуващи или развиващи се мрежи за водород на държавите членки или чрез друг принос за развитието на мрежа за пренос и съхранение на водород в целия Съюз, и гарантиране на оперативната съвместимост на свързаните системи;
 - ii) сигурност на доставките, включително чрез подходящи връзки и създаване на условия за сигурност и надеждност в работата на системата;
 - iii) конкуренция, включително чрез осигуряване на достъп до множество източници на доставка и ползватели на мрежата при прозрачни и недискриминиращи условия;
- е) за електролизьорите, попадащи в категорията енергийна инфраструктура, определена в точка 3 от приложение II: проектът допринася значително към всеки от следните специфични критерии:
- i) устойчивост, включително чрез намаляване на емисиите на парникови газове и засилване на внедряването на водород от възобновяеми източници или нисковъглероден водород, и по-специално от възобновяеми източници, както и синтетични горива с такъв произход;
 - ii) сигурност на доставките, включително чрез принос за сигурната, ефективна и надеждна работа на системата или чрез осигуряване на решения за съхранение и/или гъвкавост, като услуги за реакция на потреблението и балансиране;
 - iii) осигуряване на възможност за услуги за гъвкавост, например реакция на потреблението и съхранение чрез улесняване на интеграцията на интелигентния енергиен сектор посредством създаване на връзки с други енергоносители и енергийни сектори.
4. По отношение на проектите, попадащи в категориите енергийна инфраструктура, определени в приложение II, изброените в параграф 3 от настоящия член критерии се оценяват в съответствие с показателите, посочени в точки 3—8 от приложение IV.
5. С цел да се улесни оценяването на всички проекти, които биха могли да бъдат допустими като проекти от общ интерес и които могат да бъдат включени в регионален списък, всяка група оценява приноса на всеки от проектите за

реализацията на един и същ приоритетен коридор или област на енергийната инфраструктура по прозрачен и обективен начин. Всяка група определя своя метод за оценяване въз основа на сумарния принос към критериите, посочени в параграф 3. Тази оценка води до класиране на проектите, което е за вътрешно ползване на групата. В регионалния списък и в списъка на Съюза не се съдържа никакво класиране, а класирането не се използва за никакви други цели, освен както е посочено в раздел 2, точка 15 от приложение III.

При оценката на проекти, с цел да се гарантира последователен подход за оценка между групите, всяка група обръща надлежно внимание на:

- а) неотложността и приноса на всеки предложен проект за постигане на целите на Съюза в областта на енергетиката и климата и на неговата цел за неутралност по отношение на климата до 2050 г., пазарната интеграция, конкуренцията, устойчивостта и сигурността на доставките;
- б) взаимното допълване на всеки предложен проект с други предложени проекти, включително конкуриращи се или потенциално конкуриращи се проекти;
- в) евентуалните полезни взаимодействия с приоритетните коридори и тематичните области, установени в рамките на трансевропейските транспортни и далекосъобщителни мрежи;
- г) за предложените проекти, които към момента на оценката са проекти в списъка на Съюза — напредъка в тяхното изпълнение и спазването на задълженията за отчетност и прозрачност, предвидени в настоящия регламент;
- д) прякото или непрякото участие на трета държава като бенефициер, заинтересована страна или краен бенефициер в качеството ѝ на организатор на проект на някой от предложените проекти.

По отношение на проектите за интелигентни електроенергийни мрежи, попадащи в категорията енергийна инфраструктура, определена в точка 1, буква ж) от приложение II, и по отношение на проектите, попадащи в категориите енергийна инфраструктура, определени в точка 1, буква д) от приложение II, класирането се провежда за проектите, които обхващат същите две държави членки, като надлежно се отчитат и броят на ползвателите, засегнати от проекта, годишното потребление на енергия и дялът на производството от ресурси, които не подлежат на диспечерско управление и които се намират в района на тези ползватели.

Член 5

Изпълнение и наблюдение на проектите в списъка на Съюза

1. Организаторите на проекти изготвят план за изпълнение на проектите в списъка на Съюза в срок от два месеца от включването им в списъка на Съюза, с график включващ всяко от следните:
 - а) проучвания за осъществимост и проектиране, включително проучвания за оценка на риска по отношение на адаптирането към изменението на климата и физическата сигурност и киберсигурността, въз основа на изискванията на директиви (ЕС) 2022/2557 и (ЕС) 2022/2555, когато е

приложимо, както и спазването на законодателството в областта на околната среда и на принципа „за ненанасяне на значителни вреди“;

- б) одобрение от националния регулаторен орган или от друг съответен орган;
 - в) строителство и въвеждане в експлоатация;
 - г) процеса на получаване на разрешения съгласно член 10, параграф 9, буква в).
2. Операторите на преносни системи, операторите на разпределителни системи, операторите на мрежи за водород и други оператори си сътрудничат с цел улесняване на разработването на проектите в списъка на Съюза в техния район.
 3. Агенция за сътрудничество между регулаторите на енергия („Агенцията“) и съответните групи наблюдават напредъка, постигнат при изпълнението на проектите в списъка на Съюза, и при необходимост правят препоръки с цел улесняване на изпълнението им. Групите могат да изискват допълнителна информация в съответствие с параграфи 4, 5 и 6, да свикват срещи със съответните страни и да приканват Комисията да проверява на място подадената информация.
 4. До 31 декември на годината, в която списъкът на Съюза, в който е включен проектът, влиза в сила и започва да произвежда ефекти, и всяка следваща година, организаторите на проектите представят доклад за всеки проект от общ интерес и всеки проект от взаимен интерес, който организират, на националния компетентен орган, посочен в член 8, параграф 1.

В този доклад се съдържа подробна информация относно:

- а) постигнатия напредък в развитието, строителството и въвеждането в експлоатация на проекта, както е посочено в плана за изпълнение, посочен в параграф 1 от настоящия член, по-специално по отношение на процеса на издаване на разрешения и процедурата за консултации, както и спазването на законодателството в областта на околната среда, на принципа, че проектът не нанася „значителни вреди“ на околната среда, предприетите мерки за адаптиране към изменението на климата и мерките за смекчаване на последиците, предприети в резултат на оценените рискове по отношение на проекта съгласно член 5, параграф 1, буква а), когато е уместно, и въз основа на изискванията на директиви (ЕС) 2022/2557 и (ЕС) 2022/2555, когато е приложимо;
 - б) когато е приложимо — данни за закъснения спрямо плана за изпълнение на проекта, причините за тези закъснения и данни за други срещнати затруднения;
 - в) когато е приложимо — ревизиран план за преодоляване на закъсненията.
5. До 28 февруари всяка година след представянето от страна на организатора на проекта на доклада, посочен в параграф 4 от настоящия член, компетентните органи, посочени в член 8, параграф 1, представят на Агенцията и на съответната група доклада, посочен в параграф 4 от настоящия член, допълнен с информация за напредъка и, когато е приложимо, за закъсненията в процесите на изпълнение на проектите и издаване на разрешения за проектите в списъка на Съюза, разположени на тяхната съответна територия, включително причините за тези закъснения. Приносът на компетентните

органи към доклада се обозначава ясно и се изготвя, без да се променя текстът на доклада, предоставен от организаторите на проекта.

6. До 30 април на всяка година, в която следва да бъде приет нов списък на Съюза, Агенцията представя на групите консолидиран доклад за проектите в списъка на Съюза, попадащи в обхвата на компетентността на националните регулаторни органи, в който се оценяват постигнатият напредък и очакваните промени в разходите за проекта, и по целесъобразност се отправят препоръки относно начините за преодоляване на закъсненията и срещнатите затруднения. В този консолидиран доклад се оценява също така изпълнението на член 3, параграфи 6 и 7 по отношение на проекти от общ интерес и проекти от взаимен интерес.

В надлежно обосновани случаи Агенцията може да поиска от компетентните органи допълнителна информация, необходима за изпълнението на нейните задачи, посочени в настоящия параграф.

7. Ако въвеждането в експлоатация на даден проект в списъка на Съюза закъсне спрямо плана за изпълнение, освен ако закъснението не се дължи на императивни причини извън контрола на организатора на проекта, се прилагат следните мерки:

- а) доколкото мерките, посочени в член 55, параграф 7, букви а), б) или в) от Директива (ЕС) 2024/1788 и член 51, параграф 7, букви а), б) или в) от Директива (ЕС) 2019/944, са приложими съгласно съответното национално право, националните регулаторни органи осигуряват осъществяването на инвестицията;
- б) когато мерките на националните регулаторни органи съгласно буква а) от настоящия параграф не са приложими, организаторът на проекта в срок от 12 месеца от датата на въвеждане в експлоатация, посочена в плана за изпълнение, избира трета страна, която да финансира или изгради целия проект или част от него;
- в) когато не е избрана трета страна в съответствие с буква б), държавата членка или националният регулаторен орган (когато държавата членка е определила така) може в срок от два месеца след изтичането на срока, посочен в буква б), да определи трета страна, която да финансира или изгради проекта, и организаторът на проекта я приема;
- г) когато закъснението спрямо датата за въвеждане в експлоатация в плана за изпълнение превиши 26 месеца, Комисията, при наличие на съгласие и пълно сътрудничество от страна на съответните държави членки, може да отправи покана за предложения, отворена за участие на всяка трета страна, която има възможност да стане организатор на проекти, за реализация на проекта в съответствие с договорен график;
- д) когато се прилагат мерките, посочени в буква в) или г), операторът на системата, в чийто район се намира инвестицията, трябва: да предостави на изпълняващите проекта оператори или инвеститори или трета страна цялата информация, необходима за реализиране на инвестиционния проект; да свърже новите съоръжения към преносната мрежа; или, когато е приложимо, към разпределителната мрежа, и по принцип полага всички възможни усилия за улесняване на реализацията на инвестиционния

проект и за постигането на сигурна, надеждна и ефикасна експлоатация и поддръжка на проекта в списъка на Съюза.

8. Проект в списъка на Съюза може да бъде изваден от списъка на Съюза в съответствие с процедурата, посочена в член 3, параграф 4, ако той е включен в списъка въз основа на невярна информация, която е била определяща за включването, или ако проектът не е в съответствие с правото на Съюза.

9. Проекти, които вече не са в списъка на Съюза, губят всички права и задължения, свързани със статута на проект от общ интерес или проект от взаимен интерес, предвидени в настоящия регламент.

Независимо от това проект, който вече не е в списъка на Съюза, но за който документацията за заявлението е била приета за разглеждане от компетентния орган, запазва правата и задълженията, предвидени в глава III, освен ако проектът не е изваден от списъка на Съюза поради причините, изложени в параграф 8 от настоящия член.

10. Посоченото в настоящия член не засяга каквато и да било финансова помощ от Съюза, отпусната за който и да било проект в списъка на Съюза преди решението за изваждането му от списъка на Съюза.

Член 6

Европейски координатори

1. Когато даден проект от общ интерес или проект от взаимен интерес срещне значителни затруднения при реализацията си, Комисията, в съгласие със съответните държави членки, може да назначи европейски координатор за срок от максимум една година, като срокът може да бъде подновен два пъти.

2. Европейският координатор:

- а) способства за изпълнението на проектите, за които е назначен за европейски координатор, както и за трансграничния диалог между организаторите на проектите и всички съответни заинтересовани страни;
- б) подпомага и координира всички страни, когато е необходимо, при консултациите със съответните заинтересовани страни, като обсъжда алтернативни трасета, когато е целесъобразно, и при получаването на необходимите разрешения за проектите;
- в) когато е целесъобразно, предоставя съвети на организаторите относно финансирането на проекта;
- г) гарантира, че за подготовката и изпълнението на проектите се осигурява подходяща подкрепа и стратегически насоки от страна на съответните държави членки;
- д) от датата на назначаването си представя ежегодно и, ако е целесъобразно, при приключване на мандата си, доклад до Комисията относно напредъка на проектите и относно всички затруднения и пречки, които могат да забавят значително датата на въвеждане в експлоатация на проектите; когато е целесъобразно, в доклада се дават препоръки за преодоляване на затрудненията и пречките.

Комисията предава доклада от европейския координатор, посочен в буква д), първа алинея, на Европейския парламент и на съответните групи.

3. Европейският координатор се избира в рамките на открита, недискриминационна и прозрачна процедура и въз основа на опита на кандидата по отношение на конкретните задачи, които му се възлагат за съответните проекти.
4. В решението за назначаване на европейски координатор се посочват неговото задание, подробна информация за продължителността на мандата му, конкретните задачи и съответните срокове, както и методиката, която да бъде следвана. Координационната дейност е пропорционална на сложността и прогнозните разходи за проектите.
5. Заинтересованите държави членки сътрудничат изцяло на европейския координатор при изпълнението на неговите задачи, посочени в параграфи 2 и 4.

ГЛАВА III

Издаване на разрешения и участие на обществеността

Член 7

Приоритетен статут на проектите в списъка на Съюза

1. Чрез списъка на Съюза се утвърждава, за целите на всички решения, издавани в процеса на издаване на разрешения, необходимостта от проектите в списъка на Съюза от гледна точка на енергийната политика и на климата, без да се засягат точното местоположение, трасето или технологията на проекта.

Първата алинея не се прилага за конкуриращи се проекти и за проекти, които не са достигнали достатъчна степен на зрялост, за да се предостави изготвен конкретно за проекта анализ на разходите и ползите, както е посочено в раздел 2, точка 1, буква г) от приложение III.
2. С цел да се гарантира ефикасна административна обработка на документацията за заявленията във връзка с проектите в списъка на Съюза, организаторите на проекти и всички съответни органи осигуряват възможно най-бързото обработване на тази документация в съответствие с правото на Съюза и с националното право.
3. Проектите в списъка на Съюза имат статут на най-висока национална значимост, когато такъв статут съществува в националното законодателство, и се третира като такива в процеса на издаване на разрешения, включително тези, свързани с оценки за въздействието върху околната среда, в пространственото планиране и при получаване на права на преминаване и отчуждаване на необходимите земи.
4. Всички процедури за разрешаване на спорове, иски производствa, жалби и средства за правна защита, свързани с проекти в списъка на Съюза, пред национални съдилища, трибунали, състави, включително медиация или арбитраж, когато такива са предвидени в националното право, се разглеждат като спешни, ако и доколкото националното право предвижда такива спешни процедури.

5. Във връзка с въздействията върху околната среда, разгледани в член 6, параграф 4 от Директива 92/43/ЕИО и член 4, параграф 7 от Директива 2000/60/ЕО, и в случай че са изпълнени всички условия, предвидени в посочените директиви, то проектите в списъка на Съюза, попадащи в категориите инфраструктура, посочени в точки 2, 3 и 4 от приложение II към настоящия регламент, се считат за проекти от обществен интерес от гледна точка на енергийната политика и могат да се разглеждат като проекти от по-висш обществен интерес.

Когато е необходимо становището на Комисията в съответствие с член 6, параграф 4 от Директива 92/43/ЕИО, Комисията и националният компетентен орган по член 8 от настоящия регламент гарантират, че решението относно по-висшия обществен интерес на даден проект се взема в сроковете, определени в член 10, параграфи 1 и 2 от настоящия регламент.

Първата и втората алинеи не се прилагат за конкуриращи се проекти и за проекти, които не са достигнали достатъчна степен на зрялост, за да се предостави изготвен конкретно за проекта анализ на разходите и ползите, както е посочено в раздел 2, точка 1, буква г) от приложение III.

6. До постигането на климатична неутралност на равнище Съюза, в процедурата за издаване на разрешения планирането, строителството и експлоатацията на проекти, попадащи в категорията инфраструктура, посочена в приложение II, точка 1, се регулират от разпоредбите на член 8, параграф 8 от Директива (ЕС) 2019/944 и се считат за обекти от по-висш обществен интерес, обслужващи общественото здраве и безопасност, когато се търси баланс между законните интереси в отделните случаи за целите на член 6, параграф 4 и член 16, параграф 1, буква в) от Директива 92/43/ЕИО, член 4, параграф 7 от Директива 2000/60/ЕО и член 9, параграф 1, буква а) от Директива 2009/147/ЕО. Държавите членки могат, при надлежно обосновани и конкретни обстоятелства, да ограничат прилагането на презумпцията до определени части от тяхната територия, до определени видове технологии или до проекти с определени технически характеристики.

Държавите членки гарантират, че при планирането и издаването на разрешения строителството и експлоатацията на проекти, попадащи в категорията инфраструктура, посочена в точка 1 от приложение II, се ползват с приоритет при балансиране на законните интереси в отделни случаи за цели, различни от посочените в първата алинея, с изключение на културното наследство, въз основа на правни критерии, за да се гарантира хармонизирано прилагане.

Първата алинея не се прилага за конкуриращи се проекти и за проекти, които не са достигнали достатъчна степен на зрялост, за да се предостави изготвен конкретно за проекта анализ на разходите и ползите, както е посочено в раздел 2, точка 1, буква г) от приложение III.

7. До постигането на климатична неутралност на равнището на Съюза, по отношение на проектите в списъка на Съюза, попадащи в категориите инфраструктура, посочени в точка 1 от приложение II към настоящия регламент, които са изрично включени в национален план за развитие, който е бил предмет на стратегическа екологична оценка в съответствие с Директива 2001/42, а в случаите на вероятност за значително въздействие върху обектите от мрежата „Натура 2000“ — на съответната оценка съгласно член 6, параграф 3 от Директива 92/43/ЕИО, държавите членки могат,

доколкото проектът съответства на оценения национален план за развитие и не излиза извън неговата рамка:

- а) да освободят тези проекти от оценка на въздействието върху околната среда съгласно член 2, параграф 1 от Директива 2011/92/ЕС; и
- б) да освободят тези проекти от оценка на въздействието им върху обектите от мрежата „Натура 2000“ съгласно член 6, параграф 3 от Директива 92/43/ЕИО и от оценка на въздействието им върху защитата на видовете съгласно член 12, параграф 1 от Директива 92/43/ЕИО и член 5 от Директива 2009/147/ЕО.

За проекти, разположени в или пресичащи зони от мрежата „Натура 2000“ и зони, определени по национални програми за опазване на природата и биологичното разнообразие, изключенията, посочени в първата алинея, се прилагат само в случай че няма пропорционални алтернативи за тяхното изпълнение, като се вземат предвид целите на защитената зона. Проектите, посочени в приложение II, точка 1, буква в), изключват зоните от мрежата „Натура 2000“ и зоните, определени по национални програми за опазване.

8. Когато държавите членки прилагат изключенията по параграф 7, те гарантират, че правилата за ефективни мерки за смекчаване на въздействието, които трябва да бъдат приети за проектите в списъка на Съюза, попадащи в категориите инфраструктура, посочени в приложение II, точка 1, са определени въз основа на националния план за развитие, с цел да се избегнат неблагоприятните въздействия върху околната среда, които могат да възникнат, или, когато това не е възможно, да се смекчат значително. Държавите членки гарантират, че подходящите мерки за смекчаване на въздействието се прилагат своевременно, за да се осигури спазването на задълженията, определени в член 6, параграф 2 от Директива 92/43/ЕИО и член 4, параграф 1, буква а), точка i) от Директива 2000/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, както и за да се избегне влошаването и да се постигне добро екологично състояние или добър екологичен потенциал в съответствие с член 4, параграф 1, буква а) от Директива 2000/60/ЕО.

Спазването на правилата, посочени в първа алинея от настоящия параграф, и прилагането на подходящи мерки за смекчаване на въздействието от отделните проекти води до презумпцията, че проектите не нарушават разпоредбите, посочени в тази алинея, без да се засяга параграф 10 от настоящия член.

9. Държавите членки осигуряват участието на обществеността във връзка с националния план за развитие в съответствие с членове 6 и 7 от Директива 2001/42/ЕО, включително като определят групите от обществото, които са засегнати или има вероятност да бъдат засегнати, както и държавите членки, които могат да бъдат засегнати от изпълнението на този план и от проектите в списъка на Съюза, попадащи в категориите инфраструктура, посочени в точка 1 от приложение II към настоящия регламент, включени в този план.
10. За проекти, за които държавите членки решат да приложат изключенията по параграф 7, компетентните органи извършват скрининг, за да установят:
 - а) дали проектът може да доведе до значителни неблагоприятни въздействия, които не са били установени по време на екологичната

оценка на Националния план за развитие, извършена в съответствие с Директива 2001/42/ЕО и, когато е приложимо, с Директива 92/43/ЕИО.

- б) дали проектът попада в обхвата на член 7 от Директива 2011/92/ЕС и член 2 от Конвенцията за оценка на въздействието върху околната среда в трансграничен контекст поради вероятността от значителни въздействия върху околната среда в друга държава членка или поради искане на държава членка, която е вероятно да бъде засегната в значителна степен.

Процесът на скрининг, посочен в първа алинея, се извършва в срок от 45 дни от уведомяването на организатора на проекта, посочено в член 10, параграф 5.

11. Когато има вероятност проект на територията на дадена държава членка да окаже значително въздействие върху околната среда на други държави членки, то държавата членка, на чиято територия се намира проектът, осигурява прилагането на член 7 от Директива 2011/92/ЕС и членове 2—7 от Конвенцията за оценка на въздействието върху околната среда в трансграничен контекст.
12. Когато в резултат на процеса на скрининг се установи, че има висока вероятност даден проект да доведе до значителни непредвидени неблагоприятни въздействия, както е посочено в параграф 10 от настоящия член, компетентните органи уведомяват организатора на проекта, че са необходими оценките, посочени в букви а) и б) на параграф 7 от настоящия член, и гарантират, че въз основа на наличните данни се прилагат подходящи и пропорционални мерки за смекчаване на въздействието от тези проекти, за да се гарантира спазването на член 12, параграф 1 от Директива 92/43/ЕИО и член 5 от Директива 2009/147/ЕО. Когато не е възможно да се приложат такива мерки за смекчаване на въздействието, компетентните органи гарантират, че организаторите на проектите приемат подходящи компенсаторни мерки за преодоляване на тези въздействия, които, ако не са налице други пропорционални компенсаторни мерки, могат да бъдат под формата на парична компенсация за програми за опазване на видовете, с цел да се гарантира или подобри състоянието на опазване на засегнатите видове.
13. Когато се прави оценка дали съществуват задоволителни алтернативни решения на проектите в списъка на Съюза, попадащи в категориите инфраструктура, посочени в точки 2, 3 и 4 от приложение II към настоящия регламент, за целите на член 6, параграф 4 и член 16, параграф 1 от Директива 92/43/ЕИО, член 4, параграф 7, буква г) от Директива 2000/60/ЕО и член 9, параграф 1 от Директива 2009/147/ЕО, условието за липса на задоволителни алтернативни решения е изпълнено, ако няма задоволителни алтернативни решения, които да позволяват постигането на същата цел на въпросния проект по отношение на развитието на същия капацитет чрез същата технология в същия или подобен срок и без това да води до значително по-високи разходи.
14. При прилагането на компенсаторни мерки за проекти в списъка на Съюза, попадащи в категориите инфраструктура, посочени в точки 2, 3 и 4 от приложение II към настоящия регламент, за целите на член 6, параграф 4 от Директива 92/43/ЕИО, държавите членки могат — в обосновани случаи и когато може да се докаже по разумен начин, че планът или проектът няма да засегне необратимо екологичните процеси, които са от съществено значение за поддържането на структурата и функциите на обекта, и няма да компрометираща цялостната съгласуваност на мрежата „Натура 2000“, преди да бъдат въведени

компенсаторни мерки — да позволят такива компенсаторни мерки да се изпълняват успоредно с изпълнението на проекта. В съответствие с принципа на предпазливост държавите членки могат да позволят тези компенсаторни мерки да бъдат адаптирани във времето, в зависимост от това дали се очаква значителните отрицателни въздействия да възникнат в краткосрочен, средносрочен или дългосрочен план.

15. По отношение на оценката, задоволителните алтернативни решения за проекти, попадащи в категорията инфраструктура, посочена в точка 1 от приложение II към настоящия регламент, и прилагането на компенсаторни мерки за тези проекти, се прилага член 8а от Директива (ЕС) 2019/944.

Член 8

Организация на процеса на издаване на разрешения

1. Всяка държава членка гарантира, че един единствен национален компетентен орган отговаря за:
- а) изпълнението на функцията на единствено звено за контакт за организаторите на проекти в процеса на издаване на разрешения, да отговаря на техните запитвания, да посредничи при всички контакти със съответните органи и да ги подкрепя с познания и информация с цел възможно най-бързото протичане на процеса;
 - б) получаване на заявления за издаване на разрешения от организаторите на проекти в списъка на Съюза и всички свързани документи в електронен формат и разпространяването им сред съответните органи;
 - в) улесняване и координиране на процеса на издаване на разрешения за проекти в списъка на Съюза на тяхна територия с други съответни органи, като определя в сътрудничество с тях какви лицензи, разрешения и оценки са необходими за завършване на процеса на издаване на разрешения и за вземане на цялостно решение в съответствие с параграф 3. Това включва обхвата и нивото на подробност на проучванията, оценката и документацията, които се очаква да представят организаторите на проектите;
 - г) сътрудничество и комуникация с националните компетентни органи на други държави членки за улесняване и координиране на процеса на издаване на разрешения за проекти в списъка на Съюза на тяхна територия, както и с органите за издаване на разрешения в трети държави по отношение на проекти от взаимен интерес, включително: съгласуване на обществените консултации за трансгранични проекти в съответствие с член 9, параграф 5; споделяне на информация за вероятни значителни трансгранични въздействия в съответствие с член 9, параграф 6; съгласуване на графика и изискванията за провеждане на проучвания, издаване на разрешения или лицензи; и организиране на процедурата преди подаването на заявление в съответствие с член 10, параграф 9;
 - д) наблюдение на развитието и забавянията на проектите в списъка на Съюза на тяхна територия, включително чрез получаване и одобряване на доклади, представени от организаторите на проекти в съответствие с член 5, параграф 4, и докладване пред Агенцията и съответните групи за

развитието и забавянията на проектите в списъка на Съюза, намиращи се на тяхна територия, в съответствие с член 5, параграф 5.

В случай на актуализация или промени в определения национален компетентен орган, държавите членки уведомяват Комисията веднага след вземането на решение за промяната и информират кога тези промени влизат в сила.

2. Отговорностите на националния компетентен орган, посочени в параграф 1, и свързаните с тях задачи могат да бъдат делегирани на друг орган за определен проект в списъка на Съюза или за дадена категория проекти в списъка на Съюза или за даден географски район, при условие че:
 - а) националният компетентен орган уведомява Комисията за това делегиране и информацията в него е лесно достъпна за обществеността, включително на уебсайта, посочен в член 9, параграф 7;
 - б) само един орган е отговорен за даден проект или категория проекти в списъка на Съюза и той е единственото звено за контакт за организаторите на проекти, като поема всички отговорности в процеса, водещ до вземането на цялостно решение в законоустановения срок, предвиден в член 10, параграф 2, и координира подаването на всички съответни документи и информация, включително до всеки друг съответен орган;
 - в) независимо от делегирането, националният компетентен орган остава отговорен за обобщаването на докладите, представени от организаторите на проекти в съответствие с член 5, параграф 4, и за докладването пред Агенцията и съответните групи в съответствие с член 5, параграф 5.

Националният компетентен орган може също така да запази отговорността да определя срокове, без да се засягат сроковете по член 10, параграфи 1 и 2.

3. Националният компетентен орган гарантира издаването на цялостното решение в сроковете, определени в член 10, параграфи 1 и 2.

Държавите членки избират една от следните схеми, като вземат предвид коя схема е най-ефективна с оглед на националното законодателство, националното планиране и спецификите на процеса на издаване на разрешения, както и дали тя може да бъде приложена по начин, който допринася за най-ефективното и навременно издаване на цялостното решение:

- а) интегрирана схема:
 - i) цялостното решение се издава от компетентния национален орган и е единственото правно обвързващо решение, произтичащо от законоустановения процес на издаване на разрешения;
 - ii) когато други органи имат отношение към проекта, те могат, в съответствие с националното законодателство, да дадат своето становище като принос към процедурата, което се взема предвид от компетентния национален орган;
- б) координирана схема:
 - i) цялостното решение обхваща няколко индивидуални правно обвързващи решения, издадени от няколко съответни органи, и се координира централизирано от националния компетентен орган;

- ii) националният компетентен орган може да създаде работна група, в която са представени всички съответни органи, с цел подготвяне на скрининг или на подробен график за процеса на издаване на разрешения в съответствие с член 10, параграф 9, буква б) и с цел наблюдение и координация на неговото изпълнение;
 - iii) компетентният национален орган, след консултация с другите съответни органи, определя за всеки отделен случай разумен срок, в който да бъдат издадени индивидуалните решения, с цел да се сведе до минимум продължителността на процеса, без да се засягат сроковете, определени в член 10, параграфи 1 и 2;
 - iv) националният компетентен орган може да вземе индивидуално решение от името на друг съответен орган, когато решението на този орган не е взето в определения срок и когато закъснението не е подходящо обосновано. Националният компетентен орган може също така да не вземе предвид индивидуално решение на друг съответен орган, ако счита, че решението не е достатъчно обосновано по отношение на представените от този съответен орган доказателства;
- в) съвместна схема:
- i) цялостното решение обхваща няколко индивидуални правно обвързващи решения, издадени от няколко съответни органа, като решенията се координират от националния компетентен орган;
 - ii) националният компетентен орган може да създаде работна група, в която са представени всички съответни органи, с цел подготвяне на скрининг или на подробен график за процеса на издаване на разрешения в съответствие с член 10, параграф 9 и с цел наблюдение и координация на неговото изпълнение;
 - iii) националният компетентен орган, след консултация с другите съответни органи, определя за всеки отделен случай разумен срок, в който да бъдат издадени индивидуалните решения, с цел да се сведе до минимум продължителността на процеса, без да се засягат сроковете, определени в член 10, параграфи 1 и 2;
 - iv) националният компетентен орган следи за спазването на сроковете от съответните органи и в случай на забавяне взема мерки с цел да сведе до минимум продължителността на процеса;
 - v) когато държава членка избере съвместната схема, тя уведомява Комисията за своите мотиви.

Съответните органи, в съответствие с избраната от държавите членки схема за издаване на разрешения, делегират необходимите правомощия на националния компетентен орган или улесняват сътрудничеството и съвместната работа с националния компетентен орган, за да се гарантира издаването на цялостно решение в сроковете, определени в член 10, параграфи 1 и 2.

Когато даден съответен орган прецени, че няма да може да издаде дадено индивидуално решение в определения срок, той незабавно уведомява националния компетентен орган и посочва причините за закъснението. Впоследствие националният компетентен орган определя друг срок, в който

следва да бъде издадено това индивидуално решение, като се спазват общите срокове по член 10, параграфи 1 и 2.

4. Държавите членки могат да прилагат схемите, както е посочено в параграф 3, за проекти в списъка на Съюза на сушата и в морето.

В случая на проекти в списъка на Съюза, които са неразривно свързани с производствени активи, като например проектите, включени в категориите инфраструктура, посочени в точка 1, буква б) или з) от приложение II, националният компетентен орган отговаря за координирането на процеса на издаване на разрешения за съответния проект в списъка на Съюза с издаването на разрешения за производствените активи, така че сроковете да са съгласувани и заедно да са насочени към най-ефективното и навременно издаване на разрешения за всички активи, свързани с проекта.

5. Когато проект в списъка на Съюза се намира на територията на две или повече държави членки, съответните им национални компетентни органи съвместно назначават един от тях да действа като единно звено за контакт, отговарящо за улесняване на обмена на информация между националните компетентни органи и другите съответни органи по отношение на процеса на издаване на разрешения, както и за издаване на окончателните цялостни решения в сътрудничество с другите съответни национални компетентни органи.

Държавите членки се стремят да осигурят съвместна процедура, която улеснява сътрудничеството между съответните им национални компетентни органи, създава процедурни взаимодействия и съгласува сроковете, за да улесни процеса на издаване на разрешения за проекти, по-специално по отношение на оценката на въздействието върху околната среда и обществените консултации, изисквани съгласно член 9.

По искане на държавите членки Комисията изпълнява ролята на посредник за подпомагане на сътрудничеството между съответните национални компетентни органи. Комисията улеснява постигането на споразумение по единна съвместна процедура, като предоставя становище и отправя препоръки по процедурни аспекти.

Член 9

Прозрачност и участие на обществеността

1. Най-късно до 24 октомври 2027 г. държавите членки или националният компетентен орган — когато е необходимо в сътрудничество с други съответни органи — публикуват актуализиран наръчник за процедурите в процеса на издаване на разрешения за проекти в списъка на Съюза, който съдържа поне информацията, определена в точка 1 от приложение VI. Наръчникът не е правно обвързващ, но се позовава на съответни законови разпоредби или цитира такива. Когато това е целесъобразно, националните компетентни органи си сътрудничат и търсят полезни взаимодействия с органите на съседните държави с оглед съгласуване на графика и улесняване на процеса на издаване на разрешения за проекти, включително за разработването на наръчника за процедурите.

2. Без да се засягат изискванията за участие на обществеността съгласно правото в областта на околната среда и всякакви изисквания съгласно Конвенцията от Орхус, Конвенцията от Еспо и приложимото право на Съюза, всички страни, участващи в процеса на издаване на разрешения, спазват принципите за участие на обществеността, посочени в точка 3 от приложение VI.
3. В рамките на индикативен срок от три месеца от началото на процеса на издаване на разрешения съгласно член 10, параграф 5 организаторът на проекта изготвя и представя на националния компетентен орган концепция за участието на обществеността, като следва процеса, очертан в наръчника, посочен в параграф 1 от настоящия член, и в съответствие с указанията, посочени в приложение VI.
4. В срок от три месеца след получаване на концепцията националният компетентен орган изисква внасянето на изменения в нея или я одобрява, като взема под внимание, без да е необходимо да повтаря, всяка форма на участие на обществеността и консултации с нея, проведени преди началото на процеса на издаване на разрешения, до степеня, в която това участие на обществеността и консултациите са изпълнили изискванията на настоящия член.

В случай че организаторът на проекти възнамерява да направи съществени промени в одобрена концепция за участие на обществеността, той информира за тях националния компетентен орган. В този случай националният компетентен орган може да поиска допълнителни изменения.

5. Когато съгласно националното право не се изисква провеждане на обществена консултация, организаторът на проекта провежда най-малко една консултация с обществеността на ранен етап, преди подаването на окончателното и пълно заявление за разрешение до компетентния национален орган съгласно член 10, параграф 10. Обществената консултация може да се проведе в комбинация с всяка обществена консултация след подаване на искането за разрешение за осъществяване съгласно член 6, параграф 2 от Директива 2011/92/ЕС.
6. Обществената консултация, изисквана в предходния параграф, трябва да отговаря на минималните изисквания, посочени в точка 5 от приложение VI, и да информира заинтересованите страни, посочени в точка 3, буква а) от приложение VI, за проекта на ранен етап, както и да спомогне за определянето на най-подходящото разположение, траектория или технология, включително, когато е целесъобразно, с оглед на адекватното адаптиране към изменението на климата и съображенията за сигурност на проекта — определянето на всички въздействия, които са от значение съгласно правото на Съюза и националното право, както и съответните въпроси, които трябва да бъдат разгледани в документацията за заявлението.
7. Без да се засягат процедурните правила и правилата за прозрачност в държавите членки, организаторите на проекти публикуват на уебсайта, посочен в параграф 10, доклад, в който се обобщават резултатите от дейностите, свързани с участието на обществеността по отношение на проекта, включително всички дейности, предшестващи ранната обществена консултация, и обясняват как са били взети предвид становищата, изразени в рамките на обществените консултации, като посочват внесените изменения в местоположението, траекторията и структурата на проекта или предоставят причини, поради които тези становища не са били взети предвид.

Организаторът на проекта подава доклада заедно с документацията за заявлението до националния компетентен орган. Резултатите от тези доклади се отчитат надлежно в цялостното решение.

8. За трансгранични проекти, в които участват две или повече държави членки, обществените консултации по параграф 5 във всяка от съответните държави членки се провеждат, доколкото е възможно, в срок от не повече от два месеца една от друга и, когато е възможно, се комбинират.
9. За проекти, които е вероятно да имат значително трансгранично въздействие в една или повече съседни държави членки, спрямо които са приложими член 7 от Директива 2011/92/ЕС и Конвенцията от Еспо, съответната информация се предоставя на националните компетентни органи на съответните съседни държави членки. Националните компетентни органи на съответните съседни държави членки посочват, където е приложимо в процеса по уведомление, дали те или някой друг съответен орган желаят да участват в съответните процедури на обществената консултация.
10. Организаторът на проекта създава и редовно актуализира специален уебсайт на проекта, на който публикува съответна информация за проекта от общ интерес и който трябва да има връзка към уебсайта на Комисията и към платформата за прозрачност, посочена в член 26, и който съответства на изискванията, посочени в точка 6 от приложение VI. Националните компетентни органи проверяват изпълнението на това задължение от страна на организаторите на проектите и при необходимост предприемат мерки за осигуряване на съответствие.

Член 10

Времетраене и изпълнение на процеса на издаване на разрешения

1. Процесът на издаване на разрешения включва следните две процедури:
 - а) незадължителната процедура преди подаването на заявление, включваща периода от началото на процеса на издаване на разрешения до приемането от националния компетентен орган на подадената пълна документация за заявлението, която се извършва в рамките на максимален срок от 24 месеца;
 - б) задължителната нормативно изисквана процедура за издаване на разрешения, обхващаща периода от датата на приемането на подадената пълна документация за заявлението до датата на цялостното решение, който не надвишава 18 месеца.

По отношение на първа алинея, буква б), когато е възможно, държавите членки могат да предвидят нормативно изисквана процедура за издаване на разрешения, която е по-кратка от 18 месеца.

2. Националният компетентен орган гарантира, че общата продължителност на двете процедури, посочени в параграф 1, не надхвърля 42 месеца.

Въпреки това, когато националният компетентен орган прецени, че едната или двете процедури няма да бъдат завършени в срока, определен в параграф 1, той може да удължи единия или и двата срока преди тяхното изтичане и за всеки отделен случай. Националният компетентен орган не може да удължава общата

продължителност на двете процедури за повече от шест месеца, освен при изключителни обстоятелства.

Когато националният компетентен орган удължава сроковете, той уведомява във възможно най-кратък срок съответната група за причините за такова удължаване и ѝ представя мерките, които са предприети или предстои да бъдат предприети за приключване на процеса на издаване на разрешения. Групата може да поиска от националният компетентен орган да докладва периодично за постигнатия напредък в това отношение и да посочи причините за всички случаи на забавяне.

3. Държавите членки гарантират, че националните компетентни органи, посочени в член 8, параграф 1, разполагат с подходящи технически, финансови и човешки ресурси, за да вземат цялостно решение в срока, посочен в член 10, параграф 2.
4. Държавите членки гарантират, че в процедурата за издаване на разрешения, посочена в параграф 1:
 - а) липсата на отговор от националните компетентни органи в срока, определен в параграф 2, води до това, че цялостното решение се счита за одобрено;
 - б) липсата на отговор от другите съответни органи в разумен срок, определен от националният компетентен орган в съответствие с член 8, параграф 3, води до това, че тяхното конкретно становище, лиценз или разрешение се считат за дадени или за положителни.

Този параграф не поражда действие по отношение на решенията в областта на околната среда и когато принципът на мълчаливото административно одобрение не съществува в правната система на съответната държава членка.

Всички решения се оповестяват публично, включително окончателните решения, взети мълчаливо поради липса на отговор от съответните компетентни органи или съответните органи.

5. При подаване на заявление за започване на процедурата по издаване на разрешение, организаторите на проекта уведомяват за проекта националният компетентен орган на всяка държава членка в която се намира проектът, включително в държавите членки, през чиято изключителна икономическа зона преминава проектът, в писмена или електронна форма и включват разумно подробно описание на проекта.

В срок от един месец от получаването на уведомлението националният компетентен орган, в електронна форма, или:

- а) издава потвърждение за получаване; или
- б) ако проектът не се счита за достатъчно зрял, за да влезе в процеса на издаване на разрешение, отхвърлят уведомлението и посочват мотивите за решението си, включително от името на други съответни органи.

Датата на потвърдението за получаване бележи началото на процеса по издаване на разрешението. В случаите, при които проектът засяга две или повече държави членки, за начална дата на процеса на издаване на разрешения се смята датата, на която последното уведомление е прието от съответния национален компетентен орган.

Държавите членки гарантират, че са създадени специални цифрови платформи за управление на заявленията за разрешения, процесите по издаване на разрешения, текущите решения за разрешения и издадените решения в леснодостъпен формат.

Тези платформи осигуряват достъп до съответните данни и решения в областта на околната среда и геологията, които са налични в централния онлайн портал, посочен в член 10, параграф 3 от Регламент [xxxxx]³⁷ на Европейския парламент и на Съвета.

6. За всяка категория проекти от общ интерес и проекти от взаимен интерес националните компетентни органи гарантират ускоряването на процеса на издаване на разрешения в съответствие с настоящата глава. За тази цел националните компетентни органи адаптират изискванията си относно започването на процеса на издаване на разрешения и относно приемане на пълната документация за заявлението в съответствие с категорията на проекта, неговия характер, мащаб, липса на изискване за екологична оценка или всякакви други оценки съгласно националното законодателство, или относно факта, че може да са необходими по-малко лицензи и одобрения, за да се достигне състоянието на готовност за строителство.

В този случай националните компетентни органи могат да решат, че процедурата преди подаването на заявление, посочена в параграфи 1 и 6 от настоящия член, не е необходима, ако организаторът на проекта не се нуждае от този период за извършване на проучвания, оценки и събиране на данни за попълване на документацията за заявлението за разрешение.

7. При проверката за установяване на изискванията за процеса на издаване на разрешения националните компетентни органи вземат предвид всички проведени проучвания и издадени разрешения или лицензи до пет години преди включването на проекта в процеса на издаване на разрешения в съответствие с настоящия член, включително оценки, извършени за реализацията на други проекти, които са от значение и могат да бъдат използвани повторно, като при това не изискват ненужни или дублиращи се проучвания, оценки, разрешения или лицензи.

8. В държави членки, в които определянето на трасе или разположение, предприето единствено за конкретната цел на планирания проект, включително планирането на конкретни коридори за мрежова инфраструктура, не може да бъде включено в процеса на издаване на разрешения, водещ до цялостно решение, съответното решение се взема в рамките на отделен срок от шест месеца, считано от датата на подаване на окончателната и пълна документация за заявлението от страна на организатора на проекта.

9. Процедурата преди подаване на заявление включва: проверка и определяне на обхвата на необходимите проучвания, доклади и документация, които се очакват от организатора на проекта; изготвяне на подробен график; и, проверка на проекта на документацията за заявлението съгласно следните стъпки:

- a) възможно най-скоро и не по-късно от три месеца след уведомлението от организатора на проекта, посочено в параграф 5, националният компетентен орган определя и уведомява организатора на проекта за

³⁷ [позоваване на регламента за ускоряване на екологичните оценки]

лицензите, разрешенията и оценките, необходими за завършване на процеса на издаване на разрешения.

Уведомлението, подадено от националния компетентен орган, включва контролния списък, посочен в точка 1, буква д) от приложение VI, и когато е уместно, неговото съдържание се определя в сътрудничество с другите съответни органи и с националните компетентни органи в другите държави членки, в които се намира проектът, включително ако проектът пресича тяхната изключителна икономическа зона.

Когато е приложимо, уведомлението съдържа подробна информация за условията, при които проектът може да се ползва от изключението по член 7, параграф 7, и в него се посочва:

- i) дали проектът е с голяма вероятност да доведе до значителни непредвидени неблагоприятни въздействия с оглед на екологичната чувствителност на географските райони, в които е планиран, които не са били идентифицирани по време на екологичната оценка на националните планове за развитие, извършена в съответствие с Директива 2001/42/ЕО и, когато е приложимо, с Директива 92/43/ЕИО;
 - ii) подходящите и пропорционални мерки за смекчаване на въздействието или парично обезщетение за програми за опазване на видовете, приложими към проекта в съответствие с член 7, параграф 8;
 - iii) дали някоя част от проекта може да окаже значително въздействие върху околната среда в друга държава членка; в такъв случай компетентният национален орган на държавата членка, в която се намира проектът, осигурява прилагането на член 7 от Директива 2011/92/ЕС и членове 2—7 от Конвенцията за оценка на въздействието върху околната среда в трансграничен контекст;
- б) в уведомлението също се посочва дали националният компетентен орган одобрява или изменя концепцията за участие на обществеността, представена от организатора на проекта в съответствие с член 9, параграф 3. По време на периода на скрининг националният компетентен орган, в сътрудничество с другите съответни органи, определя обхвата и нивото на подробност на проучванията, докладите и документацията, включително оценките, необходими за издаването на екологично разрешение за проекта, които организаторът на проекта трябва да изготви и представи като част от пълната документация за заявлението.

Нито националният компетентен орган, нито някой от съответните органи може впоследствие да изисква допълнителна информация, проучвания, доклади или оценки, различни от определените в този първоначален процес на скрининг, освен в случаите, когато е настъпила съществена промяна в проекта или в околната среда. Когато настъпи такава съществена промяна, националният компетентен орган може да поиска допълнителна информация от организатора на проекта въз основа на обоснована мотивация;

- в) националният компетентен орган, в тясно сътрудничество с организатора на проекта и другите съответни органи и националните компетентни органи в другите държави членки, в които се намира проектът, включително ако проектът пресича тяхната изключителна икономическа зона, и като взема предвид резултатите от дейностите, извършени съгласно буква а) от настоящия параграф, изготвя подробен график за процеса на издаване на разрешения в съответствие с насоките, определени в точка 2 от приложение VI;
- г) ако е целесъобразно, след получаването на проекта на документацията за заявлението националният компетентен орган може от свое име или от името на други съответни органи да отправя искане до организатора на проекта за липсващата информация, отнасяща се до посочените в буква а) изисквани елементи, в срок от един месец максимално.

Процедурата преди подаването на заявление включва изготвянето на всички необходими екологични доклади от страна на организаторите на проекта, включително документация и оценки за адаптиране към изменението на климата и кибернетична и физическа сигурност.

В сътрудничество с организатора на проекта и при необходимост с други съответни органи или други национални компетентни органи на други държави членки, на чиято територия се намира проектът, включително ако проектът преминава през тяхната изключителна икономическа зона, националният компетентен орган може да определи изискванията за процеса на издаване на разрешение за даден проект и графика за обществената консултация, посочен в точка 4 от приложение VI, на етапи, при условие че това не забавя цялостното развитие на проекта и гарантира, че процесът на издаване на разрешение е опростен и ускорен. Максималните срокове, посочени в параграфи 1 и 2, се прилагат за всеки от етапите.

В срок от един месец след представянето на липсващата информация, посочена в първа алинея, буква г), компетентният орган приема за разглеждане пълната документация за заявлението в писмена или електронна форма или на специални цифрови платформи, като започва процедурата по издаване на разрешение, посочена в параграф 1, буква б).

10. Организаторът на проекта сътрудничи добросъвестно на компетентните национални органи и на всички съответни органи, за да им предостави пълна и точна информация, по-специално по отношение на информацията, идентифицирана в процеса на скрининг.

Организаторът на проекта гарантира, че документацията за заявлението е пълна и подходяща, като търси мнението на националния компетентен орган възможно най-рано в процеса на издаване на разрешението.

Организаторът на проекта оказва цялостно съдействие на националния компетентен орган във връзка със спазването на сроковете, определени в настоящия регламент. Всяко забавяне, дължащо се на добросъвестна грешка на организатора на проекта в това отношение, не се отчита при максималния допустим срок.

11. Държавите членки гарантират, че измененията на националното законодателство не водят до удължаване на нито един процес на издаване на разрешения, започнал преди влизането в сила на тези изменения. С оглед на

поддържането на ускорен процес на издаване на разрешения за проекти, включени в списъка на Съюза, националните компетентни органи адаптират по подходящ начин графика, установен в съответствие с параграф 6, буква б) от настоящия член, за да гарантират, доколкото е възможно, че не са превишени сроковете за процеса на издаване на разрешения, определени в настоящия член.

12. Сроковете, определени в настоящия член, не засягат задълженията, произтичащи от правото на Съюза и от международното право, както и процедурите по административно обжалване и средствата за правна защита пред съд или трибунал.

Сроковете, определени в настоящия член във връзка с процедурите по издаване на разрешения, не засягат каквито и да било по-кратки срокове, определени от държавите членки.

ГЛАВА IV

Междусекторно планиране на инфраструктурата

Член 11

Основен сценарий за десетгодишния план за развитие на мрежата

1. До [две години след влизането в сила] и най-малко на всеки четири години след това Комисията разработва основен сценарий за секторите на електроенергията, водорода и газа, който да се използва за десетгодишните планове за развитие на мрежата в целия Съюз, посочени в: член 48 от Регламент (ЕС) 2019/943 и член 59 от Регламент (ЕС) 2024/1789, за процеса на определяне на нуждите от инфраструктура, посочен в член 12 от настоящия регламент, за анализа на разходите и ползите за цялата енергийна система, посочен в член 14 от настоящия регламент, и за трансграничното разпределение на разходите, посочено в член 17 от настоящия регламент.
2. Основният сценарий:
 - а) е в съответствие с целите на Съюза в областта на енергетиката и климата и включва дългосрочна перспектива поне до 2050 г. в съответствие с целта на ЕС за неутралност по отношение на климата;
 - а) използва междусекторен подход, който осигурява съгласуваност между секторите на електроенергията, водорода и газа, като се оптимизира ефективността на системата;
 - б) включва анализи на чувствителните фактори, ако е уместно.
3. Европейската мрежа на операторите на преносни системи за електроенергия (ЕМОПС-Е), Европейската мрежа на операторите на мрежи за водород (ЕМОМВ), Европейската мрежа на операторите на преносни системи за газ (ЕМОПС-Г) и държавите членки предоставят, по искане на Комисията, данните и информацията, необходими за разработването на основния сценарий, посочен в параграф 1. Това включва, но не се ограничава до пазарни и мрежови данни, като прогнози за търсенето и предлагането, характеристики на генерирането на електроенергия, производството и мрежите на водород, източници на

гъвкавост, прогнози за вноса, както и данни за годините по отношение на климата. Комисията определя разумен срок, в който следва да бъдат представени данните и информацията, като взема под внимание сложността на изискваните данни и информация и доколко е неотложна нуждата от тях. Когато адресат не предостави исканата информация в определения от Комисията срок или подадената информация е непълна, Комисията може с решение да изиска предоставянето на информацията. Комисията може да поиска от Агенцията да провери предоставените на Комисията данни, включително чрез проверка на националните данни при съответните национални регулаторни органи.

4. Комисията се консултира с Агенцията, националните регулаторни органи, ЕМОПС-Е, ЕМОМВ, ЕМОПС-Г, Европейската организация за сътрудничество между операторите на електроразпределителни системи в Европейския съюз (ООРСЕС), държавите членки, както и други заинтересовани страни относно данните, събрани за целите на процеса на разработване на основния сценарий, включително допусканията и тяхното използване при разработването на основния сценарий.
5. Комисията представя проекта на основен сценарий на групата за TEN-E, заедно с информация за това как са били взети предвид коментарите, получени по време на консултацията, посочена в параграф 4. Членовете на групата за TEN-E представят своите коментари, ако има такива, в срок от един месец след получаването на проекта на основен сценарий.
6. Комисията е оправомощена да приема делегирани актове в съответствие с член 23, за да допълни настоящия регламент, като установи основните сценарии съгласно настоящия член. Комисията приема основния сценарий, като взема предвид коментарите на групата за TEN-E.
7. След публикуването на делегирания акт относно основния сценарий Комисията публикува основните входни и изходни данни за основния сценарий, при спазване на ограниченията, предвидени в националното законодателство и съответните споразумения за поверителност.
8. Комисията, като взема предвид становищата на Агенцията, държавите членки, националните регулаторни органи и заинтересованите страни, може да разработи анализи на чувствителните фактори по отношение на основния сценарий, ако това е необходимо въз основа на развитието на пазара или политиката. Комисията може да измени делегирания акт, посочен в параграф 6 от настоящия член, с цел да включи такива анализи на чувствителните фактори.

Член 12

Доклад за определяне на нуждите от инфраструктура

1. ЕМОПС-Е и ЕМОМВ съответно изготвят доклад за определяне на нуждите от инфраструктура, за да се установят пропуските в инфраструктурата, които засягат целите на Съюза, свързани с електроенергията и водорода.
2. Докладите за определяне на нуждите от инфраструктура:

- a) се основават на основния сценарий, разработен от Комисията в съответствие с член 11, и на нейните анализи на чувствителните фактори;
 - б) са съгласувани с методиката, разработена от Агенцията съгласно параграф 11;
 - в) са в съответствие с принципите, определени в приложение VII към настоящия регламент;
 - г) са съобразени с междусекторния подход, гарантиращ съгласуваност между секторите на електроенергията и водорода, и, когато е приложимо, секторите на газа, топлофикацията и CO₂.
3. ЕМОПС-Е и ЕМОМВ съответно се консултират със заинтересованите страни относно допълнителните данни, допусканията и тяхното използване за изготвянето на доклада за определяне на нуждите от инфраструктура.
 4. В срок от шест месеца след публикуването на основния сценарий съгласно член 11, освен когато публикуването се ограничава до добавяне на анализ на чувствителните фактори, ЕМОПС-Е и ЕМОМВ представят на групата за TEN-E съответните си проекти на доклади за определяне на нуждите от инфраструктура, включително оценка на това доколко проектите, представени за включване в десетгодишния план за развитие на мрежата в целия Съюз, обхващат определените нужди. В случай че публикуването се ограничава до добавяне на анализ на чувствителните фактори, Комисията може да поиска от ЕМОПС-Е и ЕМОМВ да изготвят нов доклад за определяне на нуждите от инфраструктура в съответствие с процедурата, установена в настоящия член.
 5. В срок от два месеца след получаването на проектите на докладите за определяне на нуждите от инфраструктура от групата за TEN-E, Агенцията оценява съответствието на проектите на докладите за определяне на нуждите от инфраструктура, включително оценка на степента, в която проектите, представени за включване в десетгодишния план за развитие на мрежата в целия Съюз, обхващат определените нужди, с методиката, посочена в параграф 12, и принципите, изложени в приложение VII, и информира групата за TEN-E.
 6. В срок от един месец след като Агенцията ги уведоми за съответствието на проектите на докладите за определяне на нуждите от инфраструктура, членовете на групата за TEN-E, като вземат предвид становището на Агенцията относно съответствието, могат да представят своите коментари и да уведомят съответно ЕМОПС-Е и ЕМОМВ.
 7. В рамките на два месеца след получаване на коментарите от членовете на групата за TEN-E, ЕМОПС-Е и ЕМОМВ адаптират проектите на докладите за определяне на нуждите от инфраструктура, като вземат предвид коментарите на групата за TEN-E и Агенцията, за да се гарантира пълно съответствие с изискванията на параграф 2, и представят на Комисията окончателния доклад за определяне на нуждите от инфраструктурата.
 8. Комисията представя окончателния проект на доклада за определяне на нуждите от инфраструктура на органа за вземане на решения на групата за TEN-E за одобрение. Преди да представи окончателните проекти на докладите за определяне на нуждите от инфраструктура на органа за вземане на решения на групата за TEN-E, Комисията може да поиска актуализации и подобрения с надлежна обосновка и в разумен срок, когато установи, че окончателните

проекти на докладите за определяне на нуждите от инфраструктура не отразяват по подходящ начин коментарите на членовете на групата за ТЕН-Е, както и за да гарантира пълно съответствие с принципите, изложени в приложение VII. ЕМОПС-Е и ЕМОМВ съответно разглеждат изцяло тези искания в срок от един месец и представят отново на Комисията преработените окончателни проекти на докладите за определяне на нуждите от инфраструктура.

9. Органът за вземане на решения на групата за ТЕН-Е одобрява окончателните доклади за определяне на нуждите от инфраструктура в срок от един месец след получаването им.
10. В срок от две седмици след одобряването на докладите за определяне на нуждите от инфраструктура съгласно параграф 8 ЕМОПС-Е и ЕМОМВ ги публикуват съответно на своите уебсайтове. Когато е уместно, ЕМОПС-Е и ЕМОМВ актуализират докладите за определяне на нуждите от инфраструктура в съответствие с анализите на чувствителните фактори, приети съгласно член 11, параграф 8, когато това бъде поискано от Комисията.
11. До [9 месеца след влизането в сила на настоящия регламент] Агенцията, след провеждане на широки консултации с участието на Комисията, държавите членки, ЕМОПС-Е, ЕМОПС-Г, ЕМОМВ, ООРСЕС и други заинтересовани страни, публикува задължителна методика за определяне на нуждите от инфраструктура.
12. Методиката гарантира, че докладът за определяне на нуждите от инфраструктура е в съответствие с принципите, определени в приложение VII.
13. Агенцията — по своя инициатива или по искане на Комисията — актуализира методиката, когато това е необходимо.
14. До 1 януари 2027 г. настоящият член се прилага при спазване на преходните разпоредби, предвидени в член 61 от Регламент (ЕС) 2024/1789.

Член 13

Процес на обхващане на нуждите в електроенергийната система

1. Когато в доклада за определяне на нуждите от инфраструктура в областта на електроенергията се заключава, че проектите, представени за включване в десетгодишния план за развитие на мрежата в целия Съюз, не отговарят напълно на нуждите от инфраструктура, определени съгласно член 12, Комисията може да започне процес за намиране на възможни решения за необхванатите нужди.
2. Комисията, в сътрудничество с ЕМОПС-Е, държавите членки и Агенцията, приканва системните оператори в съответните групи да предложат в срок от шест месеца след отправянето на поканата проекти, които могат да отговорят на необхванатите нужди. Комисията представя предложените проекти за обсъждане на съответните групи, създадени в съответствие с член 3. Комисията може да ангажира други заинтересовани страни и други форуми за регионално сътрудничество. Организаторите на проекти, които са в състояние да отговорят на необхванатите нужди, представят допустимите проекти възможно най-скоро

за включване в следващите национални планове за развитие, десетгодишния план за развитие на мрежата в целия Съюз и списъка на Съюза.

3. Когато в хода на процеса по параграф 2 се установи, че не са налице проекти, които да могат да отговорят на необхванатите нужди, Комисията може да обяви покана за представяне на предложения, отворена за всяка трета страна, която е в състояние да стане организатор на проект, за да предложи проекти, които могат да отговорят на необхванатите нужди. Организаторите на проекти, които са в състояние да отговорят на необхванатите нужди, представят допустимите проекти възможно най-скоро за включване в следващите национални планове за развитие, десетгодишния план за развитие на мрежата в целия Съюз и списъка на Съюза.
4. Комисията следи резултатите от процеса и напредъка на проектите, посочени в параграфи 2 и 3, и ангажира активно съответните групи, създадени в съответствие с член 3, и другите съответни форуми за регионално сътрудничество.

Член 14

Анализ на разходите и ползите за цялата енергийна система

1. По отношение на проекти, попадащи в категориите инфраструктура, посочени в точка 1, букви а), б), в), г), д), е) и з) и точки 2 и 3 от приложение II, ЕМОПС-Е и ЕМОМВ използват съгласувани единни секторни методики за хармонизиран анализ на разходите и ползите в цялата енергийна система на равнището на Съюза при оценяването на проектите във връзка с включването им в съответните им десетгодишни планове за развитие на мрежата в целия Съюз.
2. Тези методики:
 - а) се изготвят в съответствие с принципите, определени в приложение V;
 - б) се основават на общи допускания, позволяващи сравнение между проектите;
 - в) са в съответствие с целите на Съюза в областта на енергията и климата и с целта му за неутралност по отношение на климата до 2050 г. и с основния сценарий, посочен в член 11, както и с правилата и показателите, определени в приложение IV;
 - г) позволяват оценката на пакети от проекти съгласно член 18, а в електроенергийния сектор позволяват разглеждането на решения без изграждане на мрежа;
 - д) използват междусекторен подход.
3. ЕМОПС-Е и ЕМОМВ разработват и публикуват предварителни проекти на методика с цел консултации с ООРСЕС и други заинтересовани страни. Процесът на консултации е открит, навременен и прозрачен. ЕМОПС-Е и ЕМОМВ изготвят и правят публично достъпен доклад относно процеса на консултации.
4. ЕМОПС-Е и ЕМОМВ публикуват и представят на държавите членки, Комисията и Агенцията своя проект на методики. ЕМОПС-Е и ЕМОМВ

посочват мотивите си, когато не са взели предвид или само частично са взели предвид коментарите на държавите членки, националните органи или други заинтересовани страни. ЕМОПС-Е и ЕМОМВ публикуват и представят на държавите членки, Комисията и Агенцията първия си съгласуван единен секторен проект на методики до декември 2027 г.

5. В срок от три месеца след получаването на проекта на методики Агенцията и държавите членки могат да представят своите становища на ЕМОПС-Е и на ЕМОМВ, както и на Комисията. Комисията може да организира специални заседания на групите с цел обсъждане на проекта на методики.
6. В срок от три месеца след получаване на становищата на Агенцията и на държавите членки, ЕМОПС-Е и ЕМОМВ съответно изменят своите методики, за да вземат изцяло предвид становищата на Агенцията и на държавите членки, и ги представят на Комисията, за да получат нейното одобрение.
7. В срок от три месеца след получаването на съответните методики Комисията издава своето решение.
8. Ако Комисията отхвърли проекта на методика, тя посочва причините за това. ЕМОПС-Е и ЕМОМВ съответно преразглеждат проекта на методиката и го представят отново на Комисията за одобрение.
9. В срок от две седмици след одобрението от Комисията ЕМОПС-Е и ЕМОМВ публикуват съответните методики на своите уебсайтове.
10. Комисията и Агенцията могат да поискат от ЕМОПС-Е и ЕМОМВ, според случая, да актуализират своите методики и да определят график. Агенцията може да действа по своя инициатива или по надлежно мотивирано искане от националните регулаторни органи или заинтересованите страни. Агенцията публикува получените искания и всички съответни документи, които не са чувствителни от търговска гледна точка и на които се основава искането.
11. По искане на Агенцията или на Комисията ЕМОПС-Е и ЕМОМВ актуализират съгласуваните единни секторни методики за разходите и ползите в съответствие с процедурата за одобрение съгласно параграфи 3—9.
12. ЕМОПС-Е и ЕМОМВ публикуват в контекста на всеки десетгодишен план за развитие на мрежата в целия Съюз актуализираните входни данни, които са от значение за прилагането на методиките, включително методи за изчисление, модели на мрежата, съответни данни за потоците на натоварване и пазарни данни. Тези данни се публикуват в достатъчно точна форма, при спазване на ограниченията съгласно националното право и съответните споразумения за поверителност. Комисията и Агенцията гарантират поверителността при третирането на данните, получавани от тях и от всяка страна, извършваща от тяхно име аналитична работа въз основа на тези данни.
13. ЕМОПС-Е и ЕМОМВ изчисляват и публикуват, като част от десетгодишния план за развитие на мрежата в целия Съюз, резултатите от анализите на разходите и ползите за всички проекти, като показват как ползите са разпределени между държавите. Това включва ползи както за приемащите държави, така и за тези, които не са приемащи държави, но се възползват от съответния проект.
14. За проектите, попадащи в категориите енергийна инфраструктура, определени в точка 1, буква ж) и в точка 4 от приложение II, Комисията гарантира

разработването на методики за хармонизиран и обхващащ цялата енергийна система анализ на разходите и ползите на равнището на Съюза. Тези методики са съвместими, що се отнася до ползите и разходите, с методиките, разработени от ЕМОПС-Е и ЕМОМВ. Методиките се разработват по прозрачен начин, като включват пространни консултации с Агенцията, държавите членки и всички съответни заинтересовани страни.

15. Считано от [април 2028 г.] и на всеки две години Агенцията определя и публикува набор от показатели и съответните референтни стойности за сравняването на единичните инвестиционни разходи за съпоставими проекти от категориите инфраструктура, включени в приложение II. Организаторите на проекти предоставят изисканите данни на националните регулаторни органи и на Агенцията. Тези референтни стойности могат да бъдат използвани от ЕМОПС-Е и ЕМОМВ за анализите на разходите и ползите, извършвани за последващите десетгодишни планове за развитие на мрежата в целия Съюз.

ГЛАВА V

Интегриране на мрежите за енергия от възобновяеми източници, разположени в морето

Член 15

Планиране на мрежите, разположени в морето

1. В срок до [6 месеца след влизането в сила] държавите членки с подкрепата на Комисията в рамките на своите конкретни приоритетни коридори за мрежи, разположени в морето, определени в раздел 2 от приложение I, като вземат под внимание особеностите и развитието на всеки регион, актуализират необвързващо споразумение за сътрудничество относно цели за производството в морето на енергия от възобновяеми източници, което следва да бъде внедрено във всеки морски басейн до 2030 г., 2040 г. и 2050 г. в съответствие със своите национални планове в областта на енергетиката и климата и потенциала за енергия от възобновяеми източници в морето на всеки морски басейн. Споразумението включва цели за водород от възобновяеми източници, разположени в морето, ако е приложимо.

Като част от необвързващите споразумения държавите членки, с подкрепата на Комисията, в рамките на своите конкретни приоритетни коридори за мрежи, разположение в морето, определени в раздел 2 от приложение I, също така разглеждат дали следва да бъдат определени конкретни трансгранични цели, като например за хибридни или трансгранични радиални проекти, между две или повече държави членки в съответните им национални планове в областта на енергетиката и климата с цел постигане на целите за производство на енергия от възобновяеми източници, разположени в морето, по най-ефективния начин.

Посоченото необвързващо споразумение се сключва в писмен вид по отношение на всеки морски басейн, свързан с територията на държавите членки, и не засяга правото на държавите членки да разработват проекти в

своите териториални води и изключителни икономически зони. Комисията предоставя насоки за работата в групите.

2. В срок до [12 месеца след влизането в сила] и на всеки четири години след това, като част от всеки следващ десетгодишен план за развитие на мрежата ЕМОПС-Е с участието на съответните ОПС, националните регулаторни органи, държавите членки и Комисията и в съответствие с необвързващото споразумение, посочено в параграф 1 от настоящия член, разработва и публикува като отделен доклад, който е част от десетгодишния план за развитие на мрежата в целия Съюз, планове на високо равнище за развитие на интегрираните мрежи, разположени в морето, за всеки морски басейн в съответствие с приоритетните коридори за мрежи, разположени в морето, посочени в приложение I, като взема предвид опазването на околната среда и другите видове ползване на морето.

При разработването на стратегическите планове за развитие на интегрирани мрежи на високо равнище, разположени в морето, в сроковете, предвидени в параграф 1, ЕМОПС-Е взема предвид необвързващите споразумения, посочени в параграф 1, за разработването на основния сценарий за десетгодишния план за развитие на мрежата в целия Съюз.

Стратегическите планове за развитие на интегрирани мрежи на високо равнище, разположени в морето, предоставят общ преглед на потенциала на мощностите за производство на електроенергия, разположени в морето, и произтичащите от това нужди от електроенергийна мрежа, разположена в морето, включително потенциалните нужди от междусистемни електропроводи, хибридни проекти, радиални връзки, средства за подсилване и водородна инфраструктура.

3. Стратегическите планове за развитие на интегрирани мрежи на високо равнище, разположени в морето, са съгласувани с регионалните инвестиционни планове, публикувани в съответствие с член 34, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2019/943, и интегрирани в десетгодишните планове за развитие на мрежите в целия Съюз, за да се гарантира съгласуваното разработване на плановете за мрежите, разположени на сушата, и за тези, разположени в морето.
4. Най-късно на всеки четири години след приемането на необвързващото споразумение в съответствие с параграф 1 държавите членки актуализират своите необвързващи споразумения, посочени в параграф 1 от настоящия член, включително с оглед на резултатите от прилагането на анализа на разходите и ползите и подялбата на разходите за приоритетните коридори за мрежи, разположени в морето.
5. След всяка актуализация на необвързващите споразумения в съответствие с параграф 4, за всеки морски басейн ЕМОПС-Е актуализира стратегическите планове за развитие на интегрирани мрежи на високо равнище, разположени в морето, в рамките на следващия десетгодишен план за развитие на мрежата в целия Съюз, както е посочено в параграф 2.

Насоки относно рамките за кооперирани инвестиции за енергийни проекти в морето

1. Комисията, с участието на държавите членки, съответните ОПС, Агенцията и националните регулаторни органи, разглежда дали е необходимо актуализиране на насоките относно рамките за кооперирани инвестиции за енергийни проекти в морето, в които се предвиждат конкретни анализи на разходите и ползите и подялба на разходите за целите на внедряването на плановете за развитие на интегрирани мрежи за морския басейн, разположени в морето, посочени в член 15, параграф 2, в съответствие с необвързващите споразумения, посочени в член 14, параграф 1, и, когато е уместно, публикува актуализирана версия на насоките. Тези насоки са съвместими с разпоредбите, посочени в член 17, параграф 1. Комисията актуализира своите насоки, когато това е целесъобразно, като взема предвид резултатите от тяхното прилагане.
2. ЕМОПС-Е, с участието на съответните ОПС, Агенцията, националните регулаторни органи и Комисията, актуализира резултатите от прилагането на анализите на разходите и ползите и подялбата на разходите за приоритетните коридори за мрежи, разположени в морето, включително когато Комисията публикува актуализация на насоките за конкретни анализи на разходите и ползите и за подялба на разходите за целите на внедряването на плановете за развитие на интегрирани мрежи за морския басейн, разположени в морето, посочени в член 15, параграф 2, в съответствие с необвързващите споразумения, посочени в член 15, параграф 1.

ГЛАВА VI

Нормативна уредба

Осигуряване на възможност за инвестиции с трансгранично въздействие

1. Ефективно направените инвестиционни разходи с изключение на разходите за поддръжка, свързани с проект от общ интерес, попадащ в категориите енергийна инфраструктура, определени в точка 1, букви а), б), в), г), д), е) и з) от приложение II, и с проекти от общ интерес, попадащи в категорията енергийна инфраструктура, определена в точка 2 от приложение II, когато са в обхвата на компетентност на националните регулаторни органи във всяка засегната държава членка, се поемат от съответните ОПС, ОМВ, други оператори или от организаторите на проекти на енергопреносната инфраструктура на държавите членки, на които проектът осигурява нетно положително въздействие, и доколкото не се покриват от такси за претоварване или други такси, се заплащат от ползвателите на мрежата посредством тарифите за достъп до мрежата в същите държави членки.
2. Разпоредбите на настоящия член се прилагат за проект от общ интерес, попадащ в категориите енергийна инфраструктура, определени в член 27, както и в точка 1, букви а), б), в), г), д), е) и з) и точка 2 от приложение II, когато най-

малко един организатор на проект поиска от съответните национални органи да приложат тези разпоредби за разходите по проекта.

Проекти, попадащи в категорията енергийна инфраструктура, определена в точка 1, буква ж) от приложение II, могат да се възползват от разпоредбите на настоящия член, когато най-малко един организатор на проект поиска от съответните национални органи да приложат тези разпоредби.

В случаите, когато даден проект има няколко организатори на проект, компетентните национални регулаторни органи изискват незабавно всички организатори на проекти да подадат заедно инвестиционното искане в съответствие с параграф 4.

3. Когато става дума за проект от общ интерес, за който се прилага параграф 1, организаторите на проекти редовно информират всички компетентни национални регулаторни органи най-малко веднъж годишно от включването на проекта в списъка на Съюза и до въвеждането в експлоатация на проекта относно напредъка на проекта, като посочват свързаните с него разходи и въздействие.
4. Веднага след като такъв проект от общ интерес достигне достатъчна степен на развитие и се прогнозира, че през следващите 36 месеца проектът ще е готов за започване на етапа на строителство, след консултации с ОПС от държавите членки, на които проектът осигурява значително положително нетно въздействие, организаторите на проекти подават инвестиционно искане. Това инвестиционно искане включва искане за трансгранично разпределение на разходите и се изпраща на всички съответни национални регулаторни органи, като се придружава от следната документация:
 - а) актуализиран изготвен конкретно за проекта анализ на разходите и ползите, съобразен с основния сценарий, посочен в член 11, и с всички чувствителни фактори, посочени в член 11, както и с методиката за хармонизиран анализ на разходите и ползите за цялата енергийна система, посочен в член 14, в който са взети предвид ползите извън границите на държавите членки, на чиято територия е разположен проектът;
 - б) бизнес план за оценка на финансовата жизнеспособност на проекта, включващ избрания вариант за финансиране, и в случай на проект от общ интерес, попадащ в категорията енергийна инфраструктура, посочена в точка 3 от приложение II, резултатите от изпробване на реакцията на пазара;
 - в) когато организаторите на проекти постигнат съгласие, обосновано предложение за трансгранично разпределение на разходите.

Ако даден проект се организира от няколко на брой организатори на проекти, те подават своето инвестиционно искане съвместно.

Компетентните национални регулаторни органи незабавно изпращат на Агенцията копие от всяко получено инвестиционно искане за сведение.

Компетентните национални регулаторни органи и Агенцията запазват поверителността на чувствителната търговска информация.

5. В рамките на шест месеца от датата, на която инвестиционното искане е получено от последния от компетентните национални регулаторни органи,

посочените национални регулаторни органи, след като проведат консултации със съответните организатори на проекти, вземат съвместни координирани решения относно разпределението на ефикасно извършените инвестиционни разходи по проекта, които ще бъдат поети от всеки системен оператор, както и за включването на тези разходи в тарифите, или относно отхвърлянето на инвестиционното искане, изцяло или частично, ако в общия анализ на компетентните национални регулаторни органи се заключава, че проектът или част от него не предоставя значителна нетна полза на равнището на Съюза в която и да било държава членка на компетентните национални регулаторни органи.

Компетентните национални регулаторни органи включват в тарифите имащите отношение ефикасно извършени инвестиционни разходи, както е определено в препоръката, посочена в параграф 14, в съответствие с разпределението на инвестиционните разходи по проекта, които ще бъдат поети от всеки системен оператор.

За проекти, разположени на територията на тяхната съответна държава членка, компетентните национални регулаторни органи оценяват, когато е целесъобразно, дали вследствие на включването на инвестиционните разходи в тарифите могат да възникнат проблеми, свързани с финансовата достъпност.

6. При разпределението на разходите компетентните национални регулаторни органи вземат предвид следното:
 - а) действителни или очаквани такси за претоварване или други такси;
 - б) действителни или очаквани приходи, произтичащи от компенсаторния механизъм между операторите на преносни системи, създаден съгласно член 49 от Регламент (ЕС) 2019/943.

В решението за трансгранично разпределение на разходите се вземат предвид икономическите, социалните и екологичните разходи и ползи от проектите в съответните държави членки и необходимостта от осигуряване на стабилна финансова рамка за развитието на проекти от общ интерес, като се свежда до минимум необходимостта от финансово подпомагане. При вземането на решение за трансгранично разпределение на разходите компетентните национални регулаторни органи след консултации със заинтересованите ОПС се стремят към постигане на взаимно съгласие въз основа, но не само, на информацията, посочена в параграф 4, първа алинея, букви а) и б) от настоящия член. Тяхната оценка се основава на основния сценарий и на всички чувствителни фактори, посочени в член 11, като се дава възможност за надежден анализ на приноса на проекта от общ интерес за постигане на целите на енергийната политика на Съюза за декарбонизация, пазарна интеграция, конкуренция, устойчивост и сигурност на доставките.

7. При разпределението на разходите компетентните национални регулаторни органи вземат предвид следните общи принципи:
 - а) когато най-малко 10 % от очакваните ползи от даден проект се реализират в дадена държава членка, тази държава членка и компетентният национален регулаторен орган участват в процеса на трансгранично разпределение на разходите;
 - б) когато е целесъобразно, разпределението на разходите между държавите членки се основава на разпределението на нетните ползи, като се

гарантира, че ключът за разпределение на разходите отразява това разпределение;

- в) разпределението на трансграничните разходи се основава на *предварително* споразумение за разпределение на разходите, предназначено да гарантира сигурност на инвестициите, като споразумението е прозрачно и предвидимо, а при разпределението на трансграничните разходи може да се предвижда възможност за последващи корекции, при условие че тези корекции са изрично определени в решението за разпределение на разходите и са ясно формулирани, включително по отношение на сроковете и категориите разходи, които се покриват.

Ако с проект от общ интерес се смекчават отрицателни странични въздействия, като например кръгови потоци, и такъв проект от общ интерес се изпълнява в държавата членка на произход на отрицателното странично въздействие, това смекчаване не се счита за трансгранична полза и поради това не служи като основа за разпределение на разходите за ОПС от държавите членки, засегнати от тези отрицателни странични въздействия.

- 8. Компетентните национални регулаторни органи, въз основа на трансграничното разпределение на разходите, посочено в параграф 5 от настоящия член, вземат под внимание действителните разходи, поемани от ОПС, ОМВ или от друг организатор на проект, произтичащи от инвестициите, при определянето или одобряването на тарифи в съответствие с член 78, параграф 1 от Директива (ЕС) 2024/1788 и член 59, параграф 1, буква а) от Директива (ЕС) 2019/944, доколкото тези разходи съответстват на разходите, които би имал един ефективно работещ оператор с подобна структура.
- 9. Компетентните национални регулаторни органи незабавно уведомяват Агенцията за решението за разпределение на разходите, заедно с цялата съответна информация във връзка с решението. По-специално в решението за разпределение на разходите се описват подробно основанията за разпределение на разходите между държавите членки, включително като се посочва следната информация:
 - а) оценка на установеното въздействие за всяка от съответните държави членки, включително по отношение на мрежовите тарифи;
 - б) оценка на бизнес плана по параграф 4, първа алинея, буква б);
 - в) положителните странични въздействия за региона или за Съюза като цяло, например сигурност на доставките, гъвкавост на системата, солидарност или иновации, които проектът може да породи;
 - г) резултата от консултацията със съответните организатори на проекти.

Решението за разпределение на разходите се публикува на уебсайтовете на съответните национални регулаторни органи и се предоставя на Агенцията и Комисията.

В срок до [6 месеца от влизането в сила] Агенцията създава централно хранилище на всички решения за разпределение на разходите при трансгранични дейности, взети от националните регулаторни органи, и го публикува на своя уебсайт.

10. Ако компетентните национални регулаторни органи не успеят да постигнат съгласие относно инвестиционното искане в срок от шест месеца след датата на получаване на искането от последния компетентен национален регулаторен орган, те незабавно информират Агенцията.

В такъв случай — или по съвместно искане на компетентните национални регулаторни органи — решението по инвестиционното искане, включително относно посоченото в параграф 5 трансгранично разпределение на разходите, се взема от Агенцията в рамките на три месеца от датата, на която въпросът е повдигнат пред Агенцията.

Преди да вземе такова решение, Агенцията се консултира с компетентните национални регулаторни органи и с организаторите на проекти. Посоченият във втора алинея тримесечен срок може да бъде удължен с допълнителен период от два месеца, в случай че Агенцията потърси допълнителна информация. Този допълнителен срок започва да тече от деня след получаването на пълната информация.

Оценката на Агенцията се основава на основния сценарий, установен съгласно член 11, и на всички чувствителни фактори, като се дава възможност за надежден анализ на приноса на проекта от общ интерес за постигане на целите на енергийната политика на Съюза за декарбонизация, пазарна интеграция, конкуренция, устойчивост и сигурност на доставките.

При вземането на решение по инвестиционното искане, включително относно трансграничното разпределение на разходите, Агенцията оставя на съответните национални органи възможността да определят начина, по който инвестиционните разходи се включват в тарифите в съответствие с предвиденото трансгранично разпределение на разходите, към момента на прилагане на решението в съответствие с националното право.

Решението по инвестиционното искане, включващо трансграничното разпределение на разходите, се публикува. Прилагат се член 25, параграф 3 и членове 28 и 29 от Регламент (ЕС) 2019/942.

11. Агенцията незабавно изпраща на Комисията копия на всички решения за разпределение на разходите, придружени от цялата съответна информация по отношение на всяко такова решение. Агенцията публикува неповерителни версии на всички решения на своя уебсайт. Тази информация може да бъде представена в обобщен вид. Агенцията и Комисията запазват поверителността на чувствителната търговска информация.
12. Решенията за разпределение на разходите не засягат правото на ОПС да прилагат и на националните регулаторни органи да одобряват такси за достъп до мрежите в съответствие с Регламенти (ЕС) 2019/943 и (ЕС) 2024/1789 и Директиви (ЕС) 2019/944 и (ЕС) 2024/1788.
13. Настоящият член не се прилага за проекти от общ интерес, които се ползват от едно или повече от следните предимства:
- освобождаване от прилагането на членове 31, 32, 33 и член 78, параграф 7 и Директива (ЕС) 2024/1788 в съответствие с член 78 от Регламент (ЕС) 2024/1789;
 - освобождаване от прилагането на член 19, параграфи 2 и 3 от Регламент (ЕС) 2019/943 или на член 6, член 59, параграф 7 и член 60,

параграф 1 от Директива (ЕС) 2019/944 в съответствие с член 63 от Регламент (ЕС) 2019/943;

- в) дерогация от правилата за отделяне или за достъп на трети страни в съответствие с член 17 от Регламент (ЕО) № 714/2009 на Европейския парламент и на Съвета³⁸ или член 64 от Регламент (ЕС) 2019/943 и член 66 от Директива (ЕС) 2019/944.

14. В срок до [шест месеца след влизането в сила на настоящия регламент] Агенцията приема препоръка за определяне на добрите практики за обработване на инвестиционните искания за проекти от общ интерес в съответствие с принципите, посочени в параграф 7 от настоящия член.

Тази препоръка се актуализира редовно от Агенцията, когато е необходимо. В нея се вземат предвид спецификите на сектора и се осигурява съгласуваност с принципите за трансграничната подялба на разходите за разположени в морето мрежи за енергия от възобновяеми източници, посочени в член 16, параграф 1. Когато приема или актуализира препоръката, Агенцията провежда обстоен процес на консултации с участието на всички съответни заинтересовани страни. Тази препоръка включва и необвързващ образец за трансгранично разпределение на разходите, за да се улесни работата на националните регулаторни агенции.

15. Проектите от общ интерес получават трансгранична подялба на разходите съгласно същите правила и условия, посочени в настоящия член, по отношение на ползите, които носят на Съюза. Издаването се извършва по координиран начин от съответните национални регулаторни органи на държавите членки, които се ползват от него.

16. Настоящият член се прилага *mutatis mutandis* за пакети от проекти по член 18.

Член 18

Възможност за обединяване на проекти за енергийна инфраструктура с цел подялба на разходите

1. Организаторите на проекти могат да обединят два или повече проекта от списъка на Съюза, за да улеснят обсъжданията относно подялбата на разходите между съответните държави членки и трети държави, според случая, и решенията за трансгранично разпределение на разходите между заинтересованите компетентни органи на държавите членки или между компетентните органи на държавите членки и трети държави, според случая.
2. Комисията може да покани организаторите на проекти да представят предложение за един или няколко пакета от два или повече проекта от списъка на Съюза на съответните групи за обсъждане. Пакетът от проекти може да включва проекти в различни етапи на развитие, при условие че тяхното обединяване не забавя изпълнението на най-развитите проекти.

³⁸ Регламент (ЕО) № 714/2009 на Европейския парламент и на Съвета относно условията за достъп до мрежата за трансграничен обмен на електроенергия и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1228/2003 (ОВ L 211, 14.8.2009 г., стр. 15, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2009/714/oj>).

3. След обсъжданията в групите Комисията може да поиска от ЕМОПС-Е или ЕМОМВ да предостави общ анализ на разходите и ползите за предложените пакети от два или повече проекта от списъка на Съюза. Общият анализ на разходите и ползите е в съответствие с основния сценарий и чувствителните фактори, посочени в член 11, и с методиката, изготвена съгласно член 15. ЕМОПС-Е или ЕМОМВ предоставя общия анализ на разходите и ползите в срок от 2 месеца от подаването на искането до Комисията.
4. Съответните държави членки, със съдействието на съответните национални регулаторни органи и с подкрепата на Комисията, вземат решение относно пакета от проекти и, когато е целесъобразно, приканват организаторите на проекти да добавят проекти към пакета или да изключат проекти от пакета, ако това улеснява обсъжданията относно подялбата на разходите, при условие че броят на проектите от списъка на Съюза, включени в пакета, остава управляем.
5. Съответните държави членки могат да решат да одобряват пакетите и да поканят организаторите на проекти да подадат искане за съвместни инвестиции съгласно член 17, параграф 4. Това решение се съобщава на съответните групи и на Комисията. За целите на член 17, параграф 4, в искането за инвестиция се включва само един актуален анализ на разходите и ползите и едно предложение за трансгранично разпределение на разходите, с оглед улесняване на евентуално кандидатстване за финансова помощ от Съюза съгласно член 21.

Член 19

Ограничени приходи при претоварване за проекти от списъка на Съюза

1. ОПС заделят 25 % от неизразходваните приходи от такси за претоварване за гарантиране на действителната наличност на разпределения капацитет съгласно член 19, параграф 2, буква а) от Регламент (ЕС) 2019/943 и за компенсации на операторите на електроцентрали за производство на електроенергия от възобновяеми източници в морето съгласно член 19, параграф 2, буква в) от Регламент (ЕС) 2019/943, за инвестиции в мрежи в проекти от списъка на Съюза, свързани с намаляване на претоварването на междусистемните електропроводи съгласно член 19, параграф 2, буква б) от Регламент (ЕС) 2019/943.
2. ОПС поставят средствата, посочени в точка 1 от настоящия член, в отделна сметка, докато не възникне възможност те да бъдат изразходвани за финансиране на проекти от списъка на Съюза, свързани с намаляване на претоварването на междусистемните електропроводи, или докато не докажат, че приоритетните цели, определени в член 19, параграф 2, буква б) от Регламент (ЕС) 2019/943 са били изпълнени по подходящ начин и няма нужда от изграждане на допълнителен трансграничен капацитет на границите на засегнатите държави членки за намаляване на претоварването на междусистемните електропроводи.
3. Средствата, посочени в параграф 1, се използват:
 - а) за преодоляване на недостига на финансиране на проекти в списъка на Съюза, които имат значителни ползи извън държавите домакини, като се отчитат очакваните тарифни финансираня;

- б) прозрачно по отношение на исканията за решения за трансгранично разпределение на разходите съгласно член 17 от настоящия регламент;
 - в) като се избягва двойното финансиране и се гарантира пропорционалност, прозрачност и недискриминация;
 - г) без да се компрометира изпълнението на приоритетните цели по член 19, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2019/943.
4. На Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове по член 23 от настоящия регламент с цел да се допълни настоящият регламент, като се определят условията, при които ОПС могат да използват средствата, посочени в параграф 1 от настоящия член, и условията, при които целта на член 19, параграф 2, буква б) от Регламент (ЕС) 2019/943 се счита за адекватно изпълнена.
5. В срок от [6 месеца] след влизането в сила на делегираните актове, посочени в параграф 4, Агенцията актуализира методиката за използване на приходите при преговаряне съгласно член 19, параграф 4 от Регламент (ЕС) 2019/943. Актуализираната методика е в съответствие с параграфи 1, 2 и 3 от настоящия член и с делегираните актове, приети съгласно параграф 4 от настоящия член.

Член 20

Регулаторни стимули

1. Когато даден организатор на проект поема по-големи рискове при разработването, изграждането, експлоатацията или поддръжката в рамките на проект от общ интерес, попадащ в компетентността на националните регулаторни органи, в сравнение с нормално поеманите рискове при сравним инфраструктурен проект, националните регулаторни органи могат да предоставят подходящи стимули за такъв проект в съответствие с регламенти (ЕС) 2019/943 и 2024/1789 и директиви (ЕС) 2019/944 и (ЕС) 2024/1788.
- Първа алинея не се прилага, когато проектът от общ интерес се ползва от едно или повече от следните предимства:
- а) освобождаване от прилагането на членове 31, 32 и 33 и член 78, параграфи 7 и 9 от Директива (ЕС) 2024/1788 в съответствие с член 78 от Регламент (ЕС) 2024/1789;
 - б) освобождаване от прилагането на член 19, параграфи 2 и 3 от Регламент (ЕС) 2019/943 или на член 6, член 59, параграф 7 и член 60, параграф 1 от Директива (ЕС) 2019/944 в съответствие с член 63 от Регламент (ЕС) 2019/943;
 - в) освобождаване съгласно член 36 от Директива 2009/73/ЕО;
 - г) дерогация съгласно член 17 от Регламент (ЕО) № 714/2009.
2. Ако се вземе решение да се предоставят стимулите, посочени в параграф 1 от настоящия член, националните регулаторни органи вземат предвид резултатите от анализа на разходите и ползите в съответствие с методиката, изготвена в съответствие с член 14, и по-специално породените от проекта положителни странични въздействия за региона или за Съюза като цяло. Националните

регулаторни органи анализират също и специфичните рискове, поемани от организаторите на проекта, взетите мерки за намаляване на риска и причините за този рисков профил от гледна точка на нетното положително въздействие на проекта, сравнено с въздействието на по-нискорискова алтернатива. Отговарящите на условията за подобно стимулиране рискове включват по-специално рисковете, свързани с нови технологии на пренос, както на сушата, така и в морето, рисковете във връзка с непълното възстановяване на разходите и рисковете, свързани с развитието.

3. В решението за предоставяне на стимулите се взема предвид специфичният характер на поетия риск и могат да се предоставят стимули, обхващащи, наред с другото, една или повече от следните мерки:
 - а) правилата за инвестиции с предвидено увеличено натоварване в бъдещи периоди;
 - б) правилата за признаване на ефективно направените разходи преди пускането на проекта в експлоатация;
 - в) правилата за осигуряване на допълнителна възвръщаемост на капиталовложенията по проекта;
 - г) всякаква друга мярка, която бъде сметена за необходима и целесъобразна.

ГЛАВА VII

Финансиране

Член 21

Допустимост на проекти за получаване на финансова помощ от Съюза съгласно Регламент (ЕС) 2021/1153

1. Проектите от общ интерес, попадащи в определените в член 27 и приложение II категории, са допустими за получаване на финансова помощ от Съюза под формата на безвъзмездни средства за проучвания и на финансови инструменти.
2. Проектите от общ интерес, попадащи в категориите енергийна инфраструктура, определени в член 27 и в точка 1, букви а), б), в), г), д), е) и з) и точка 2 от приложение II, и попадащи в компетентността на националните регулаторни органи, също са допустими за получаване на финансова помощ от Съюза под формата на безвъзмездни средства за строително-монтажни работи, при условие че изпълняват следните критерии:
 - а) анализът на разходите и ползите при конкретния проект, изготвен в съответствие с член 17, параграф 4, буква а), предоставя доказателства относно наличието на съществени положителни странични въздействия, като сигурност на доставките, гъвкавост на системата, солидарност или иновации;
 - б) проектът е получил решение за трансгранично разпределение на разходите съгласно член 17;

- в) проектът не може да бъде финансиран от пазара или чрез нормативната уредба в съответствие с бизнес плана и други оценки, по-специално оценките, извършени от потенциални инвеститори, кредитори или от националния регулаторен орган, като при оценката относно нуждите на проекта от финансова помощ от Съюза се взема предвид всяко решение относно стимулите и причините, посочени в член 20, параграф 2.
3. Проекти от общ интерес, осъществявани в съответствие с процедурата, посочена в член 5, параграф 7, буква г), също са допустими за получаване на финансова помощ от Съюза под формата на безвъзмездни средства за строително-монтажни работи, ако изпълняват критериите, определени в параграф 2 от настоящия член.
4. Проекти от общ интерес, попадащи в категориите енергийна инфраструктура, определени в приложение II, различни от посочените в параграф 2, с изключение на категорията инфраструктура, определена в точка 3 от същото приложение, също са допустими за получаване на финансова помощ от Съюза под формата на безвъзмездни средства за строително-монтажни работи, при условие че изпълняват следните критерии:
- а) анализът на разходите и ползите при конкретния проект, изготвен от организатора на проекта в съответствие с методиката за анализ на разходите и ползите, разработена съгласно член 11, предоставя доказателства относно наличието на съществени положителни странични въздействия, като сигурност на доставките, гъвкавост на системата, солидарност или иновации;
- б) проектът не може да бъде финансиран от пазара в съответствие с бизнес плана, изготвен от организатора на проекта, и други оценки, по-специално тези, изготвени от потенциални инвеститори, кредитори или от националния регулаторен орган;
- в) проектът е получил оценка, извършена от компетентния национален орган или, когато е приложимо, от националния регулаторен орган, в консултация с ОПС или компетентните ОСО от държавите членки, в които проектът има съществено положително нетно въздействие, която ясно показва наличието на значителни положителни странични въздействия от този проект, като сигурност на доставките, гъвкавост на системата, солидарност или иновации, и включва оценка на същите, както и предоставя ясни доказателства за тяхната липса от търговска гледна точка в съответствие с анализа на разходите и ползите, бизнес плана и оценките, извършени от организатора на проекта и потенциалните инвеститори или кредитори и, когато е приложимо, от национален регулаторен орган.
5. Оценката, посочена в параграф 4, буква в) на настоящия член се основава на сценария, установен съгласно член 11, и на всички съществуващи анализи на чувствителните фактори към него и включва точна оценка и анализ на ефективно направените разходи, точно описание на ползите от проекта, включително тяхното разпределение между отделните държави членки или трети държави, включително държави, които не са приемачи, описание на разпределението на разходите между държавите и на всички източници на финансиране, които са от значение за проекта и вече са сигурни.

6. Настоящият член се прилага *mutatis mutandis* за проекти от взаимен интерес и пакети от проекти съгласно член 18.

Проектите от взаимен интерес са допустими за получаване на финансова помощ от Съюза при условията на Регламент (ЕС) 2021/1153. Що се отнася до безвъзмездните средства за строително-монтажни работи, проектите от взаимен интерес са допустими за получаване на финансова помощ от Съюза, при условие че отговарят на критериите, определени в параграф 2 или 4 от настоящия член, според приложимото, и ако проектът допринася за постигането на общите цели на политиката на Съюза в областта на енергетиката и климата.

Член 22

Насоки относно критериите за предоставяне на финансова помощ от Съюза

Специфичните критерии, определени в член 4, параграф 3 от настоящия регламент, и параметрите, определени в член 4, параграф 5 от настоящия регламент, се прилагат за целите на установяването на критерии за предоставяне на финансова помощ от Съюза в Регламент (ЕС) 2021/1153. За проектите от общ интерес, попадащи в обхвата на член 27 от настоящия регламент, в допълнение към изискванията, предвидени в член 21, параграф 2, се прилагат критериите за пазарна интеграция, сигурност на доставките, конкуренция и устойчивост.

ГЛАВА VIII

Заклучителни разпоредби

Член 23

Упражняване на делегирането

1. Правомощието да приема делегирани актове се предоставя на Комисията при спазване на предвидените в настоящия член условия.
2. Правомощието да приема делегирани актове, посочено в член 3, параграф 4, в член 11, параграф 6, и в член 19, параграф 4, се предоставя на Комисията за срок от седем години, считано от 23 юни 2027 г. Комисията изготвя доклад относно делегирането на правомощия не по-късно от девет месеца преди изтичането на седемгодишния срок. Делегирането на правомощия се продължава мълчаливо за срокове с еднаква продължителност, освен ако Европейският парламент или Съветът не възразят срещу подобно продължаване не по-късно от три месеца преди изтичането на всеки срок.
3. Делегирането на правомощия, посочено в член 3, параграф 4, член 11, параграф 6 и член 19, параграф 4, може да бъде оттеглено по всяко време от Европейския парламент или от Съвета. С решението за оттегляне се прекратява посоченото в него делегиране на правомощия. Оттеглянето поражда действие в деня след публикуването на решението в Официален вестник на Европейския съюз или на по-късна дата, посочена в решението. То не засяга действителността на делегираните актове, които вече са в сила.

4. Преди да приеме делегиран акт, Комисията се консултира с експерти, определени от всяка държава членка в съответствие с принципите, залегнали в Междунституционалното споразумение от 13 април 2016 г. за по-добро законотворчество.
5. Веднага след като приеме делегиран акт, Комисията нотифицира акта едновременно на Европейския парламент и на Съвета.
6. Делегиран акт, приет съгласно член 3, параграф 4, член 11, параграф 6 и член 19, параграф 4, влиза в сила единствено ако нито Европейският парламент, нито Съветът не са представили възражения в срок от два месеца след нотифицирането на същия акт на Европейския парламент и Съвета или ако преди изтичането на този срок и Европейският парламент, и Съветът са уведомили Комисията, че няма да представят възражения. Посоченият срок може да се удължи с два месеца по инициатива на Европейския парламент или на Съвета.

Член 24

Докладване и оценка

Най-късно до 30 юни 2032 г. Комисията публикува доклад за изпълнението на проектите, включени в списъка на Съюза, и го представя на Европейския парламент и на Съвета. Този доклад съдържа оценка на:

- а) постигнатия напредък при планирането, разработването, изграждането и въвеждането в експлоатация на проекти, включени в списъка на Съюза, и когато е целесъобразно — закъсненията при изпълнението и други срещнати затруднения;
- б) финансовите средства, предвидени и вложени от Съюза за проекти, включени в списъка на Съюза, в сравнение с общата стойност на финансираните проекти, включени в списъка на Съюза;
- в) напредъка, постигнат по отношение на интегрирането на възобновяеми енергийни източници, включително възобновяемите енергийни източници, разположени в морето, и намаляването на емисиите на парникови газове посредством планирането, разработването, изграждането и въвеждането в експлоатация на проекти, включени в списъка на Съюза;
- г) изменението на степента на свързаност между държавите членки в областта на електроенергетиката и водородния сектор, съответните изменения на цените на енергията;
- д) процеса на издаване на разрешения и участието на обществеността, и по-специално:
 - і) средната и максималната обща продължителност на процеса на издаване на разрешения за проекти, включени в списъка на Съюза, включително продължителността на всеки етап от процедурата преди подаване на заявление, в сравнение с предвидения времеви график за основите възлови резултати, посочени в член 10, параграф 9;

- ii) най-добрите и иновативни практики по отношение на участието на заинтересованите страни;
 - iii) най-добрите и иновативни практики по отношение на смекчаването на въздействията върху околната среда, включително адаптирането към изменението на климата, по време на процеса на издаване на разрешения и на осъществяването на проектите;
 - iv) ефективността на схемите, предвидени в член 8, параграф 3, по отношение на съответствието със сроковете по член 10, параграфи 1 и 2;
 - v) степента на цифровизация на процедурите за издаване на разрешения;
- е) регулаторното третиране, и по-специално:
- i) броя на проектите от общ интерес или пакетите от проекти, за които са издадени решения за трансгранично разпределение на разходите в съответствие с член 17;
 - ii) броя и вида на проектите от общ интерес, на които са предоставени специфични стимули в съответствие с член 20;
- ж) ефективността на настоящия регламент по отношение на приноса му към целите на Съюза в областта на климата и енергетиката и постигането на неутралност по отношение на климата най-късно до 2050 г.;
- з) подобряването на физическата сигурност и на киберсигурността и устойчивостта на трансграничната енергийна инфраструктура;
- и) разпространението на решения без изграждане на мрежа по отношение на броя на проектите и съответното увеличение на капацитета на мрежата.

Член 25

Преглед

В срок до 30 юни 2033 г. Комисията извършва преглед на настоящия регламент въз основа на резултатите от докладването и оценката, предвидени в член 24 от настоящия регламент, както и мониторинга, докладването и оценката, извършвани съгласно членове 22 и 23 от Регламент (ЕС) 2021/1153.

Член 26

Информация и публичност

Комисията създава и поддържа платформа за прозрачност, която е леснодостъпна за широката общественост чрез интернет. Платформата се актуализира редовно с информация от: докладите, посочени в член 5, параграф 4; уебсайта, посочен в член 9, параграф 7; и пряка информация от организаторите на проектите по отношение на проекти, които вече не фигурират в списъка на Съюза. В платформата се съдържа следната информация:

- а) обща актуализирана информация, включително географски данни, за всеки проект в списъка на Съюза;
- б) планът за изпълнение на всеки проект, включен в списъка на Съюза, както е определено в член 5, параграф 1, представен по начин, който позволява оценяването на напредъка при изпълнението във всеки един момент;
- в) основните очаквани ползи и приносът за целите, посочени в член 1, параграф 1, както и разходите във връзка с проектите, с изключение на чувствителната търговска информация;
- г) списъкът на Съюза;
- д) финансовите средства, предвидени и вложени от Съюза за всеки проект, включен в списъка на Съюза;
- е) препратки към националния наръчник за процедурите, посочен в член 9;
- ж) информация и актуализации на статута по отношение на проекти, които са били включени в списъка на Съюза, но вече не са част от него.

Член 27

Дерогация за междусистемните връзки за Кипър и Малта

1. За Кипър и Малта, които не са свързани с трансевропейската газопреносна мрежа, се прилага дерогация от член 3, член 4, параграф 1, букви а) и б), член 4, параграф 5, и приложения I, II и III. По една междусистемна връзка за всяка от тези държави членки запазва статута си на проект от общ интерес съгласно настоящия регламент с всички съответни права и задължения, ако тази междусистемна връзка:
 - а) е била в процес на разработване или планиране към 23 юни 2022 г.;
 - б) е получила статут на проект от общ интерес съгласно Регламент (ЕС) № 347/2013 на Европейския парламент и на Съвета³⁹;
 - в) е необходима, за да се осигури постоянна междусистемна свързаност на тези държави членки с трансевропейската газопреносна мрежа.

Тези проекти гарантират бъдещата възможност за достъп до нови енергийни пазари, включително за водород.
2. Организаторите на проекти предоставят достатъчно доказателства за това как междусистемните връзки, посочени в параграф 1, ще позволят достъп до нови енергийни пазари, включително за водород, в съответствие с общите цели на политиката на Съюза областта на енергетиката и климата. Доказателствата включват оценка на предлагането и търсенето на водород от възобновяеми източници или нисковъглероден водород, както и изчисление на намалението

³⁹ Регламент (ЕС) № 347/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 април 2013 г. относно указания за трансевропейската енергийна инфраструктура и за отмяна на Решение № 1364/2006/ЕО, както и за изменение на регламенти (ЕО) № 713/2009, (ЕО) № 714/2009 и (ЕО) № 715/2009 (ОВ L 115, 25.4.2013 г., стр. 39, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/347/oj>).

на емисиите на парникови газове, което ще бъде постигнато благодарение на проекта.

Комисията редовно извършва проверки във връзка с тази оценка и това изчисление, както и във връзка с навременното изпълнение на проекта.

3. В допълнение към специфичните критерии за предоставяне на финансова помощ от Съюза, определени в член 21, междусистемните връзки, посочени в параграф 1, се проектират по начин, който осигурява достъп до бъдещите енергийни пазари, включително за водород, и те не водят до удължаване на жизнения цикъл на съоръженията за природен газ и гарантират трансграничната оперативна съвместимост на съседните мрежи. Допустимостта за получаване на финансова помощ от Съюза съгласно член 21 приключва на 31 декември 2027 г.
4. Във всяко искане за получаване на финансова помощ от Съюза за строително-монтажни работи ясно се посочва целта съоръжението да бъде преоборудвано в специално съоръжение за водород до 2036 г., ако пазарните условия позволяват това, посредством пътна карта с точен график.
5. Дерогацията, посочена в параграф 1, се прилага до момента, в който Кипър или Малта съответно стане взаимосвързан(а) с трансевропейската газова мрежа, или до 31 декември 2029 г., в зависимост от това коя е по-ранната дата.

Член 28

Изменения на Регламент (ЕС) 2019/942

Регламент (ЕС) 2019/942 се изменя, както следва:

1) В член 3, параграф 2 първата алинея се заменя със следното:

„По искане на ACER регулаторните органи, ЕМОПС за електроенергия, ЕМОПС за газ, ЕМОМВ, регионалните координационни центрове, ООРСЕС, операторите на преносни системи, операторите на мрежи за водород, номинираните оператори на пазара на електроенергия и образуванията, създадени от оператори на преносни системи, оператори на системи за ВПГ, оператори на системи за съхранение на природен газ или оператори на съоръжения за съхранение на водород или оператори на терминали за водород предоставят на ACER информацията със същата степен на изчерпателност, необходима за целите на изпълнението на нейните задачи съгласно настоящия регламент, освен ако ACER вече не е изисквала и получила тази информация.“

2) В член 11 букви в) и г) се заменят със следното:

„в) изпълнява задълженията, определени в членове 5, 11, 12, 14, 17 от Регламент (ЕС) .../... на Европейския парламент и на Съвета* [*Регламент за TEN-E, предложен с COM(2025)xxxx*] и в раздел 2, точка 8 от приложение III към същия регламент;

г) взема решения относно инвестиционни искания, включително трансгранично разпределение на разходите в съответствие с член 17, параграф 9 от Регламент (ЕС) .../... [*Регламент за TEN-E, предложен с COM(2025)xxxx*].

* Регламент (ЕС) .../... на Европейския парламент и на Съвета [Регламент за TEN-E, предложен с COM(2025)xxxx] (ОВ..., ЕЛІ: ...):

Член 29

Изменения на Регламент (ЕС) 2019/943

Член 48 от Регламент (ЕС) 2019/943 се заменя със следното:

„Член 48

Десетгодишен план за развитие на мрежата

1. Планът за развитие на мрежата в целия Съюз, посочен в член 30, параграф 1, буква б) от настоящия регламент, се основава на основния сценарий и доклада за определяне на нуждите на системата съгласно членове 11 и 12 от Регламент (ЕС) .../... на Европейския парламент и на Съвета* [*Регламент за TEN-E, предложен с COM(2025)xxxx*] и включва моделиране на интегрираната мрежа и оценка на устойчивостта на системата. Съответните входящи параметри за моделирането на основния сценарий, като например допускания относно цените на горивата и въглеродните емисии или относно съоръженията за възобновяеми енергийни източници, както и допускания за адекватността на европейските ресурси съгласно член 23 от настоящия регламент, следва да бъдат възможно най-съгласувани.

Планът за развитие на мрежата в целия Съюз, по-специално:

- а) се основава на проекти с трансгранично значение, включени в националните десетгодишни планове за развитие на мрежата и националните инвестиционни планове, като се отчитат регионалните инвестиционни планове, посочени в член 34, параграф 1 от настоящия регламент, както и на аспектите на планирането на мрежата на Съюза в съответствие с определеното в Регламент (ЕС) .../... [*Регламент за TEN-E, предложен от COM(2025)xxxx*]; подлежи на анализ на разходите и ползите, като се използва методиката, установена в член 14 от същия регламент;
- б) включва с приоритет алтернативи за разширяването на мрежата, като например решения без изграждане на мрежа в съответствие с Регламент (ЕС) .../... [*Регламент за TEN-E, предложен с COM(2025)xxxx*] или гъвкавост по отношение на неизкопаемите горива;
- в) по отношение на трансграничните междусистемни връзки се основава на разумните потребности на различните ползватели на системата и включва дългосрочните ангажименти на инвеститори, посочени в членове 44 и 51 от Директива (ЕС) 2019/944;
- г) открива пропуски в инвестициите, по-специално по отношение на трансграничните капацитети.

По отношение на буква г) от втора алинея може да се добави преглед на пречките пред укрепването на трансграничния капацитет на мрежата, които произтичат от различните процедури или практики за одобрение, като приложение към плана за развитие на мрежата в целия Съюз.

2. ACER представя становище относно националните десетгодишни планове за развитие на мрежата с оглед извършване на оценка на съответствието им с плана за развитие на мрежата в целия Съюз, включително спазването на изискванията на член 3, параграфи 6 и 7 от Регламент (ЕС) .../... [Регламент за TEN-E, предложен с COM(2025)xxxx]. Ако ACER установи несъответствия между даден национален десетгодишен план за развитие на мрежата и плана за развитие на мрежата в целия Съюз, тя препоръчва да се измени националният десетгодишен план за развитие на мрежата или планът за развитие на мрежата в целия Съюз, според случая, в срок от два месеца след получаването му. Ако такъв национален десетгодишен план за развитие на мрежата е изготвен в съответствие с член 40а от Директива (ЕС) 2019/944, ACER препоръчва на съответните регулаторни органи да изменят националния десетгодишен план за развитие на мрежата в съответствие с член 40а, параграф 7 от посочената директива и да уведомят Комисията за това.

* Регламент (ЕС) .../... на Европейския парламент и на Съвета [Регламент за TEN-E, предложен с COM(2025)xxxx] (ОВ..., ELI: ...)

Член 30

Изменения на Регламент (ЕС) 2024/1789

Регламент (ЕС) 2024/1789 се изменя, както следва:

- 1) Член 60 се заменя със следното:

„Член 60

План за развитие на мрежата за водород в целия Съюз

1. Планът за развитие на мрежата за водород в целия Съюз се основава на основния сценарий и доклада за определяне на нуждите на системата съгласно членове 11 и 12 от Регламент (ЕС) .../... на Европейския парламент и на Съвета* [Регламент за TEN-E, предложен от COM(2025)xxxx] и включва моделирането на интегрираната водородна мрежа, прогноза за адекватността на доставките в Европа и оценка на устойчивостта на системата.

Планът за развитие на мрежата за водород в целия Съюз, по-специално:

- а) се основава на плановете за развитието на националните мрежи за пренос на водород, предвидени в член 55 от Директива (ЕС) 2024/1788, както и на аспектите на Съюза, свързани с планирането на мрежата, както е определено в Регламент (ЕС) .../... [Регламент за TEN-E, предложен с COM(2025)xxxx];
- б) по отношение на трансграничните междусистемни връзки се основава на разумните потребности на различните ползватели на мрежата и включва дългосрочните ангажименти на инвеститори, посочени в член 55, параграф 7 от Директива (ЕС) 2024/1788;
- в) идентифицира пропуски в инвестициите, по-специално по отношение на необходимите трансгранични капацитети, за да се реализират приоритетните коридори за водород и електролизьори, посочени в точка 3 от

приложение I към Регламент (ЕС) .../... [*Регламент за TEN-E, предложен с COM(2025)xxxx*].

По отношение на втора алинея, буква в) може да се добави преглед на пречките пред повишаването на трансграничния капацитет на мрежата, които произтичат от различните процедури или практики за одобрение, като този преглед е под формата на приложение към плана за развитие на мрежата за водород в целия Съюз. Този преглед може да бъде придружен, когато е целесъобразно, от всеобхватен план за премахване на тези пречки и ускоряване на изпълнението на приоритетните коридори за водород и електролизьори.

2. При необходимост ACER представя становище относно планове за развитието на националните мрежи за пренос на водород с цел да се извърши оценка на съответствието им с плана за развитие на мрежата за водород в целия Съюз, включително спазването на изискванията на член 3, параграфи 6 и 7 от Регламент (ЕС) .../... [*Регламент за TEN-E, предложен с COM(2025)xxxx*]. Ако ACER установи несъответствия между даден план за развитието на национална мрежа за пренос на водород и плана за развитие на мрежата за водород в целия Съюз, тя препоръчва да се измени, според случая, планът за развитието на националната мрежа за пренос на водород или планът за развитие на мрежата за водород в целия Съюз, не по-късно от два месеца след получаване на националния план за развитие на мрежата за пренос на водород.
3. При разработването на плана за развитие на мрежата за водород в целия Съюз ЕМОМВ си сътрудничи с ЕМОПС за електроенергия и с ЕМОПС за газ, по-специално при изготвянето на анализ на разходите и ползите за цялата енергийна система, посочен в член 14 от Регламент (ЕС) .../... [*Регламент за TEN-E, предложен с COM(2025)xxxx*], както и за определянето на недостатъците в инфраструктурата съгласно член 13 от посочения регламент.

* Регламент (ЕС) .../... на Европейския парламент и на Съвета [Регламент за TEN-E, предложен с COM(2025)xxxx] (ОВ..., ELI: ...)⁴.

2) Член 61 се заменя със следното:

„Член 61

Интегрирано планиране на мрежата на равнището на Съюза

1. По време на преходния период до 1 януари 2027 г. ЕМОПС за газ разработва плана за развитие на мрежата за водород в целия Съюз до 2026 г., с пълноценното участие на операторите на мрежи за пренос на водород и заедно с ЕМОМВ, веднага щом бъде създаден. Планът за развитие на мрежата за водород в целия Съюз за 2026 г. се състои от две отделни глави — една за водорода и една за природния газ. До 1 януари 2027 г. ЕМОПС за газ незабавно предава на ЕМОМВ цялата информация, включително данните и анализите, които е събрала по време на изготвянето на планове за развитие на мрежата за водород в целия Съюз.
2. ЕМОМВ разработва план за развитие на мрежата за водород в целия Съюз през 2028 г. съгласно настоящия член и член 60.

3. ЕМОМВ работи в тясно сътрудничество с ЕМОПС за електроенергия и ЕМОПС за газ за разработването на интегрирани планове за развитие на мрежата в целия Съюз съгласно съответно членове 32 и 60 от настоящия регламент и член 30 от Регламент (ЕС) 2019/943.
4. Когато е необходимо да се вземат решения за осигуряване на ефективността на системата, както е определено в член 2, точка 4) от Директива (ЕС) 2023/1791 на Европейския парламент и на Съвета, за всички енергоносители, Комисията гарантира, че ЕМОПС за електроенергия, ЕМОПС за газ и ЕМОМВ си сътрудничат тясно.
5. ЕМОМВ, ЕМОПС за електроенергия и ЕМОПС за газ си сътрудничат по ефикасен, приобщаващ и прозрачен начин, улесняват вземането на решения с консенсус и разработват необходимите работни договорености с цел да се даде възможност за такова сътрудничество и да се гарантира справедливото им представителство.

ЕМОМВ, заедно с ЕМОПС за електроенергия и ЕМОПС за газ, може да създава работни групи за изпълнение на задълженията си по първа алинея, букви а), б) и г) и осигурява справедливо и равноправно представителство на секторите на водорода, електроенергията и природния газ в работните групи.“

Член 31

Преходни разпоредби

1. Настоящият регламент не се отнася за отпускането, продължаването или изменението на финансовата помощ, предоставяна от Комисията в съответствие с Регламент (ЕС) № 1316/2013 на Европейския парламент и на Съвета⁴⁰ и Регламент (ЕС) 2021/1153.
2. Всеки процес за разработване на методика за анализ на разходите и ползите, започнат от ЕМОПС-Е или ЕМОМВ в съответствие с член 11 от Регламент (ЕС) 2022/869 преди [дата на влизане в сила/начало на прилагане на настоящия регламент], продължава съгласно член 14 от настоящия регламент.
Всички стъпки, изпълнени съгласно член 11 от Регламент (ЕС) 2022/869, се считат за изпълнени съгласно съответните разпоредби на член 14 от настоящия регламент.
Всяка методика за анализ на разходите и ползите в енергийната система, одобрена от Комисията съгласно член 11, параграф 4 от Регламент (ЕС) 2022/869, се счита за одобрена съгласно член 14, параграф 7 от настоящия регламент и остава валидна, докато не бъде заменена с нова методика за анализ на разходите и ползите в енергийната система, разработена съгласно член 14 от настоящия регламент.
3. Съвместните сценарии, разработвани от ЕМОПС-Е, ЕМОПС-Г и ЕМОМВ съгласно член 12 от Регламент (ЕС) 2022/869, продължават да се разработват и

⁴⁰ Регламент (ЕС) № 1316/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2013 г. за създаване на Механизъм за свързване на Европа, за изменение на Регламент (ЕС) № 913/2010 и за отмяна на регламенти (ЕО) № 680/2007 и (ЕО) № 67/2010 (ОВ L 348, 20.12.2013 г., стр. 129, <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1316/oj>).

одобряват от Комисията в съответствие с процедурата, определена в същия член. След като бъдат одобрени от Комисията, тези съвместни сценарии се считат за основни референтни сценарии по смисъла на член 11 от настоящия регламент и остават валидни, докато не бъдат заменени с нови основни референтни сценарии, разработени съгласно член 11 от настоящия регламент.

4. Приложение VII към Регламент (ЕС) 2022/869, в което се определя [] списък на Съюза на проекти от общ интерес и проекти от взаимен интерес, както и членове [] от Регламент (ЕС) 2022/869 и приложения [] към същия регламент, продължават да се прилагат за проектите от общ интерес и проектите от взаимен интерес, включени в [] списък на Съюза, докато не започне да се прилага делегираният акт, посочен в член 3, параграф 4 от настоящия регламент, с който се установява първият списък на Съюза.

Член 32

Отмяна

Регламент (ЕС) 2022/869 се отменя. Позоваванията на Регламент (ЕС) 2022/869 се считат за позовавания на настоящия регламент.

Член 33

Влизане в сила

Настоящият регламент влиза в сила на двадесетия ден след деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки.

Съставено в Брюксел на година.

За Европейския парламент
Председател

За Съвета
Председател

ЗАКОНОДАТЕЛНА ОБОСНОВКА ЗА ФИНАНСОВОТО И ЦИФРОВТО
ОТРАЖЕНИЕ

1.	FRAMEWORK OF THE PROPOSAL/INITIATIVE	3
1.1.	Title of the proposal/initiative	3
1.2.	Policy area(s) concerned	3
1.3.	Objective(s).....	3
1.3.1.	General objective(s)	3
1.3.2.	Specific objective(s).....	3
1.3.3.	Expected result(s) and impact	4
1.3.4.	Indicators of performance	4
1.4.	The proposal/initiative relates to:.....	4
1.5.	Grounds for the proposal/initiative	5
1.5.1.	Requirement(s) to be met in the short or long term including a detailed timeline for roll-out of the implementation of the initiative	5
1.5.2.	Added value of Union involvement (it may result from different factors, e.g. coordination gains, legal certainty, greater effectiveness or complementarities). For the purposes of this point 'added value of Union involvement' is the value resulting from Union intervention, which is additional to the value that would have been otherwise created by Member States alone.....	5
1.5.3.	Lessons learned from similar experiences in the past.....	8
1.5.4.	Compatibility with the Multiannual Financial Framework and possible synergies with other appropriate instruments.....	8
1.5.5.	Assessment of the different available financing options, including scope for redeployment.....	8
1.6.	Duration of the proposal/initiative and of its financial impact	10
1.7.	Method(s) of budget implementation planned	10
2.	MANAGEMENT MEASURES.....	11
2.1.	Monitoring and reporting rules	11
2.2.	Management and control system(s)	11
2.2.1.	Justification of the budget implementation method(s), the funding implementation mechanism(s), the payment modalities and the control strategy proposed.....	11
2.2.2.	Information concerning the risks identified and the internal control system(s) set up to mitigate them.....	11
2.2.3.	Estimation and justification of the cost-effectiveness of the controls (ratio of "control costs ÷ value of the related funds managed"), and assessment of the expected levels of risk of error (at payment & at closure)	12
2.3.	Measures to prevent fraud and irregularities.....	12
3.	ESTIMATED FINANCIAL IMPACT OF THE PROPOSAL/INITIATIVE.....	14

3.1.	Heading(s) of the multiannual financial framework and expenditure budget line(s) affected.....	14
3.2.	Estimated financial impact of the proposal on appropriations.....	15
3.2.1.	Summary of estimated impact on operational appropriations.....	15
3.2.1.1.	Appropriations from voted budget.....	15
3.2.2.	Estimated output funded with operational appropriations (not to be completed for decentralised agencies).....	18
3.2.3.	Summary of estimated impact on administrative appropriations.....	20
3.2.3.1.	Appropriations from voted budget.....	20
3.2.3.2.	Total appropriations.....	20
3.2.4.	Estimated requirements of human resources.....	20
3.2.4.1.	Financed from voted budget.....	21
3.2.4.2.	Total requirements of human resources.....	21
3.2.5.	Overview of estimated impact on Digital related investments.....	22
3.2.6.	Compatibility with the current multiannual financial framework.....	23
3.2.7.	Third-party contributions.....	23
3.3.	Estimated impact on revenue.....	26
4.	DIGITAL DIMENSIONS.....	26
4.1.	Requirements of digital relevance.....	26
4.2.	Data.....	27
4.3.	Digital solutions.....	28
4.4.	Interoperability assessment.....	28
4.5.	Measures to support digital implementation.....	29

1. РАМКА НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО/ИНИЦИАТИВАТА

1.1. Наименование на предложението/инициативата

Регламент на Европейския парламент и на Съвета относно указания за трансевропейската енергийна инфраструктура, за изменение на регламенти (ЕС) 2019/942, (ЕС) 2019/943 и (ЕС) 2024/1789 и за отмяна на Регламент (ЕС) № 2022/869.

1.2. Съответни области на политиката

Район: Енергия

Дейност: Пакт за чиста промишленост

1.3. Цели

1.3.1. Обща цел

Общата цел е своевременно и ефикасно развитие и оперативна съвместимост на устойчива енергийна инфраструктура, възобновяема енергия и гъвкавост, включително съхранение и зарядни станции, навсякъде в ЕС. Това ще даде възможност на ЕС да постигне своите цели в областта на енергетиката и климата, включително да гарантира финансова достъпност на енергията чрез по-добра взаимосвързаност, което ще доведе до сближаване на цените, по-ниски цени на електроенергията на едро и по-малка нестабилност на цените на електроенергията, както и до ускорено присъединяване на мощности за производство и потребление.

1.3.2. Конкретни цели

За да се постигне общата цел, настоящата инициатива се занимава с четири конкретни цели (КЦ):

i) КЦ 1: да се гарантира, че проектите, включени в плановете за развитие на мрежата и избрани като проекти от общ интерес/проекти от взаимен интерес (ПОИ/ПВИ), отговарят по подходящ и ефективен начин на определените нужди по отношение на инфраструктурата, като осигуряват навременно и ефикасно развитие на енергийната инфраструктура;

ii) КЦ2: да се улесни използването на инструменти за подялба на разходите с оглед по-бързо осъществяване на проекти за трансгранична инфраструктура, което ще доведе до увеличено използване на инструменти за подялба на разходите и намаляване на времето за осъществяване на проектите;

iii) КЦ3: да се съкратят и опростят процедурите за издаване на разрешения за енергийна инфраструктура, проекти за енергия от възобновяеми източници и съхранение, както и за зарядни станции, което ще доведе до съкращаване на сроковете за получаване на необходимите разрешения, като по този начин ще бъде възможно спазването на съществуващите срокове и ще бъдат опростени изискванията за издаване на разрешения;

iv) КЦ4: да се повиши физическата сигурност и киберсигурността и устойчивостта на трансграничната енергийна инфраструктура (ПОИ/ПВИ) чрез увеличаване на броя на оборудването и инсталациите за защита и устойчивост на критичните елементи на мрежата.

Предложението включва **ново изискване към Комисията**, което е свързано с постигането на **КЦ1**:

- Изискване 1 (свързано с КЦ1): На Комисията се възлага задачата да разработи цялостен основен сценарий и анализи на чувствителните фактори, ако е необходимо, най-малко на всеки четири години за секторите на електроенергията, водорода и газа, които да се използват за десетгодишните планове за развитие на мрежата в целия Съюз (член 11).

Предложението включва **нови изисквания към ACER**, които са свързани с постигането на **КЦ1 и КЦ2**:

- Изискване 2 (свързано с КЦ1): За целите на разработването на основния сценарий на ACER се възлага задачата да подпомага и проверява събирането на данни от Комисията (член 11). Освен това ACER трябва да разработи и публикува задължителна рамкова методика за определяне на нуждите от инфраструктура (която ще бъде изпълнена от ЕМОПС-Е и ЕМОМВ).
- Изискване 3 (свързано с КЦ2): ACER получава мандат да актуализира препоръката си относно трансграничното разпределение на разходите (СВСА) и да създаде централен регистър на всички решения по СВСА (член 17).

1.3.3. Очаквани резултати и отражение

Да се посочи въздействието, което предложението/инициативата следва да окаже по отношение на целевите бенефициери/групи.

Допълнителните ресурси ще позволят на Комисията и ACER да изпълняват задачите, необходими за изпълнението на техния мандат съгласно законодателството на ЕС и в съответствие с изискванията от настоящото предложение. Предложението/инициативата се очаква да окаже следното въздействие по отношение на целевите бенефициери/групи:

- **Изискване 1:** С възлагането на Комисията да разработи основен сценарий се очаква да се осигури по-голяма прозрачност, контрол и съгласуваност на данните, използвани при планирането на мрежите както на европейско, така и на национално равнище, с крайната цел да се гарантира, че нуждите от инфраструктура се определят и обхващат по-ефективно, което ще доведе до намаляване на разликата между планираните инфраструктурни проекти в десетгодишния план за развитие на мрежата и определените трансгранични нужди от инфраструктура с течение на времето, в полза на всички оператори и ползватели на системи и мрежи, като се постигне по-бърз напредък към оптимална мрежа.
- **Изискване 2:** С възлагането на ACER на задачи, свързани с разработването на основен сценарий и определянето на нуждите от инфраструктура, ще се гарантира, че процесът и неговите резултати са стабилни и надеждни, с подобни ползи като при изискване 1.
- **Изискване 3:** С възлагането на ACER да актуализира препоръката си за трансгранично разпределение на разходите ще се създаде по-хармонизирана рамка за подялба на разходите, която ще подобри съгласуваността между държавите членки и решенията за СВСА и ще

насърчи по-голямо участие на държавите членки, които не са приемащи държави, с цел да се улесни използването на инструменти за подялба на разходите за по-бързо внедряване на трансгранични инфраструктурни проекти.

1.3.4. Показатели за изпълнението

Определят показателите за мониторинг на напредъка и на постиженията.

Показателите за мониторинг на напредъка и на постиженията на инициативата са изброени в приложение 8 към оценката на въздействието, придружаваща пакета за мрежите. Те включват по-специално:

- степента, в която проектите, включени в планове за развитие на мрежата и избрани като проекти от общ интерес/проекти от взаимен интерес (ПОИ/ПВИ), отговарят по подходящ и ефективен начин на определените нужди от инфраструктура;
- ефективното и по-широко използване на инструменти за подялба на разходите;
- опростяването на процедурите за издаване на разрешения, съкращаването на сроковете за издаване на разрешения и спазването на текущите срокове;
- подобряването на физическата сигурност и на киберсигурността и устойчивостта на енергийната инфраструктура.

По отношение на конкретните цели, с които са свързани изисквания 1—3, се прилагат следните показатели:

- **Показатели за изисквания 1 и 2 (свързани с КЦ1):** броят и общата мощност на одобрените/реализирани нови трансгранични междусистемни връзки; степента, в която определените нужди от инфраструктура се обхващат от инфраструктурни проекти (мощност), включени в десетгодишния план за развитие на мрежата (планирани, в процес на изграждане или пуснати в експлоатация) или други решения без изграждане на мрежа (наличие на разлика между нуждите и проектите и намаляване на тази разлика); приемането на решения без изграждане на мрежа по отношение на броя на проектите и съответното увеличение на капацитета на мрежата.
- **Показатели за изискване 3 (свързани с КЦ2):** броят на обвързващите споразумения за подялба на разходите, които позволяват изпълнението на трансгранични проекти; средната продължителност за постигане на споразумение за разпределение на разходите; броят на държавите, които не са приемащи държави, но участват в споразумения за подялба на разходите; броят на проектите, които са част от пакети, подадени за статут на ПОИ/ПВИ.

1.4. Предложението/инициативата е във връзка с:

- ново действие

ново действие след пилотен проект/подготвително действие⁷⁰

продължаване на съществуващо действие

сливане или пренасочване на едно или няколко действия към друго/ново действие

1.5. Мотиви за предложението/инициативата

1.5.1. *Изисквания, които трябва да бъдат изпълнени в краткосрочна или дългосрочна перспектива, включително подробен график за изпълнението на инициативата*

Изискване 1:

Въвежда се нова разпоредба, която изисква Комисията да разработи основен сценарий, който да се използва в десетгодишния план за развитие на мрежата в целия Съюз след влизането в сила на регламента и най-малко на всеки четири години след това (член 11). Комисията трябва също така да разработи методика за събиране на данни от ЕМОПС-Е, ЕМОМВ и ЕМОПС-Г и да се консултира със съответните участници относно събраните данни. Комисията трябва също така да се консултира с групата за ТЕН-Е относно проекта на основния сценарий и да приеме и публикува окончателния основен сценарий. Комисията може също така да разработи анализи на чувствителните фактори към основния сценарий, ако е необходимо, въз основа на развитието на пазара или политиките. Комисията ще трябва да проследява определените нужди в съответните регионални форуми. В рамките на Комисията тези задачи ще бъдат възложени на ГД „Енергетика“ и на JRC.

По отношение на ГД „Енергетика“ новото изискване, свързано с разработването на основния сценарий, ще наложи необходимостта от допълнителни ресурси за управление на процеса на разработване на сценария, което предполага голям брой взаимодействия със заинтересовани страни, държави членки, поддържащи служби и партньори и др. Въз основа на оценката на въздействието, придружаваща настоящото предложение, изпълнението на тези задачи ще доведе до допълнителна натовареност за ГД „Енергетика“ в размер на общо 6 ЕПРВ. Тези допълнителни ресурси ще покриват следните нужди:

Ръководене на процеса:

- координиране на цялостния процес между ЕМОПС/ОПС, Комисията и ACER, както се изисква от законодателството за ТЕН-Е; консултиране със заинтересованите страни и държавите членки по време на различните фази на процеса (включително чрез семинари и срещи) и подходящи последващи действия (както е описано в членове 11—13);
- осигуряване на съвместимостта на сценариите за мрежата в рамките на цялостната структура на политиките; съгласуване на сценария с текущия сценарий на политиките (например във връзка с целите за 2040 г., RED, EE, ETS и др.); осигуряване на съгласуваност с НПЕК и ОАЕР; управление на процеса на оценка на проекта и окончателния доклад за определяне на нуждите от инфраструктура (извършвано от ЕМОПС);

⁷⁰

Съгласно член 58, параграф 2, буква а) или б) от Финансовия регламент.

- координиране на процеса на обхващане на нуждите (след приемането на оценката на нуждите от инфраструктура) с ЕМОПС-Е, ОПС, държавите членки, националните регулаторни органи и заинтересованите страни и ръководеното на процеса с участието на съответните регионални групи; проследяване отблизо на анализа на разходите и ползите в енергийната система с ЕМОПС и осигуряване на правилното му прилагане, включително по отношение на участието на съответните заинтересовани страни;
- подготвяне и изготвяне на правни актове и управление на процеса на приемане.

Разработване и координиране на сценария:

- осигуряване на събирането на данни от държавите членки, ЕМОПС-Е, ЕМОПС-Г, ЕМОМВ, НРО и други заинтересовани страни; поддържане на хранилища и осигуряване на качеството на данните;
- координация на работата по оценяването: това ще включва всички етапи от процеса на моделиране, т.е. осигуряване на наличност на данни, определяне на допускания от критично значение, преглед и контрол на качеството на предварителните резултати от моделирането, проследяване на работния план и планиране на взаимодействието между специалистите по моделиране/анализаторите и съответните заинтересовани страни;
- документиране на различните етапи на моделирането и разпространяване на докладите и наборите от данни; документацията ще включва методика, данни, основни допускания, резултати в различни формати: доклади, файлове с данни, онлайн ресурси.

Що се отнася до JRC, те ще имат за задача да подпомагат ГД „Енергетика“ при разработването на основния сценарий, както и да изпълняват моделирането. Събирането на данни от държавите членки и ОПС за моделиране на електроенергията, газа и водорода ще бъде отговорност на ГД „Енергетика“ с подкрепата на JRC. Въз основа на оценката на въздействието се очаква това да доведе до нова работна натовареност за JRC в размер на общо 12 ЕПРВ:

- работа съвместно с ГД „Енергетика“ и предоставяне на техническа и експертна подкрепа по политиките при разработването на методиката за моделиране на основния сценарий, както и подпомагане на ГД „Енергетика“ при събирането на необходимите данни от ЕМОПС-Е, ЕМОМВ и ЕМОПС-Г.
- моделиране на енергийната система: изграждане на сценарии и чувствителни фактори; управление на данни, необходими за моделиране на енергийната система;
- моделиране на електроенергията: моделиране на диспечирането на електроенергията в сценариите; изчисления на потока на мощност; управление на данните, необходими за моделирането на електроенергията;
- моделиране във връзка с газ и водород: актуализиране на дългосрочните очаквания за газ и водород; моделиране на пазара на газ и мрежата в сценариите; моделиране на потоците на газ/водород; включено

моделиране на данни за моделиране на газ/водород; управление на данни, необходими за моделиране на газ и водород.

Като цяло се очаква предложението да доведе до нова работна натовареност за Комисията в размер на **18 ЕПРВ** (6 ЕПРВ за ГД „Енергетика“ и 12 ЕПРВ за JRC, от които 4 преразпределени от настоящите ѝ ресурси и 9 финансирани чрез административно споразумение). Освен това 1 милион евро еднократни оперативни разходи и 500 000 евро текущи годишни оперативни разходи ще са необходими за технически актуализации, разширения и поддръжка на моделите за електроенергия, газ и водород, за моделиране на цели, НПЕК и енергийни миксове, както и за организиране на семинари и мисии.

ACER

Изискване 2:

ACER има за задача да подпомага и проверява всички входни данни, събрани от Комисията като част от разработването на основния сценарий (член 11). Освен това ACER трябва да разработи задължителна методика за определяне на нуждите от инфраструктура (член 12) и да оцени съответствието на проекта за определяне на нуждите от инфраструктура, разработен и представен от ЕМОПС-Е и ЕМОМВ, с разработената рамкова методика и да докладва на групата за ТЕН-Е. От ACER се изисква също така да актуализира рамковата методика, когато това е необходимо, по своя инициатива или по искане на Комисията.

Изпълнението на тези нови задачи се очаква да доведе до допълнителна натовареност за ACER в размер на 2 ЕПРВ. Освен това ACER ще има оперативни разходи, включително консултантска подкрепа за разработването на методика за нуждите от инфраструктура, разработването на ИТ инструмент за улесняване на проверката на данните и общите разходи, с очаквани еднократни разходи в размер на 130 000 евро, както и текущи оперативни разходи в размер на 100 000 евро годишно.

Изискване 3:

ACER трябва да приеме препоръка за трансгранично разпределение на разходите, в която да се определят добри практики за разглеждане на инвестиционни искания за ПОИ, като се отчитат принципите, заложи в Регламента за ТЕН-Е (член 17). Тази препоръка се актуализира редовно, когато е необходимо. Когато приема или изменя препоръката, ACER провежда обстоен процес на консултации с участието на всички съответни заинтересовани страни. Тази препоръка включва и необвързващ образец за трансгранично разпределение на разходите, за да се улесни работата на националните регулаторни агенции.

Разработването и приемането на препоръка за трансгранично разпределение на разходите, както и поддържането на архив на решенията на СВСА, се очаква да доведат до допълнителна работна натовареност за ACER в размер на 1 ЕПРВ, както и до еднократни разходи в размер на 70 000 евро за разработването на ИТ инструмент за архива на решенията на СВСА.

По отношение на ГД „Енергетика“, JRC и ACER изискванията по-горе за изпълнение на законодателното предложение излизат извън настоящата МФР за периода 2021—2027 г.

- 1.5.2. *Добавена стойност от участието на ЕС (може да е в резултат от различни фактори, например ползи по отношение на координацията, правна сигурност, по-добра ефективност или взаимно допълване). За целите на този раздел „добавена стойност от участието на ЕС“ е стойността, която е резултат от действието на равнището на ЕС и е допълнителна спрямо стойността, която би била създадена само от отделните държави членки.*

Вж. разделите на обяснителния меморандум относно субсидиарността и пропорционалността.

- 1.5.3. *Изводи от подобен опит в миналото*

Оценката на предишния регламент за трансевропейската енергийна мрежа (TEN-E) показва ясно, че уредбата е довела до действително подобряване на интеграцията на мрежите на държавите членки, стимулирала е търговията с енергия и следователно е допринесла за конкурентоспособността на Съюза. ПОИ също са имали съществен принос за сигурността на доставките — един от основните свързани с контекста фактори за изготвянето на Регламента за TEN-E. След оценката му през 2020 г. Регламентът за TEN-E беше преразгледан през 2022 г. В доклада за изпълнението, приложен към оценката на въздействието, се анализират поуките от прилагането на преработения регламент за TEN-E. В доклада за изпълнението се предоставят доказателства за необходимостта от по-нататъшни подобрения, а именно по отношение на разработването на сценарии, определянето на нуждите от инфраструктура и последващия десетгодишния план за развитие на мрежата, избора и оценката на проекти ПОИ/ПВИ, както и СВСА и рамките за издаване на разрешения.

- 1.5.4. *Съвместимост с многогодишната финансова рамка и евентуални полезни взаимодействия с други подходящи инструменти*

Този пакет от мрежи е ключов резултат в рамките на Пакта за чиста промишленост и Плана за действие за енергия на достъпни цени, които са част от работната програма на Комисията за 2025 г. Предложението е в допълнение към други инициативи, които имат за цел да създадат по-интегриран европейски енергиен пазар и да намалят енергийните разходи за домакинствата и промишлеността. Енергийната инфраструктура е от решаващо значение и за осъществяването на предложената цел на ЕС за 2040 г. по отношение на климата, както и за целта на ЕС да постигне неутралност по отношение на климата до 2050 г.

В предложението на Комисията за новата многогодишна финансова рамка (МФР) за периода 2028—2034 г. се подчертава „жизненоважното значение на един реален Енергиен съюз и на добре интегрирани инфраструктурни мрежи на ЕС“, което се отразява в значително увеличаване на бюджета, предложен за Механизма за свързване на Европа (МСЕ) — направление „Енергетика“. Регламентът за TEN-E предоставя основата за енергийни инфраструктурни проекти, финансирани по МСЕ.

- 1.5.5. *Оценка на различните налични варианти за финансиране, включително възможностите за преразпределение на средства*

В доклада за оценка на въздействието, придружаващ настоящото предложение, са анализирани различни варианти на политиката за постигане на общите и конкретните цели на инициативата. Предпочитаният вариант на политика,

който се преследва чрез настоящото законодателно предложение, беше снет за най-ефективния и икономически ефективен подход и в съответствие с принципите на субсидиарност и пропорционалност.

ГД „Енергетика“, JRC и ACER се считат за най-подходящи за изпълнението на допълнителните изисквания, произтичащи от законодателното предложение, поради предишния им опит в процеса на планиране на инфраструктурата и моделиране на енергийната система.

ГД „Енергетика“ е натрупала значителен опит в процеса на планиране и координация на инфраструктурата от приемането на Регламента за TEN-E през 2013 г. Следователно тя е най-подходяща за координиране на механизмите за определяне на нуждите от инфраструктура и за преодоляване на недостига на равнището на ЕС по безпристрастен начин. JRC разполага със значителни технически познания в областта на моделирането на енергийни системи и е разработил свои собствени инструменти за моделиране. Следователно се счита, че той е най-подходящ за изпълнението на задачите по моделиране, свързани с разработването на основния сценарий.

Поради мандата си ACER е в най-добра позиция да приложи изисквания 1 и 2. Тя е натрупала значителен технически опит като ключов участник с официална роля както в процеса на планиране на инфраструктурата, така и в рамката за трансгранично разпределение на разходите на равнището на ЕС по отношение на текущата рамка за TEN-E.

Допълнителните ЕПРВ са необходими за нови задачи/изисквания, произтичащи от настоящото законодателно предложение, докато съществуващите задачи няма да намалее в обозримо бъдеще.

1.6. Продължителност на предложението/инициативата и на неговото/нейното финансово отражение

ограничена продължителност

- в сила от [ДД/ММ]ГГГГ до [ДД/ММ]ГГГГ
- финансово отражение от ГГГГ до ГГГГ за бюджетните кредити за поети задължения и от ГГГГ до ГГГГ за бюджетните кредити за плащания.

неограничена продължителност

- изпълнение с период на започване на дейност от ГГГГ до ГГГГ,
- последван от функциониране с пълен капацитет.

1.7. Планирани методи на изпълнение на бюджета

Пряко управление от Комисията

- от нейните служби, включително от нейния персонал в делегациите на Съюза;
- от изпълнителните агенции

Споделено управление с държавите членки

Непряко управление чрез възлагане на задачи по изпълнението на бюджета на:

- трети държави или на органите, определени от тях
- международни организации и техните агенции (да се уточни)
- Европейската инвестиционна банка и Европейския инвестиционен фонд
- органите, посочени в членове 70 и 71 от Финансовия регламент
- публичноправни органи
- частноправни организации със задължение за обществена услуга, доколкото тези организации разполагат с подходящи финансови гаранции
- частноправни организации на държава членка, на които е възложено осъществяването на публично-частно партньорство и които разполагат с подходящи финансови гаранции
- организации или лица, на които е възложено изпълнението на специфични дейности в областта на общата външна политика и политика на сигурност съгласно дял V от Договора за Европейския съюз и които са посочени в съответния основен акт
- субекти, установени в държава членка и уредени от националното частно право или от правото на Съюза, които удовлетворяват съответните секторни условия за възлагане на усвояването на средства или бюджетни гаранции на Съюза, доколкото тези субекти са контролирани от публичноправни органи или от частноправни организации със задължение за обществена услуга и разполагат с подходящи финансови гаранции, които са под формата на солидарна отговорност на контролните органи или еквивалентни финансови гаранции и които за всяко действие могат да покрият максималния размер на подкрепата от Съюза.

Забележки

He

се

прилага.

2. МЕРКИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ

2.1. Правила за мониторинг и докладване

ГД „Енергетика“ и JRC

Задачите, изпълнявани пряко от ГД „Енергетика“, ще следват годишния цикъл на планиране и мониторинг, както той се прилага в Комисията и изпълнителните агенции, включително докладването на резултатите чрез годишния отчет за дейността на ГД „Енергетика“ и годишния отчет за дейността на JRC.

ACER

Съгласно финансовите си правила в контекста на своя програмен документ ACER трябва да представи годишна работна програма, включваща подробни данни за ресурсите, както финансови, така и човешки, за всяка от извършваните дейности.

ACER докладва ежемесечно на ГД „Енергетика“ за изпълнението на бюджета, включително за поетите задължения, и плащанията по бюджетни дялове, както и за процента на незаетите работни места по вид персонал.

Освен това ГД „Енергетика“ е пряко представена в управителните органи на ACER. Чрез представителите си в Административния съвет ГД „Енергетика“ ще получава информация за използването на бюджета и щатното разписание на всяко от неговите заседания през годината.

И накрая, в съответствие с финансовите правила ACER подлежи на годишни изисквания за докладване относно дейностите и използването на ресурсите чрез Административния съвет и неговия годишен отчет за дейността.

2.2. Системи за управление и контрол

2.2.1. *Обосновка на предложените методи на изпълнение на бюджета, механизми за осъществяване на финансирането, начини за плащане и стратегия за контрол*

Изискване 1:

Задачите по изискването ще бъдат възложени на Комисията.

В зависимост от решението, взето по време на изпълнението, тези задачи могат да се изпълняват вътрешно или да се възлагат на доставчик на услуги чрез процедура за възлагане на обществена поръчка. В случай че задачите се възлагат на доставчик на услуги, обществената поръчка ще се изпълнява чрез пряко управление, при пълно прилагане на разпоредбите на Финансовия регламент. Стратегията за контрол на обществените поръчки в ГД „Енергетика“ и JRC включва конкретни предварителни правни, оперативни и финансови проверки на процедурата за възлагане на обществени поръчки (преглед от консултативния комитет за обществените поръчки и договорите), както и на подписването на договори. Освен това разходите, направени за доставка на стоки и услуги, подлежат на предварителен и, когато е необходимо, последващ и финансов контрол.

Изисквания 2 и 3:

Поради мандата си ACER е в най-добра позиция да установи експертен опит, свързан с изпълнението на изисквания 2 и 3.

ГД „Енергетика“ създаде стратегия за контрол за управление на отношенията си с ACER, която от 2017 г. е част от рамката за вътрешен контрол на Комисията. Агенцията преразгледа и прие своя собствена рамка за вътрешен контрол през декември 2018 г.

2.2.2. *Информация относно установените рискове и системите за вътрешен контрол, създадени с цел намаляването им*

ГД „Енергетика“

Елементите, управлявани пряко от ГД „Енергетика“, могат да бъдат изложени на обичайните рискове, свързани с процедурите за възлагане на обществени поръчки. Тези рискове се считат за ниски по отношение на законосъобразността и редовността на разходите. На корпоративно равнище и на равнището на генералната дирекция са въведени подходящи и ефективни контролни механизми.

По отношение на изпълнението основният риск е свързан с неправилни оценки на работната натовареност, която създава настоящото предложение, като се има предвид, че то въвежда нови задачи. Този риск трябва да се отчете, тъй като според досегашния опит, ако допълнителните нужди от ресурси не бъдат включени в първоначалното предложение, това много трудно се коригира на по-късен етап.

ГД JRC

Като част от процеса на оценка на риска за своите научни дейности JRC определя потенциалните рискове, оценява тяхното ниво и планира необходимите мерки за смекчаване, както и определя съществуващите контролни механизми. Основният риск, който беше определен, се отнася до а) оценката на свързаната с настоящото предложение работна натовареност за изпълнение на новите задачи (работната натовареност за някои от задачите може да е подценена); б) недостатъчно количество или качество на данните за подкрепа на различните нови задачи. По отношение на а) рискът трябва да бъде приет; мерките за смекчаване на последиците включват внимателно планиране на персонала през целия период на дейностите, за да се гарантира наличието на подходящ експертен опит. По отношение на б) действията включват ранно участие в проектирането и формулирането на процесите за събиране на данни, както и ранно определяне, в рамките на всяка задача, изискваща интензивни дейности по събиране на данни, на потенциалните пречки за достъп до данните от интерес и ранна комуникация с ГД „Енергетика“ и съответните заинтересовани страни, за да се повдигне въпросът за наличността на данни.

ACER

Що се отнася до задачите на ACER, фактът, че предложението включва няколко нови задачи, намалява този риск, тъй като докато работната натовареност при някои бъдещи задачи може да бъде подценена, при други тя може да бъде надценена, което дава възможност за евентуално бъдещо преразпределение.

2.2.3. *Приблизителна оценка и обосновка на разходната ефективност на контрола (съотношение между разходите за контрол и стойността на съответните*

управлявани средства) и оценка на очакваната степен на риска от грешки (при плащане и при приключване)

ГД „Енергетика“

Задачите, възложени на ГД „Енергетика“, ще бъдат изпълнени в съответствие с вече съществуващата система за контрол, като се очаква съотношението на разходите за проверки да остане стабилно (5—6 % от управляваните средства въз основа на последните финансови години).

ACER

Не се очаква възлагането на допълнителни задачи в рамките на съществуващия мандат на ACER да доведе до специфични допълнителни проверки в Агенцията, поради което отношението на разходите за контрол към стойността на управляваните средства ще остане непроменено.

2.3. Мерки за предотвратяване на измами и нередности

ГД „Енергетика“

ГД „Енергетика“ прие преразгледана стратегия за борба с измамите през 2020 г., а през 2023 г. — преразгледан план за действие за периода 2023—2025 г. ГД „Енергетика“ понастоящем преразглежда своята СБИ за периода 2026—2028 г. в съответствие с методиката на OLAF. Тя се основава на стратегията на Комисията за борба с измамите и на специфична оценка на риска, извършвана вътрешно с цел определяне на областите, които са най-уязвими по отношение на измами, вече въведените проверки и действията, необходими за подобряване на капацитета на ГД „Енергетика“ за предотвратяване, разкриване и коригиране на измами.

ГД JRC

Стратегията на JRC за борба с измамите, заедно с придружаващия я план за действие, беше приета през 2020 г. и изменена през 2024 г., за да се преразгледа и актуализира планът за периода 2025—2027 г. Актуализираният план включва три нови действия: кампания за повишаване на осведомеността, съсредоточена върху етичните въпроси и мерките на Комисията за борба с измамите, с подходящи примери, съобразени с научния персонал на JRC, стартирана през първото полугодие на 2025 г.; разширена програма за обучение, включваща тематични сесии по теми като конфликт на интереси, авторство, използване на изкуствен интелект, сигнализиране на нередности и канали за докладване, наред с другото; актуализирани страници в Sharepoint, в които се разглеждат етични въпроси и мерки за борба с измамите. Тези нови действия допълват текущите усилия от плана за действие за периода 2021—2024 г. и участието на JRC в плана за действие на Комисията за стратегията за борба с измамите. JRC цени сътрудничеството си с OLAF, екипа за вътрешен контрол и други заинтересовани страни в нашите колективни усилия за борба с измамите.

ACER

В съответствие с подхода на Комисията и насоките на OLAF от 2024 г. за децентрализираните агенции и съвместните предприятия ACER прилага принципите за борба с измамите, предвидени за децентрализираните агенции на ЕС. През декември 2024 г. Агенцията прие нова стратегия за борба с измамите, с която се отменя Решение 15/2021 на Административния съвет на

Агенцията. Новата стратегия, обхващаща периода 2025—2027 г., се основава на следните стратегически цели: оптимизиране на съществуващите мерки за предотвратяване на измами, подобряване на навременността и точността на съществуващите системи за откриване, засилване на протоколите за разследване и оптимизиране на коригиращите действия за бързо възстановяване.

3. ПРОГНОЗНО ФИНАНСОВО ОТРАЖЕНИЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО/ИНИЦИАТИВАТА ⁷¹

3.1. Съответни функции от многогодишната финансова рамка и разходни бюджетни редове

- Съществуващи бюджетни редове

По реда на функциите от многогодишната финансова рамка и на бюджетните редове.

Функция от многогодишната финансова рамка	Бюджетен ред	Вид на разхода	Финансов принос			
	Номер	Многогод./едногод. ⁷²	от държави от ЕАСТ ⁷³	от държави кандидатки и потенциални кандидати ⁷⁴	От други трети държави	други целеви приходи
01	02.03.02 Механизъм за свързване на Европа — Енергетика	Многогод. д.	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ
01	02.01.22.01 Разходи за подкрепа на Механизма за свързване на Европа — Енергетика	Едногод.	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ
01	02.10.06 Агенция на Европейския съюз за сътрудничество между регулаторите на енергия	Многогод. д.	ДА	НЕ	НЕ	НЕ

⁷¹ Въпреки че настоящата законодателна обосновка за финансовото и цифровото отражение обхваща само МФР за периода 2021—2027 г., се очаква предложението да има финансово въздействие и след 2027 г.

⁷² Многогод. = многогодишни бюджетни кредити / Едногод. = едногодишни бюджетни кредити.

⁷³ ЕАСТ: Европейска асоциация за свободна търговия.

⁷⁴ Държави кандидатки и ако е приложимо, потенциални кандидати от Западните Балкани.

3.2. Очаквано финансово отражение на предложението върху бюджетните кредити

3.2.1. Обобщение на прогнозното отражение върху бюджетните кредити за оперативни разходи⁷⁵

- Предложението/инициативата не налага използване на бюджетни кредити за оперативни разходи
- Предложението/инициативата налага използване на бюджетни кредити за оперативни разходи съгласно обяснението по-долу

3.2.1.1. Бюджетни кредити от гласувания бюджет

млн. евро (до 3-тия знак след десетичната запетая)

Функция от многогодишната финансова рамка	Номер	01
--	-------	----

ГД: „Енергетика“			Година	Година	Година	Година	ОБЩ О МФР 2021— 2027 г.	СЛЕД 2027 г .	
			2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.			
Бюджетни кредити за оперативни разходи									
Бюджетен ред: 02.03.02 Механизъм за свързване на Европа — Енергетика	Поети задължения	(1a)					4,232	4,232 ⁷⁶	6,732
	Плащания	(2a)					3,232	3,232	7,732
Бюджетни кредити за административни разходи, финансирани от пакета за специфични програми									
Бюджетен ред 02.01.22.01 Разходи за подкрепа на Механизма за свързване на Европа — Енергетика		(3)					0,428	0,428	2,996
ОБЩО бюджетни кредити за ГД „Енергетика“⁷⁷		Поети задължения	=1a+16+3	0,000	0,000	0,000	4,660	4,660	9,728

⁷⁵ Сумите за периода след 2027 г. са индикативни и не засягат резултата от текущите преговори относно следващата МФР.

⁷⁶ Част от оперативните кредити по Механизма за свързване на Европа ще бъде предназначена за административно споразумение с JRC за 9 ЕПРВ (ДНП), както е посочено в раздел 1.5.1.

⁷⁷

	Плащания	=2а+2б+ 3	0,000	0,000	0,000		3,660	3,660	10,728
--	----------	--------------	-------	-------	-------	--	-------	-------	--------

JRC		Година	Година	Година		Година	ОБЩО МФР 2021— 2027 г.	СЛЕД 2027 г.	
		2024 г.	2025 г.	2026 г.		2027 г.			
Бюджетни кредити за оперативни разходи									
Не се прилага.	Поети задължения	(1а)							
	Плащания	(2а)							
Бюджетни кредити за административни разходи, финансирани от пакета за специфични програми									
Бюджетен ред 01 01 01 11 Разходи, свързани с длъжностни лица и срочно наети служители, които изпълняват „Хоризонт Европа“ — преки научни изследвания		(3)					0,754	0,754	5,278
ОБЩО бюджетни кредити за JRC⁷⁸		Поети задължения	=1а+1б+3	0,000	0,000	0,000	0,754	0,754	5,278
		Плащания	=2а+2б+3	0,000	0,000	0,000	0,754	0,754	5,278

млн. евро (до 3-тия знак след десетичната запетая)

[Агенция]: Агенция на Европейския съюз за сътрудничество между регулаторите на енергия (ACER)	Година 2024 г.	Година 2025 г.	Година 2026 г.	Година 2027 г.	ОБЩО МФР 2021— 2027 г.	След 2027 г.
Бюджетен ред: 02.10.06 Агенция на Европейския съюз за сътрудничество между регулаторите на енергия (ACER)/Принос от бюджета на ЕС за агенцията				0,327	0,327	3,320

Бюджетните кредити/приносът от бюджета на ЕС за агенцията ще бъдат компенсирани чрез намаление на пакета за следната програма Механизъм за свързване на Европа — Енергетика/бюджетен ред: 02.03.02/през годината(ите): 2027 г.

⁷⁸ Оценки, основани на средните разходи за персонал, приложими от 2026 г. и съответстващи на четирима служители от съответната категория, които ще бъдат преразпределени в рамките на JRC.

Средствата, отпуснати в следващата МФР, следва да бъдат включени в субсидията на Агенцията поради постоянния характер на задачите, възложени с настоящото предложение, и ще бъдат компенсирани, ако е уместно, с равностойно намаление на съответния програмен пакет по същата позиция от МФР, без да се засяга бъдещото споразумение по нея. Ако е необходимо компенсационно намаление, ще трябва да бъдат преразгледани ресурсите, отпуснати на Агенцията.

			Година 2024 г.	Година 2025 г.	Година 2026 г.	Година 2027 г.	ОБЩО МФР 2021— 2027 г.	СЛЕД 2027 г.
• ОБЩО бюджетни кредити за оперативни разходи (всички оперативни функции)	Поети задължения	(4)	0,000	0,000	0,000	4,559	4,559	10,052
	Плащания	(5)	0,000	0,000	0,000	3,559	3,559	11,052
• ОБЩО бюджетни кредити за административни разходи, финансирани от пакета за специфични програми (всички оперативни функции)		(6)	0,000	0,000	0,000	1,182	1,182	8,274
ОБЩО бюджетни кредити по Функции 1—6 от многогодишната финансова рамка (Референтна стойност)	Поети задължения	=4+6	0,000	0,000	0,000	5,741	5,741	18,326
	Плащания	=5+6	0,000	0,000	0,000	4,741	4,741	19,326

Функция от многогодишната финансова рамка	7	„Административни разходи“
--	----------	---------------------------

ГД: „Енергетика“	Година	Година	Година	Година	ОБЩО МФР 2021— 2027 г. ⁷⁹	СЛЕД 2027 г.
	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.		

⁷⁹ Тези административни разходи ще продължат и в следващата МФР.

• Човешки ресурси		0,000	0,000	0,000	0,376	0,376	2,632
• Други административни разходи		0,000	0,000	0,000	0,012	0,012	0,084
ОБЩО ГД „ЕНЕРГЕТИКА“	0,000	0,000	0,000	0,000	0,388	0,388	2,716
ОБЩО бюджетни кредити по ФУНКЦИЯ 7 от многогодишната финансова рамка							
		(Общо поети задължения = Общо плащания)	0,000	0,000	0,388	0,388	2,716

млн. евро (до 3-тия знак след десетичната запетая)

		Година 2024 г.	Година 2025 г.	Година 2026 г.	Година 2027 г.	ОБЩО МФР 2021— 2027 г.	СЛЕД 2027 г.
ОБЩО бюджетни кредити по ФУНКЦИИ 1—7	Поети задължения	0,000	0,000	0,000	6,129	6,129	21,042
от многогодишната финансова рамка	Плащания	0,000	0,000	0,000	5,129	5,129	22,042

3.2.2. Прогнозен краен продукт, финансиран с бюджетни кредити за оперативни разходи

Бюджетни кредити за поети задължения в милиони евро (до 3-тия знак след десетичната запетая)

Да се посочат целите и крайните продукти			Година 2024	Година 2025	Година 2026	Година 2027	Да се добавят толкова години, колкото е необходимо, за да се обхване продължителността на отражението (вж. раздел 1.6)	ОБЩО
			РЕЗУЛТАТИ					

↓	Вид ⁸⁰	Средн и разхо ди	Брой	Разхо ди	Брой	Разхо ди	Брой	Разхо ди	Брой	Разхо ди	Брой	Разхо ди	Брой	Разхо ди	Брой	Разхо ди	Общ брой	Общо разходи
КОНКРЕТНА ЦЕЛ № 1 ⁸¹ ...																		
—	Резултат																	
—	Резултат																	
—	Резултат																	
Междинен сбор за конкретна цел № 1																		
КОНКРЕТНА ЦЕЛ № 2...																		
—	Резултат																	
Междинен сбор за конкретна цел № 2																		
ОБЩО																		

⁸⁰ Резултатите са продуктите и услугите, които ще бъдат доставени (напр.: брой финансирани обмени на учащи се, дължина на построените пътища в километри и т.н.).

⁸¹ Описана в раздел 1.3.2. „Конкретна цел/конкретни цели“

3.2.3. *Обобщение на очакваното отражение върху бюджетните кредити за административни разходи*

- Предложението/инициативата не налага използване на бюджетни кредити за административни разходи
- Предложението/инициативата налага използване на бюджетни кредити за административни разходи съгласно обяснението по-долу

3.2.3.1. *Бюджетни кредити от гласувания бюджет*

ГЛАСУВАНИ БЮДЖЕТНИ КРЕДИТИ	Година	Година	Година	Година	ОБЩО 2021— 2027 г.	СЛЕД 2027 г.
	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.		
ФУНКЦИЯ 7						
Човешки ресурси	0,000	0,000	0,000	0,376	0,376	2,632
Други административни разходи	0,000	0,000	0,000	0,012	0,012	0,084
Междинен сбор за ФУНКЦИЯ 7	0,000	0,000	0,000	0,388	0,388	2,716
Междинен сбор за ФУНКЦИЯ 7						
Човешки ресурси	0,000	0,000	0,000	1,910	1,910	13,370
Други административни разходи	0,000	0,000	0,000	0,024	0,024	0,168
Междинен сбор извън ФУНКЦИЯ 7	0,000	0,000	0,000	1,934	1,934	13,538
ОБЩО						
	0,000	0,000	0,000	2,322	2,322	16,254

3.2.3.2. *Общо бюджетни кредити*

ОБЩО ГЛАСУВАНИ БЮДЖЕТНИ КРЕДИТИ + ВЪНШНИ ЦЕЛЕВИ ПРИХОДИ	Година	Година	Година	Година	ОБЩО 2021— 2027 г.	СЛЕД 2027 г.
	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.		
ФУНКЦИЯ 7						
Човешки ресурси	0,000	0,000	0,000	0,376	0,376	2,632
Други административни разходи	0,000	0,000	0,000	0,012	0,012	0,084
Междинен сбор за ФУНКЦИЯ 7	0,000	0,000	0,000	0,388	0,388	2,716
Междинен сбор за ФУНКЦИЯ 7						
Човешки ресурси	0,000	0,000	0,000	1,910	1,910	13,370
Други административни разходи	0,000	0,000	0,000	0,024	0,024	0,168
Междинен сбор извън ФУНКЦИЯ 7	0,000	0,000	0,000	1,934	1,934	13,370
ОБЩО						
	0,000	0,000	0,000	2,322	2,322	16,254

Бюджетните кредити, необходими за човешки ресурси по функция 7 и други административни разходи, ще бъдат покрити от бюджетни кредити на ГД, които вече са определени за управлението на действието и/или които са преразпределени в рамките на ГД, при необходимост заедно с допълнително отпуснати ресурси, които могат да бъдат предоставени на управляващата ГД в рамките на годишната процедура за отпускане на средства и като се имат предвид бюджетните ограничения.

3.2.4. Прогнозни нужди от човешки ресурси

- Предложението/инициативата не налага използване на човешки ресурси
- Предложението/инициативата налага използване на човешки ресурси съгласно обяснението по-долу

3.2.4.1. Финансирани от гласувания бюджет¹

Прогнозните нужди се посочват в еквиваленти на пълно работно време (ЕПРВ)

ГЛАСУВАНИ БЮДЖЕТНИ КРЕДИТИ		Година 2024 г.	Година 2025 г.	Година 2026 г.	Година 2027 г.	След 2027 г.
• Длъжности в щатното разписание (длъжностни лица и срочно наети служители)						
20 01 02 01 (Централа и представителства на Комисията)		0	0	0	2	2
20 01 02 03 (Делегации на ЕС)		0	0	0	0	
01 01 01 01 (Непреки научни изследвания)		0	0	0	0	
01 01 01 11 (Преки научни изследвания)		0	0	0	4	4
Други бюджетни редове (да се посочат)		0	0	0	0	
• Външен персонал (в ЕПРВ)						
20 02 01 (ДНП, КНЕ от общия финансов пакет)		0	0	0	0	
20 02 03 (ДНП, МП, КНЕ и МЕД в делегациите на ЕС)		0	0	0	0	
Ред за административна подкрепа [XX.01.YY.YY]	— в централата	0	0	0	0	
	— в делегациите на ЕС	0	0	0	0	
01 01 01 02 (ДНП, КНЕ — Непреки научни изследвания)		0	0	0	0	
01 01 01 12 (ДНП, КНЕ — Преки научни изследвания)		0	0	0	0	
Други бюджетни редове (да се посочат) — функция 7		0	0	0	0	
Други бюджетни редове (02 01 22 01 Разходи за подкрепа на МСЕ — Енергетика) — Извън функция 7		0	0	0	4	4
ОБЩО		0	0	0	10	10

3.2.4.2. Общо нужди от човешки ресурси

ОБЩО ГЛАСУВАНИ БЮДЖЕТНИ КРЕДИТИ + ВЪНШНИ ЦЕЛЕВИ ПРИХОДИ	Година 2024 г.	Година 2025 г.	Година 2026 г.	Година 2027 г. ²	След 2027 г.
• Длъжности в щатното разписание (длъжностни лица и срочно наети служители)					
20 01 02 01 (Централа и представителства на Комисията)	0	0	0	2	2
20 01 02 03 (Делегации на ЕС)	0	0	0	0	
01 01 01 01 (Непреки научни изследвания)	0	0	0	0	

¹ Тъй като допълнителните ЕПРВ ще покриват нови задачи, възложени на Комисията, понастоящем няма ЕПРВ, които вече да са определени за управлението на действието или които могат да бъдат преразпределени в рамките на ГД, що се отнася до ГД „Енергетика“.

² Както е посочено по-горе, предложението е с неограничена продължителност и необходимите ресурси ще се изискват и след 2027 г., също и в рамките на МФР за периода 2028—2034 г.

01 01 01 11 (Преки научни изследвания)	0	0	0	4	4
Други бюджетни редове (да се посочат)	0	0	0	0	
• Външен персонал (в еквиваленти на пълно работно време)					
20 02 01 (ДНП, КНЕ от общия финансов пакет)	0	0	0	0	
20 02 03 (ДНП, МП, КНЕ и МЕД в делегациите на ЕС)	0	0	0	0	
Ред Ред за административна подкрепа [XX.01.YY.YY]	— в централата	0	0	0	
	— в делегациите на ЕС	0	0	0	
01 01 01 02 (ДНП, КНЕ — Непреки научни изследвания)	0	0	0	0	
01 01 01 12 (ДНП, КНЕ — Преки научни изследвания)	0	0	0	0	
Други бюджетни редове (да се посочат) — функция 7	0	0	0	0	
Други бюджетни редове (02 01 22 01 Разходи за подкрепа на МСЕ — Енергетика) — Извън функция 7	0	0	0	4	4
ОБЩО	0	0	0	10	10

	Наличен понастоящем персонал в службите на Комисията	Допълнителен персонал*		
		Финансиран по функция 7 / „Научни изследвания“	Финансиран от ред ВА	Финансиран от такси/
Длъжности в щатното разписание	4 ГД JRC (преразпределение) 2 Генерална дирекция „Енергетика“:	0	0	0
Външен персонал (ДНП, КНЕ, ПНА)		0	4 ДНП ГД „Енергетика“	

Описание на задачите, които трябва да се изпълнят от:

Длъжностни лица и срочно наети служители	ГД „Енергетика“: Двамата допълнителни служители, които се изискват за ГД „Енергетика“, ще отговарят за надзора, ръководенето и координацията на новите задачи на ГД „Енергетика“, свързани с разработването на основен сценарий (вж. раздел 1.5.1 по-горе). Тези задачи се отнасят до ръководенето на процесите (включително ефективна координация на екосистемата на заинтересованите страни, съвместимост на сценариите за мрежата с цялостната структура на политиките, координация на процеса на обхващане на нуждите от нова инфраструктура и подготовка на правни актове), както и разработване и координация на сценарии (включително надзор на събирането на данни, координация на работата по оценката и надзор и документиране на процеса на моделиране).
--	---

Външен персонал	ГД „Енергетика“: Четиримата допълнителни договорни наети служители, поискани за ГД „Енергетика“, ще бъдат натоварени с разработването на основен сценарий, като подпомагат двамата служители, натоварени с надзора и ръководенето на тази работа. Договорно наетите служители ще изпълняват задачи, свързани с ръководенето на процеса и разработването и координацията на сценарии (вж. раздел 1.5.1 по-горе).
-----------------	---

3.2.5. Преглед на прогнозното отражение върху инвестициите, свързани с цифрови технологии

Задължително: в таблицата по-долу следва да се включи най-добрата оценка на свързаните с цифровите технологии инвестиции, произтичащи от предложението/инициативата.

По изключение, когато това е необходимо за изпълнението на предложението/инициативата, бюджетните кредити по функция 7 следва да се представят в определения ред.

Бюджетните кредити по функции 1—6 следва да бъдат отразени като „Разходи по политиката за информационни технологии за оперативни програми“. Тези разходи се отнасят до оперативния бюджет, който ще се използва за повторно използване/закупуване/разработване на ИТ платформи/инструменти, пряко свързани с изпълнението на инициативата, и свързаните с тях инвестиции (например лицензи, проучвания, съхранение на данни и др.). Информацията, предоставена в тази таблица, следва да съответства на данните, представени в раздел 4 „Цифрови измерения“.

ОБЩО бюджетни кредити за цифрови и информационни технологии	Година 2024 г.	Година 2025 г.	Година 2026 г.	Година 2027 г.	ОБЩО МФР 2021— 2027 г.	ОБЩО МФР след 2027 г.
ФУНКЦИЯ 7						
Разходи за ИТ (институционални)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	
Междинен сбор за ФУНКЦИЯ 7	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	
Междинен сбор за ФУНКЦИЯ 7						
Разходи за информационни технологии, свързани с политиката, по оперативни програми	0,000	0,000	0,000	1,120	1,120	3,500
Междинен сбор извън ФУНКЦИЯ 7	0,000	0,000	0,000	1,120	1,120	3,500
ОБЩО	0,000	0,000	0,000	1,120	1,120	3,500

3.2.6. Съвместимост с настоящата многогодишна финансова рамка

Предложението/инициативата:

- X може да се финансира изцяло чрез преразпределение на средства в рамките на съответната функция от многогодишната финансова рамка (МФР)

Ще бъде необходимо преразпределение в рамките на бюджетния ред за МСЕ — Енергетика, за да се финансират оперативните разходи за 2027 г.

Преразпределение в рамките на ГД може да се наложи, за да се осигурят двамата служители за ГД „Енергетика“, които ще изпълняват задачите по изискване 1, описано в раздел 1.5.1.

- налага използване на неразпределения марж по съответната функция от МФР и/или използване на специалните инструменти, предвидени в Регламента за МФР
- налага преразглеждане на МФР

3.2.7. Финансов принос от трети страни

Предложението/инициативата:

- X не предвижда съфинансиране от трети страни
- предвижда следното съфинансиране от трети страни:

Бюджетни кредити в милиони евро (до 3-тия знак след десетичната запетая)

	Година 2024	Година 2025	Година 2026	Година 2027	Общо
Да се посочи съфинансиращият орган					
ОБЩО съфинансирани бюджетни кредити					

3.2.8. Очаквани нужди от човешки ресурси и от използване на бюджетни кредити в децентрализирана агенция

Необходим персонал (еквиваленти на пълно работно време)

Агенция: ACER	Година 2024	Година 2025	Година 2026	Година 2027	След 2027 г.
Срочно наети служители (степен AD).				1	1
Срочно наети служители (степен AST).					
<i>Срочно наети служители (степен AD+AST) — междинен сбор</i>	0	0	0	1	1
Договорно наети служители				1	2
Командировани национални експерти					
<i>Договорно наети служители и командировани национални експерти — междинен сбор</i>	0	0	0	1	2
ОБЩО персонал	0	0	0	2	3

Бюджетни кредити, покрити от приноса от бюджета на ЕС, в милиони евро (до 3-тия знак след десетичната запетая)

Разходите за персонал се адаптират към предвидения месец за назначаване (ако назначаването се извършва през юли, под внимание се взема само 50 % от средния разход).

Агенция: ACER	Година 2024	Година 2025	Година 2026	Година 2027	ОБЩО 2021—2027 г.	СЛЕД 2027 г. ³
Дял 1: Разходи за персонал				0,127	0,127	2,546
Дял 2: Разходи за инфраструктура и оперативни разходи						
Дял 3: Оперативни разходи				0,200	0,200	0,773
ОБЩО бюджетни кредити, покрити от бюджета на ЕС	0,000	0,000	0,000	0,327	0,327	3,320

Преглед/обобщение на човешките ресурси и на бюджетните кредити (в милиони евро), необходими за предложението/инициативата в децентрализирана агенция

Агенция: ACER	Година 2024	Година 2025	Година 2026	Година 2027	ОБЩО 2021—2027 г.	След 2027 г.
Срочно наети служители (AD+AST)	0	0	0	1	1	1
Договорно наети служители	0	0	0	1	1	2
Командировани национални експерти	0	0	0	0	0	0
Общо персонал	0	0	0	2	2	3
Бюджетни кредити, покрити от бюджета на ЕС	0,000	0,000	0,000	0,327	0,327	3,320
Бюджетни кредити, покрити от такси (ако е приложимо)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Съфинансирани бюджетни кредити (ако е приложимо)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
ОБЩО бюджетни кредити	0,000	0,000	0,000	0,327	0,327	3,320

³ Данни за цялата МФР за периода 2028—2034 г.

3.3. Прогнозно отражение върху приходите

- Предложението/инициативата няма финансово отражение върху приходите.
- Предложението/инициативата има следното финансово отражение:
 - върху собствените ресурси
 - върху другите приходи
 - моля, отбележете, ако приходите са предназначени за конкретни разходни бюджетни редове

млн. евро (до 3-тия знак след десетичната запетая)

Приходен бюджетен ред:	Налични бюджетни кредити за текущата финансова година	Отражение на предложението/инициативата ⁴			
		Година 2024	Година 2025	Година 2026	Година 2027
Статия					

За целевите приходи да се посочат съответните разходни бюджетни редове.

Не се прилага.

Други забележки (например метод/формула за изчисляване на отражението върху приходите или друга информация).

4. ЦИФРОВО ИЗМЕРЕНИЕ

4.1. Изисквания, свързани с цифрови аспекти

Изисквания, свързани с цифрови аспекти в предложението:

Изискване 1 (И1) се отнася до процесите на разработване на сценарии и определяне на нуждите от инфраструктура, които следва да отчитат потенциалното използване на цифрови и интелигентни решения в допълнение към физическото развитие на мрежата още в етапа на моделиране на планирането на развитието на мрежата. Като свързано изискване операторите на електропреносни системи са длъжни да разглеждат с приоритет решенията без изграждане на мрежа и цифровите решения, когато предлагат нови инфраструктурни проекти, като тези изисквания се прилагат както на европейско равнище (като част от десетгодишния план за развитие на мрежата в целия ЕС), така и на национално равнище (национални планове за развитие на мрежата на преносно равнище). Това ще спомогне за осигуряване на максимална ефективност при развитието на мрежата и ще стимулира използването на цифрови решения в практиката.

Това изискване се отнася за институциите на ЕС, отговорни за процеса на моделиране, държавите членки, органите, представляващи операторите на преносни системи на европейско равнище (ЕМОПС-Е, ЕМОПС-Г и ЕМОМВ), както и за

⁴ Що се отнася до традиционните собствени ресурси (мита, налози върху захарта), посочените суми трябва да бъдат нетни, т.е. брутни суми, от които са приспаднати 20 % за разходи по събирането.

операторите на преносни системи на национално равнище.

Изискване 2 (И2) се отнася до въвеждането на нова категория за проекти от общ интерес, свързана с решения без изграждане на мрежа и цифрови решения за преносната система. Целта на тази категория е да предостави по-добри стимули за използване на технологии за повишаване на мрежовата производителност и цифрови технологии от операторите на преносни системи, с оглед повишаване на ефективността на използване на мрежата и увеличаване на трансграничния преносен капацитет. При кандидатстване за новата категория операторите на преносни системи са длъжни да представят данни, свързани с техническите характеристики на предложените системи за цифровизация, както и с очакваните въздействия върху експлоатацията на преносната система. ЕМОПС-Е, като орган, предложен за изчисляване на разходите и ползите от нови проекти, ще отговаря за обработката на свързаните с това данни.

Изискване 3 (И3) се отнася до процедурата за подаване на заявления за разрешение за проекти, включени в списъка на Съюза на проекти от общ интерес и проекти от взаимен интерес. Националните компетентни органи на държавите членки трябва да могат да получават заявления за разрешения и всички свързани документи в цифров формат (член 8). Съгласно предложението държавите членки са длъжни да осигурят наличието на цифрова платформа на национално равнище за управление на етапите на процедурата по издаване на разрешения (включително заявления за разрешения, процеси по издаване на разрешения, текущи решения за издаване на разрешения) и да предоставят издадените решения в леснодостъпен формат (член 10, параграф 4). Това следва да допринесе за по-уеднаквена цифровизация и прозрачност между различните органи, които издават разрешения, в държавите членки и в крайна сметка да ускори издаването на разрешения.

Това ще бъде в допълнение към задължението на държавите членки всички решения да се издават в лесно достъпен формат.

4.2. Данни

По отношение на изискване 1: Изискването се отнася до съществуващото събиране на данни за целите на моделиране на мрежата и разработване на сценарии и може да доведе до събиране на нови данни за бъдещото използване на цифровите технологии и техния потенциал. Въпреки че в литературата съществуват допускания за потенциала на такива технологии, данните на държавите членки понастоящем не са публично достъпни и не се събират за същата цел (принципът за еднократност е спазен надлежно). Операторите на преносни системи ще започнат да оценяват нуждите от гъвкавост съгласно Регламент (ЕС) 2019/943 от 2026 г., а част от използваните данни могат да се използват и за целите на планирането на мрежата. Обхватът на първото приложение обаче е само 10 години, докато планирането на мрежата в целия Съюз обхваща следващите 10—20 години. В тази връзка събирането на данни изглежда неизбежно, за да се гарантира пълно покритие. Вторичното законодателство относно конкретния формат на данните ще гарантира, че събраните досега за целите на оценките на нуждите от гъвкавост данни се вземат предвид, за да се избегне дублиране на изискванията. По отношение на движението на данни — данните се предоставят на Комисията от операторите на преносни системи, регулаторните органи и държавите членки въз основа на правила, които ще бъдат приети чрез вторични правни актове. Допълнителни данни за моделиране на

мрежата, ако е необходимо, се предоставят от операторите на преносни системи директно на ЕМОПС-Е.

По отношение на изискване 2: Данните, свързани с подаването на заявление за проект от общ интерес, са без аналог за всеки проект и следователно трябва да бъдат събрани към момента на подаване на заявлението (принципът на еднократност се спазва изцяло). Тези данни се отнасят до обхвата на проекта, финансовите прогнози, използваните технологии, местоположението, въздействието върху околната среда и електроенергийната мрежа и др. Данните ще бъдат предоставени от организаторите на проектите (предимно оператори на преносни системи) на ЕМОПС-Е и на Европейската комисия с цел оценка на разходите и ползите в рамките на процесите на оценка на проекти от общ интерес.

По отношение на изискване 3: Цифровите платформи, които държавите членки ще бъдат задължени да създадат, ще съхраняват всички данни, необходими за издаването на пълно разрешение или разрешения за проекти от общ интерес и проекти от взаимен интерес. Това са лични данни, свързани с кандидата, независимо дали той е физическо или юридическо лице, характеристиките на проекта и всички необходими подкрепящи документи.

4.3. Цифрови решения

По отношение на изискване 1: Платформата, свързана с изискване 1, се отнася до моделиране на мрежата и моделиране на сценарии за бъдещо развитие на инфраструктурата. ЕМОПС-Е вече използва такава платформа, поради което новото изискване се отнася до модернизирани платформи, за да може да се обработват повече данни. По отношение на ролята на Европейската комисия в процеса на моделиране на сценарии, данните ще бъдат използвани в съществуващите модели, поради което промените не предвиждат нови изисквания за създаване на отделна платформа.

По отношение на изискване 2: Това изискване не следва да води до създаването на нови платформи или системи за обработка на данните, тъй като процесът на подбор на ПОИ е добре установен и целта е да се разшири обхватът на категориите (като се запазят принципите за оценка и се използват съществуващите системи за обработка на заявленията и изчисляване на разходите и ползите).

По отношение на изискване 3: Цифровизацията и централизацията на процедурите за издаване на разрешения ще бъдат улеснени от цифровите платформи, които държавите членки ще бъдат задължени да създадат. Чрез централизирането на тези данни се очаква процедурите да бъдат опростени и да се предотврати дублирането на едни и същи данни в различни платформи. В съображенията Комисията настоява порталът да разполага с функции, включително на основата на изкуствен интелект, които да позволяват на единното звено за контакт, другите органи и заявителите да проверяват статуса на заявлението и къде има забавяния, както и да проверяват спазването на сроковете за издаване на разрешения. Освен това следва да е възможно извличането на статистически данни за проверка на общия напредък на процедурите за издаване на разрешения в държавите членки. Порталът следва да улеснява задачите на единното звено за контакт, което следва да има достъп до всички съответни данни и информация.

4.4. Оценка на оперативната съвместимост

Изисквания 1 и 2 не изискват взаимодействие между държавите членки, тъй като целта е да се предоставят данни за оценки на равнището на ЕС по централизиран начин. Те също така не са свързани с трансграничната оперативна съвместимост, тъй като обменните данни се отнасят до бъдещи прогнози за развитието на проекти, а не до съществуващи движения от данни, свързани с функционирането на системата (които вече се обменят чрез други платформи за сътрудничество между ОПС). Очаква се данните да бъдат споделени само веднъж, т.е. или с ЕМОПС-Е (която впоследствие ще ги сподели с Комисията), или директно с Комисията (в случай че ЕМОПС-Е не се нуждае от идентични данни). Информацията се обменя чрез файлове с данни, а не чрез взаимно свързване на две платформи.

Съгласно изискване 3 не са необходими трансгранични взаимодействия между държави членки, между субекти на ЕС или между субекти на ЕС и органи в публичния сектор. Това също така не оказва влияние върху трансграничната оперативна съвместимост, тъй като данните са от значение за процедурите за вземане на решения на национално равнище, а не на равнището на ЕС. Беше разгледана и отхвърлена идеята за централизирано определена структура на данните, тъй като поради предимно националния характер на по-голямата част от процедурите по издаване на разрешения във всяка държава членка и различните системи за издаване на разрешения е логично действителното решение относно формата на прилагане да бъде оставено на държавите членки, които могат да решат какво е най-подходящо за тяхната система и новата цифрова платформа, която ще създадат. Въпреки че Регламентът за TEN-E изисква националните компетентни органи, отговарящи за издаването на разрешения, да сътрудничат в трансгранични проекти, доколкото е възможно, той дава на държавите членки свобода да решават по какъв начин да го правят. Тъй като част от въпросните данни може да бъдат необходими и оценявани за процедури, свързани с проекти, които не са обхванати от Регламента за TEN-E, ще бъде предложено тези платформи да бъдат създадени като многофункционални платформи, които обхващат издаването на разрешения за широк спектър от енергийни активи (мрежи, тръбопроводи, възобновяеми енергийни източници, съхранение и др.).

Държавните служби, засегнати от тези предложения, биха били всички национални органи, участващи в издаването на разрешения за енергийни активи, например министерства и/или агенции в областта на енергетиката, общински/местни администрации и органи по околната среда. Административните органи или структури, отговорни за предоставяне на становище или одобряване на проекти, засягащи териториалното устройство и обектите на културното наследство, също ще бъдат засегнати.

4.5. Мерки в подкрепа на цифровото изпълнение

Мерките се отнасят до изискване 2 (И2), т.е. въвеждането на нова категория за проекти от общ интерес, свързана с решения без изграждане на мрежа и цифрови решения за преносната система. Целта на тази категория е да предостави по-добри стимули за използване на технологии за повишаване на мрежовата производителност и цифрови технологии от операторите на преносни системи, с оглед повишаване на ефективността на използване на мрежата и увеличаване на трансграничния преносен капацитет. Такава инвестиция, ако получи статут на проект от общ интерес, ще се възползва от ускорена процедура за издаване на разрешения и може да кандидатства

за финансиране от Механизма за свързване на Европа, ако отговаря на всички необходими условия. Тези мерки следва да подкрепят внедряването на цифрови платформи в преносните и разпределителните мрежи на ЕС.